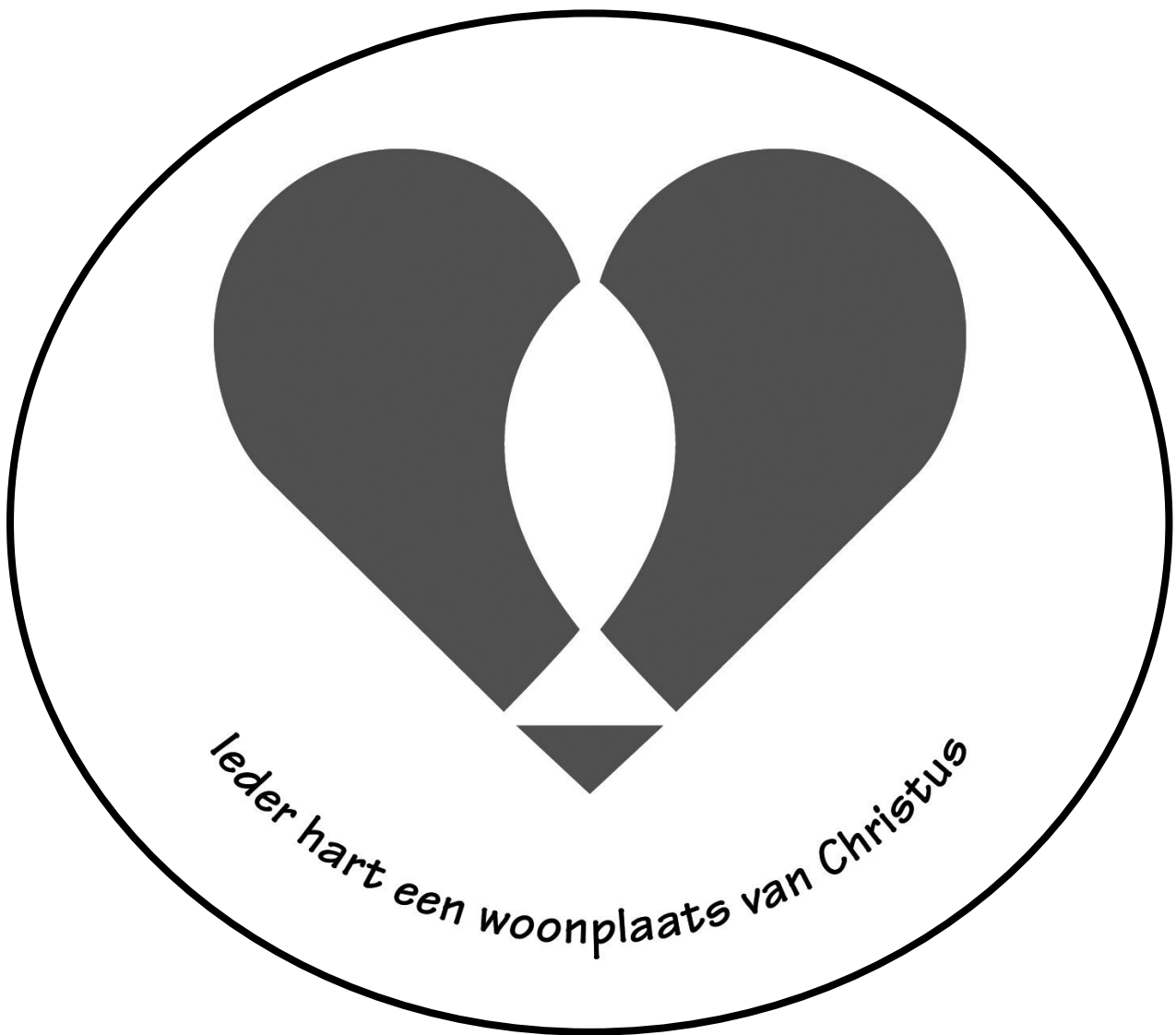

Luisteren naar God

Blok F nivo I : 12-14 jarigen

HANDLEIDING CATECHEET & MENTOR

Beste catecheet/mentor,

Deze map maakt deel uit van een set van vier mappen. We stellen het op prijs als de **set met de mappen aan het eind van dit blok weer ingeleverd** wordt bij degene die het materiaal voor het Kruispunt verzorgt. Op de lijst met afspraken die je aan het begin van het seizoen hebt gekregen staat vermeld wie dat is. Mocht je deze lijst kwijt zijn schiet dan even een lid van de oudercommissie aan. Het materiaal voor het Kruispunt wordt namelijk verzorgt door de oudercommissie.

Het is toegestaan bladen uit deze map te halen. Vermeld hieronder welke bladen je verwijderd hebt zodat we over twee jaar wanneer we opnieuw gebruik hopen te maken van deze map de map eenvoudig weer aan kunnen vullen.

De volgende pagina's werden verwijderd uit deze map voor eigen gebruik:

Inhoudsopgave

Achtergrondinformatie over dit blok	4
Inleiding op dit blok	9
Kort overzicht van de inhoud van dit blok	11
Opzet per avond	13
Avond 1 Van de schepping tot de torenbouw van Babel	14
Achtergrondinformatie	14
Lesopzet	18
Werkbladen	25
Avond 2 Van Abraham tot Jozef	29
Achtergrondinformatie	29
Lesopzet	34
Werkbladen	40
Avond 3 Van Mozes tot en met Jozua	43
Achtergrondinformatie	43
Lesopzet	49
Werkbladen	56
Avond 4 Rechters tot en met Salomo.....	59
Achtergrondinformatie	59
Lesopzet	63
Werkbladen	71
Avond 5 Israël en Juda tot aan de ballingschap	73
Achtergrondinformatie	73
Lesopzet	76
Werkbladen	83
Avond 6 Ballingschap en terugkeer	86
Achtergrondinformatie	86
Lesopzet	92
Werkbladen	100
Avond 7 Het leven van Jezus	102
Achtergrondinformatie	102
Lesopzet	105
Werkbladen	114
Avond 8 Handelingen tot en met Openbaring	119
Achtergrondinformatie	119
Lesopzet	122
Werkbladen	130

Achtergrondinformatie over dit blok

In dit blok gaan we het thema behandelen:

Luisteren naar God

- In dit blok zal de hele bijbelse geschiedenis in grote lijnen de revue passeren. Daarbij wordt er naar analogie van de canon van de Nederlandse geschiedenis gewerkt met een canon van de bijbelse geschiedenis bestaande uit 50 vensters (zie 1.4).

In het eerste nivo (12-14 jr) wordt de hele canon voor de eerste keer langsgelopen. In nivo 2 (14-16 jr) wordt dit dan herhaald, maar nu wordt er vooral aandacht gevraagd voor de opeenvolgende fases van Gods verbond met zijn volk. Op het derde nivo (16-18 jr) tenslotte wordt de kennis van de lijn van de bijbel toegepast op een aantal specifieke onderwerpen. Daarnaast wordt in elke les van nivo 1 een 'weetje' over de bijbel behandeld. Nivo 2 begint steeds met een onderwerp uit de actualiteit dat te maken heeft met de lesstof van die avond. Nivo 3 start steeds met een discussie over een onderwerp dat met de lesstof te maken heeft. (zie 1.5. voor een overzicht)

- Als achtergrondmateriaal voor je eigen voorbereiding zou je naast het door ons aangeleverde materiaal (deel 3 van deze map) ook de volgende boeken gebruiken:

- Jasper Klapwijk Het goede nieuws van het Oude Testament
- J. Douma Gaan in het Spoor van het Oude Testament (serie)
- S.G. de Graaf Verbondsgeschiedenis
- Jasper Klapwijk Gelukkig Gereformeerd hfst 7-9
- Sipke van der Land De Bijbel in vogelvlucht
- C. van der Leest De bijbel een open boek?

Verder is er natuurlijk ook van alles te vinden op internet.

De canonvensters

Bij dit blok geen tekstkaartjes, maar "De Canon van de Bijbel", een speciaal voor dit blok ontwikkeld kaartspel dat aan de hand van 50 zogenaamde canonvensters het verhaal van de bijbel samenvat. De belangrijkste personen en gebeurtenissen (vensters) uit de bijbel zijn op een tijdlijn geplaatst en geven zo samen een compleet beeld van onze bijbelse geschiedenis. Worden de kaarten op de goede volgorde gelegd, dan is op de achterkanten de tijdlijn van de bijbelse geschiedenis te zien. Bij de kaarten is een handleiding geschreven waarin ook verschillende spelvormen beschreven staan, die met deze kaarten te spelen zijn.

Het spel, geschikt voor jong en oud, kan op verschillende manieren worden gespeeld: – leg alle vensters in de juiste volgorde van de tijdlijn – test je bijbelkennis – raad welk venster je hebt – 3 op een rij. Ook dit spel is bedacht en ontwikkeld door de gemeente van Winsum. De tekeningen zijn gemaakt door Inger Kamminga.

Weergave van de vensters in het kaartspel 'Canon v/d Bijbel'

De bedoeling is dat aan de hand van de vensterkaarten de jongeren een duidelijk zicht krijgen op de lijn van de bijbelse geschiedenis.

	venster naam	toelichting
1	Schepping	Genesis 1-2 In het begin schiep God de hemel en de aarde. In 6 dagen schiep God alles, op de 7 ^e dag rustte Hij.
2	verzoeking in het paradijs	Genesis 3 De mens luisterde naar de slang, koos tegen God en haalde daarmee dood en ellende over zich.
3.	de moederbelofte	Genesis 3: 15 Ondanks de zonde wil God verder met zijn schepping. vanaf nu twee partijen: het nageslacht van de vrouw en dat van de slang
4.	Noach	Genesis 6-9 God komt met het oordeel van de zondvloed over een wereld, die kiest voor de zonde. Noach en de zijnen worden gespaard.
5	toren van Babel	Genesis 11 De mensen bouwen een toren want ze zoeken eendracht en macht. Maar God verwacht hun spraak en breekt de eenheid.
6	roeping van Abraham	Genesis 12 God gaat voorlopig verder met één volk. Hij roept Abraham uit Ur naar Kanaän, dat hij aan Abrahams nakomelingen belooft.
7	verbond met Abraham	Genesis 15 en 17 God sluit een verbond met Abraham en zijn nageslacht. Hij wil hun tot een God zijn, zij zullen zijn volk zijn.
8	geboorte van Izaak	Genesis 21 Na heel lang wachten krijgen Abraham en Sara eindelijk de beloofde zoon: Izaäk.
9	Jakob steelt de zegen	Genesis 27 Isaaks zoon Jacobs ontsteelt zijn broer Esau de zegen. Jacob vlucht naar Haran. Daar trouwt hij met Lea en Rachel, en krijgt hij kinderen.
10	Jozef en zijn broers	Genesis 37 ev Jacobs zonen verkopen hun jongere broer Jozef naar Egypte. Als hij daar later onderkoning is, vertrekt heel Jacobs familie naar Egypte.
11	geboorte Mozes	Exodus 2 In Egypte is Jacobs familie uitgegroeid tot het volk Israël. Ze worden onderdrukt, maar Mozes, in het biezen mandje wordt geadopteerd door de dochter van Farao

12	de brandende braamstruik	Exodus 3 Als Mozes opkomt voor zijn volk moet hij vluchten. Na 40 jaar roept God hem. God maakt zijn naam bekend en stuurt Mozes naar Farao om Israël te bevrijden.
13.	uittocht en doortocht	Exodus 12-14 God straft Egypte met 10 plagen. Dan volgt de viering van het Pesag, de uittocht, en daarna de doortocht door de Rode zee. (ca 1400 voor Chr.)
14.	Verbond bij de Sinai	Exodus 19 Bij de Sinai : verbondssluiting, de 10 geboden, de zonde met het gouden kalf, Mozes als Middelaar, God komt onder zijn volk wonen.
15	De 12 verspieders	Numerie 13-14 Als het volk aan de grens van Kanaän komt worden 12 spionnen uitgestuurd. Na hun verslag durft het volk niet verder. Als straf moeten ze 40 jaar in de woestijn blijven.
16	Jozua	Jozua 6 Na 40 jaar woestijn volgt de intocht onder Jozua. Jericho's muren vallen. Alleen Rachab en haar familie ontkomt.
17	Gideon	Rechters 6 Gideon bevrijdde Israël van de Midjanieten. Gideon was één van de rechters, die in de 400 jaar na Jozua leiding gaven aan Israël.
18	Ruth	Ruth In de periode van de rechters komt de moabitische Ruth met haar schoonmoeder Naomi in Betlehem wonen. Zij wordt de overgrootmoeder van David
19	Samuël	1 Samuël Aan het eind van de periode van de rechters treedt Samuël als rechter en profeet op. Hij is het die de opdracht krijgt om eerst Saul, en later David als koning te zalven.
20	David	1 en 2 Samuël Met David (ca 1000 jr voor Chr) begint de periode van de koningen. Jeruzalem wordt de hoofdstad. God belooft David dat zijn koningshuis eeuwig zal regeren.
21	bouw tempel in Jeruzalem	1 Koningen 8 Davids zoon Salomo, mag voor de HEER in Jeruzalem een tempel bouwen. Zo krijgt God een vaste woonplaats onder zijn volk.
22	splitsing van het rijk	1 Koningen 12 Als straf voor Salomo's ontrouw, scheurt het rijk in tweeën: Israël- het 10 stammenrijk- in het noorden; Juda (en Benjamin) – het 2 stammenrijk in het zuiden..
23.	Achab en Elia	1 Koningen 17 Israëls koning Achab (ca 875 vChr) voert in Israël de verering van baäl als officiële godsdienst in. Dat leidt tot een confrontatie met de profeet Elia.

24.	Jona	Jona Terwijl Jerobeam II over Israël regeert (ca 775 v.Chr) is Assur, met als hoofdstad Nineve, in opkomst als wereldmacht. Jona moet naar Nineve.
25	Israël in ballingschap	2 Koningen 17 In 722 voor Christus is Gods geduld met Israël op. Samaria wordt verwoest, en de bevolking gaat in ballingschap naar Assur.
26	Hiskia	2 Koningen 18 Zo nu en dan is er een koning in Juda die met hervormingen komt. Hiskia (ca. 770 v.Chr) was zo'n koning. In zijn tijd leefde de profeet Jesaja.
27	Jeremia	Jeremia Jeremia leefde in de laatste jaren voor de ballingschap in Jeruzalem. Hij kondigde het oordeel van de ballingschap aan, maar ook de terugkeer uit ballingschap na 70 jaar.
28	Verwoesting van de tempel	2 Koningen 25 In 586 voor Chr. werd Jeruzalem ingenomen, de tempel verwoest, en het volk in ballingschap weggevoerd naar Babel.
29	Daniël	Daniël 1-6 Daniël, balling in Babel, bleef trouw aan de HEER. Hij kreeg een hoge positie aan het hof in Babel. Hij bad trouw voor het herstel van volk en tempel.
30	de tempel herbouwd	Ezra Cyrus, de koning van Persië laat het volk weer terugkeren. De eerste groep keert terug olv Jesua en Zerubbabel. In 516 v. Chr. voltooiën zij de herbouw van de tempel.
31	Ester	Ester Ester woont nog steeds in Babel en wordt tot koningin gekozen. Samen met haar oom Mordekai weet zij een poging tot uitroeiing van het joodse volk te voorkomen.
32	Nehemia	Ezra, Nehemia ca. 460 v.Chr: terugkeer groep olv Ezra. ca. 445 Nehemia herstelt de muur van Jeruzalem. ca. 400 de profeet Maleachi. Daarna 400 jaar stilte,
33.	Geboorte van Jezus	Matteüs 1 en Lukas 2 De Zoon van David, die zijn volk zal redden van de zonden wordt geboren in Betlehem in een stal.
34.	Johannes de Doper	Matteüs 3 Als heraut van de grote koning treedt Johannes de doper op. Hij roept het volk op tot bekering, en tot een doop van bekering in de Jordaan.
35	verzoeking in de woestijn	Matteüs 4 Jezus publieke optreden begint met de doop door Johannes in de Jordaan. Direct daarna volgt de verzoeking in de woestijn.

36	Jezus kiest 12 apostelen	Lukas 6 Aan het begin van zijn optreden kiest Jezus 12 apostelen. Zij zullen getuigen zijn van alles wat Jezus doet, en straks met dat getuigenis de wereld in gaan.
37	Jezus optreden	de evangeliën Drie jaar lang trekt Jezus rond in het land. Hij preekt de boodschap van het Koninkrijk van God, en doet daarbij wonderen en tekenen.
38	Het laatste avondmaal	Matteüs 26 Tijdens de pesag-maaltijd stelt Jezus het avondmaal in. Hij is het die de werkelijke bevrijding uit de salvernij brengt, want Hijzelf is het paaslam.
39	Kruisiging	Matteüs 27 Jezus werd onschuldig veroordeeld en gekruisigd. Aan het kruis hing Hij van God verlaten in het duister. Zo droeg Hij de straf, die wij hadden verdiend.
40	Opstanding	Matteüs 28 Op de derde dag stond Jezus op uit de dood. Zo liet Hij zien dat Hij de dood en de duivel overwonnen heeft. Dit veranderde voor de discipelen alles.
41	Zendingsopdracht	Matteüs 28: 18-20 Voordat Hij naar de hemel ging, gaf Jezus zijn discipelen opdracht om het evangelie bekend te maken in de hele wereld. De doop is het teken voor hen, die bij Hem horen
42	Pinksteren	Handelingen 2 Vanuit de hemel stort Jezus zijn Geest uit op zijn gemeente. Door de kracht van de Geest verovert het evangelie de wereld.
43.	de eerste gemeente	Handelingen 2-7 De eerste gemeente is trouw aan de leer van de apostelen (leren), vormt een hechte gemeenschap (dienen), en is een vierende, biddende en wervende gemeente.
44.	De bekering van Paulus	Handelingen 9 Dankzij vervolging verspreid het evangelie zich vanuit Jeruzalem. Jezus neemt de kerkvervolger Paulus in dienst als apostel voor de heidenen.
45	De eerste zendingsreis	Handelingen 13 In Antiochië ontstaat voor het eerst een gemeente uit joden en heidenen. Van daaruit wordt Paulus uitgezonden voor een eerste zendingsreis richting Klein Azië
46	Apostelvergadering in Jeruzalem	Handelingen 15 Moeten ook nietjoodse christenen besneden worden? Een vergadering van de apostelen neemt het besluit dat dat niet hoeft. Het evangelie is voor alle volken.

47	oversteek naar Europa	Handelingen 16 Tijdens de tweede zendingsreis maakt Paulus de oversteek naar Europa (kom over en help ons). Zo komt het evangelie in Macedonië en Griekenland.
48	Paulus in Rome	Handelingen 28 Na de derde zendingsreis wordt Paulus in Jeruzalem gearresteerd. Hij wordt op transport gezet naar Rome. In gevangenschap schrijft hij brieven aan gemeentes.
49	Johannes op Patmos	Openbaring De apostel Johannes komt aan het eind van zijn leven als balling op Patmos terecht. Daar krijgt hij via visioenen een openbaring voor de kerken.
50	Wederkomst	Openbaring 21 en 22 De periode na Jezus hemelvaart wordt wel 'de laatste dagen' genoemd. Elk moment kan Jezus terugkomen. Dan volgt het laatste oordeel, en daarna de nieuwe aarde.

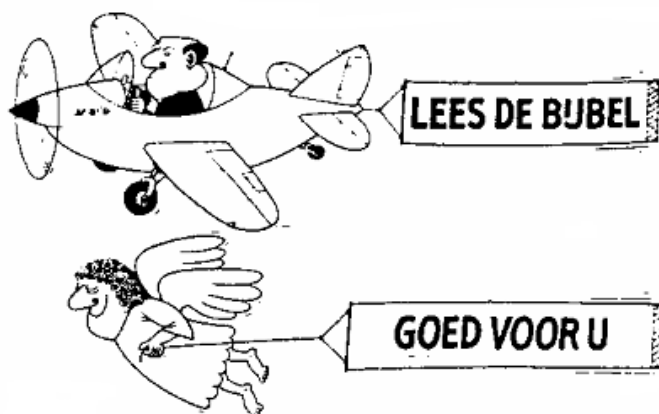
Inleiding op dit blok

In de hele methode gaat bij alle blokken in alle lessen de bijbel open, maar dit blok is speciaal gewijd aan bijbelkennis. Daarbij concentreren we ons vooral op de grote lijn door de bijbel heen. We willen de jongeren om het wat moeilijk te zeggen heilshistorisch bijbel leren lezen.

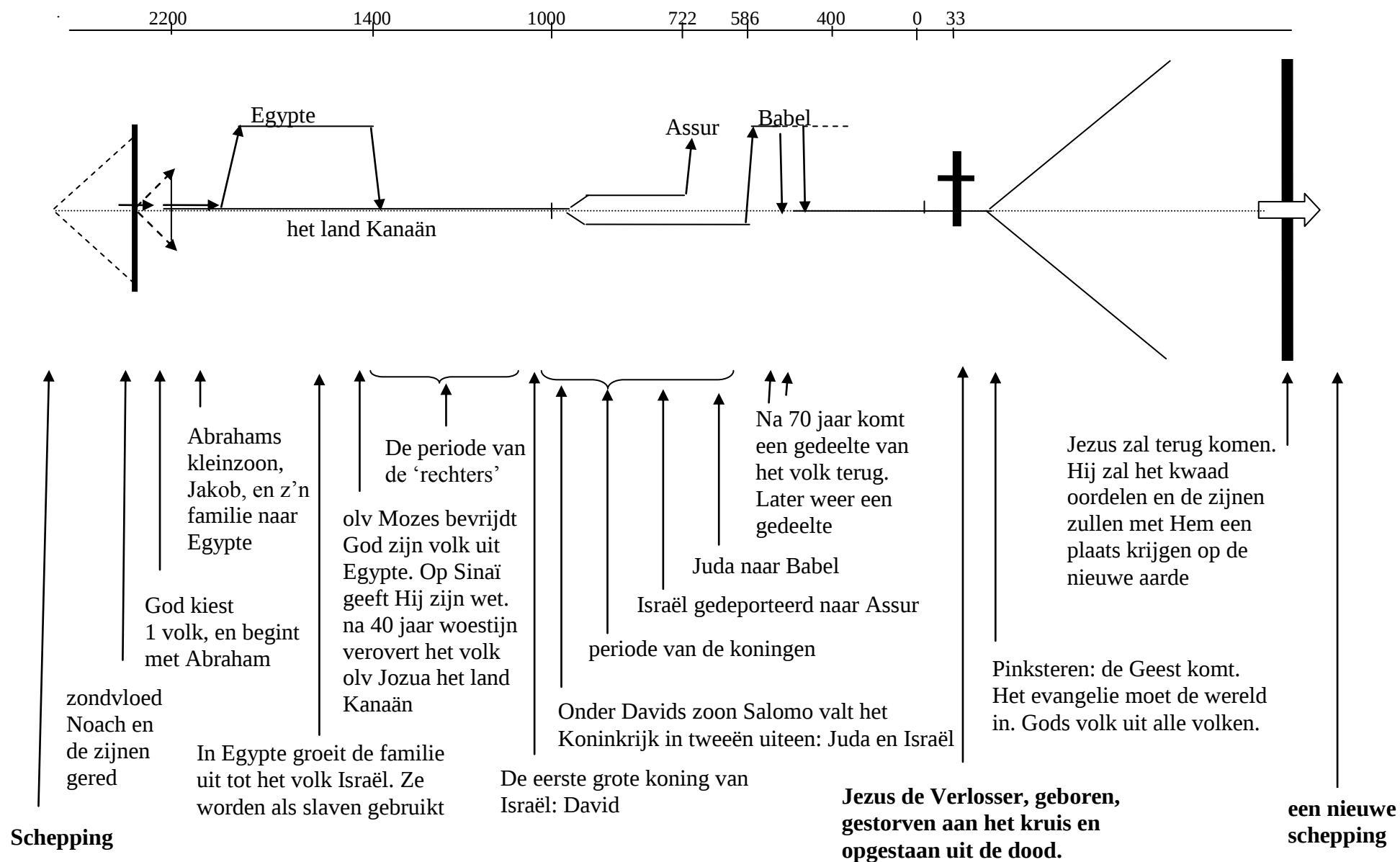
De kinderen hebben thuis en op de lagere school heel veel bijbelverhalen leren kennen. Bedoeling van dit blok is om ze die verhalen te leren plaatsen in hun historisch verband. Er wordt daartoe gewerkt met een canon van de bijbelse geschiedenis bestaande uit 50 vensters

Veel komt dus ook aan op je bijbelkennis als catecheet. Het belangrijkste achtergrondmateriaal bij dit blok is de bijbel zelf. Misschien is het goed om voor elke het betreffende gedeelte uit de bijbel nog eens door te bladeren en die gedeelte opnieuw te lezen, die je niet helder voor de geest staan.

Er wordt steeds gewerkt met de tijdlijn, die op de volgende bladzij staat afgedrukt

De lijn van de bijbel

Kort overzicht van de inhoud van dit blok

nivo 1	nivo 2	nivo 3
Les 1 - Schepping t/m Babel. Met speciale aandacht voor: - de moederbelofte - de toren van Babel * weetje: de talen van de bijbel	Les 1 - de hele bijbelse lijn De hele bijbelse lijn wordt neergezet en geoefend. Daarnaast: introductie van de moederbelofte	Les 1 - Hoe lees je de bijbel Inventarisatie van de eigen leeservaring en bespreken van een aantal leesregels
Les 2. - Abraham tot Jozef Met speciale aandacht voor - Gods relatie met Abraham en met ons: uitgekozen, geroepen, belofte gegeven, geloof gevraagd - Jacob en Esau * weetje: verbondsluiting doorgesneden dieren Gen.15	Les 2 - de moederbelofte (2) De moederbelofte wordt verder uitgewerkt in de geschiedenis Wat is karakteristiek voor de lijn slangenzaad, wat voor de lijn vrouwenzaad	Les 2 - De lijn van de bijbel In deze les trekken we op verschillende manieren de lijn door de hele bijbel * discussie over wel of niet tijdgebonden zijn van bijbelteksten
Les 3 - Mozes tot Kanaän Met speciale aandacht voor - Mozes als middelaar - De Here geeft Israël het beloofde land * Weetje: tabernakel (boekje: huis van Goud)	Les 3 - Het verbond met Abraham Uitleg van het verbond van God met Abraham, met name vanuit Genesis 15. De lijn naar vandaag.	Les 3 - De evangeliën en hun betrouwbaarheid Bespreken van de evangeliën: betrouwbaarheid, indeling, verschillen/ * discussie over apocriefe evangeliën als dat van Judas
Les 4. Richters tot en met Salomo Met speciale aandacht voor - Het patroon van de richterentijd - Waarom is David zo belangrijk * Weetje joodse indeling oude testament	Les 4 Het verbond op de Sinai Uitleg van de verbondsluiting op Sinai. Wat is hetzelfde als bij het verbond met Abraham, wat is anders.	Les 4 Het ontstaan van de bijbel Hoe is de bijbel ontstaan, en waarom is de canon afgesloten. Hoe heeft de bijbel gezag. * discussie over de onfeilbaarheid van de bijbel
Les 5. Splitsing van het rijk tot ballingschap. Met speciale aandacht voor - De kalverendienst - Het optreden van de profeten tgv de koningen * Weetje: joodse poëzie	Les 5 Het verbond met David Het koningschap van David en de bouw van de tempel. Hoe komen deze twee lijnen in Christus samen, en wat betekent dat voor ons. .	Les 5 Verhouding OT-NT Wat zijn de belangrijkste verschillen tussen het oude- en het nieuwe testament * discussie over de doodstraf ogv ot-teksten

Les 6. Val van Jeruzalem tot Nehemia Met speciale aandacht voor: - Daniël * Weetje: de wereldrijken van die tijd	Les 6 De aankondiging van een nieuw verbond De aankondiging van het nieuwe verbond in de tijd van de profeten.	Les 6 De laatste dagen Welke eindtijd-visie heeft de bijbel, en wat betekent het dat we in de 'laatste dagen' leven. * discussie: komt Jezus nog deze generatie terug
Les 7 Jezus leven Met speciale aandacht voor: - de verzoeking in de woestijn - het laatste avondmaal Verder behandeling grote gebod en grote opdracht * Weetje: de romeinen en israel	Les 7 Jezus: nieuw verbond Met Jezus wordt het nieuwe verbond werkelijkheid. Wat is hetzelfde gebleven als in het oude verbond, wat is anders geworden.	Les 7 één verbond en niet twee Een behandeling van het verschil tussen de evangelische- en de gereformeerde verbondsvisie. * discussie over de positie van Israël
Les.8 Handelingen tot openbaring Speciale aandacht voor: - De betekenis van Pinksteren op de bijbelse tijdlijn - de lijn Paradijs- Nieuwe Jeruzalem * Weetje: bijbelvertalingen	Les 8 Nieuw Jeruzalem: het verbond volmaakt Hoe zal het leven op de nieuwe aarde zijn (Wat zal anders zijn, wat zal hetzelfde zijn) Nog één keer de hele tijdlijn langslopen	Les 8 1000 jarig rijk Over de tweeverbondenleer en de leer van het 1000jarig rijk. Uitleg van Openbaring 20. * discussie: 1000 jarig rijk

Opzet per avond

Op de volgende bladzijden vind je per avond:

- de leerdoelen
- de lesopzet
- benodigde materialen
- suggesties voor liederen enz.
- ruimte voor evaluatie

de leerdoelen

Probeer per avond in de gaten te houden of je inderdaad de leerdoelen haalt. Mis je bepaalde doelen, of vind je dat andere te hoog gegrepen zijn, noteer dat dan voor de evaluatie.

lesopzet

In dit onderdeel vind je de verschillende lesonderdelen min of meer uitgewerkt. Daarbij is ook een tijdschema aangegeven.

Vind je dat de leerdoelen op een andere manier beter gerealiseerd kunnen worden, heb je leuke alternatieve werkvormen, wil je de tijd liever wat anders indelen? Voel je vrij om die veranderingen aan te brengen. Noteer veranderingen wel op het evaluatieformulier, zodat we er voor een volgende keer onze winst mee kunnen doen.

Soms zal de tijd misschien te krap zijn bemeten. Beslis dan zelf welke onderdelen je inkort of misschien kunt laten vallen.

benodigde materialen

Check van tevoren of de benodigde materialen aanwezig zijn. Kom je dingen tekort, of wil je iets extra's aanschaffen, neem dan even contact op met meneer Bolhuis.

suggesties voor liederen enz

Per avond worden wat suggesties gedaan voor liederen, die je kunt laten zingen. Verder worden wat relevante gedeelten uit de bijbel en de belijdenisgeschriften genoemd. Vind je zelf nog andere liederen of leesgedeelten, geef dat dan even door op het evaluatieformulier.

ruimte voor evaluatie

Het is de bedoeling dat deze methode elke twee jaar beter wordt. Dat kan alleen als jullie je ervaringen, nieuwe ideeën, suggesties enz willen delen.

Tip: vul na elke les even het evaluatieformulier in. Na afsluiting van het blok kun je dan je ideeën, verbeteringen, enz gemakkelijk inbrengen.

Avond 1 Van de schepping tot de torenbouw van Babel

Achtergrondinformatie

De vensters

Het gaat in deze les om de volgende vensters: 1) schepping; 2) verzoeking in het paradijs; 3) de moederbelofte; 4) Noach; 5) de toren van Babel

de moederbelofte

Na de zondeval had God de mens kunnen overlaten aan zijn eigen keuze voor ongehoorzaamheid, duivel en dood. Toch doet God dat niet, en dat blijkt voor het eerst uit wat hij tegen de slang zegt:

*Vijandschap sticht ik tussen jou en de vrouw,
tussen jouw nageslacht en het hare,
zij verbrijzelen je kop, jij bijt hen in de hiel.'*

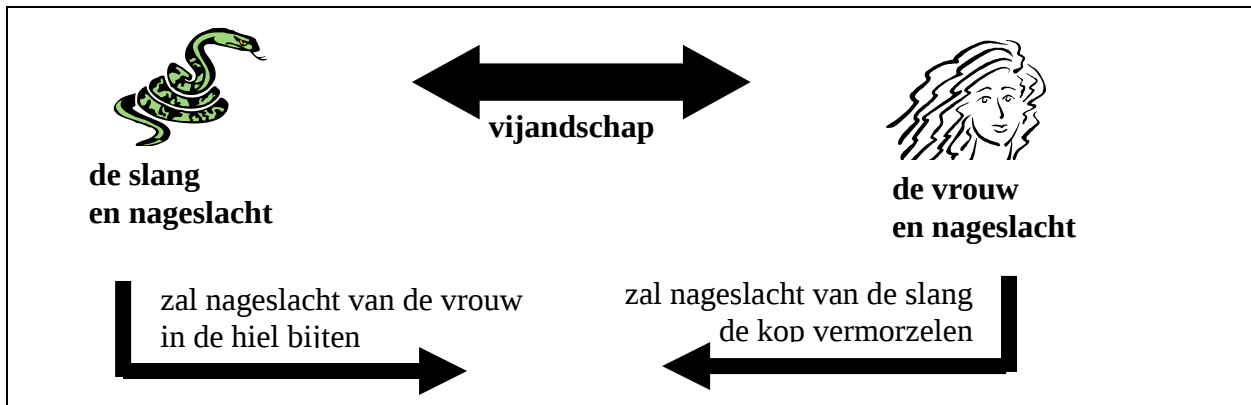
Deze tekst wordt ook wel de moederbelofte genoemd, omdat alle andere beloften over verlossing van de zonde en herstel van Gods goede wereld in deze tekst besloten liggen.

De mens heeft vriendschap gesloten met de slang en daarmee dood en ellende over zich heen gehaald, maar in deze tekst blijkt dat de Heer het daar niet bij laat zitten! Hijzelf zal weer zorgen voor vijandschap tussen de slang en de vrouw, Hij zal ervoor zorgen dat hun band weer verbroken wordt.

Dat betreft vervolgens niet alleen de slang en de vrouw, maar ook 'jouw nageslacht en het hare'. Deze vijandschap zal dus in alle komende generaties doorwerken.

Voortaan zullen er op deze aarde twee groepen mensen zijn: het nageslacht van de slang en het nageslacht van de vrouw. De Heer heeft vijandschap gesticht tussen de vrouw en de slang en daarom zal de mensheid voortaan in twee partijen uiteenvallen: aan de ene kant staan de mensen die hun eigen gang gaan en los van God willen leven; aan de andere kant staan de mensen die zich door God van de slang laten verlossen en weer bij Hem willen horen. Tussen deze twee partijen zal altijd strijd zijn, want de duivel wil *alle* mensen van God vervreemden en hij haat daarom het nageslacht van de vrouw. Er zal steeds strijd zijn, maar de afloop van die strijd staat wel van tevoren vast: 'zij verbrijzelen je kop, jij bijt hen in de hiel.' Het nageslacht van de vrouw zal uiteindelijk de kop van de slang verbrijzelen, dat wil zeggen de volkomen overwinning behalen. Maar dat zal niet gebeuren zonder dat de slang en zijn nageslacht het de vrouw en haar nageslacht flink moeilijk hebben gemaakt.

In schema:

Deze strijd zie je de hele bijbel door van Genesis 3 tot aan Openbaring 20. Heel duidelijk blijkt dat bijvoorbeeld in Openbaring 12: Daar zie je weer de vrouw, en nu baart zij haar

grootste nakomeling: Jezus Christus (Op.12:1 en 5). Tegenover de vrouw vind je daar weer de slang, maar nu in de gedaante van een grote draak (Op.12:9). Maar de nakomeling van de vrouw overwint de draak, en al probeert de draak de nakomelingen van de vrouw (de kerk) nog veel schade te doen, uiteindelijk is zijn kop op Golgotha al vermorzeld, en wordt hij straks totaal vernietigd (Op.20:10). Daarna komt de nieuwe hemel en de nieuwe aarde.

Om het Oude Testament te kunnen begrijpen moet je deze geestelijke strijd tussen het nageslacht van de vrouw en dat van de slang zich af zien spelen in de gebeurtenissen en geschiedenissen die je leest.

Ter illustratie een overzicht van Genesis 4 -11 in dit schema:

 vrouw en nageslacht ↔ slang en		
nageslacht		
4: 1-16	Abel / Set (vgl. Hebr 11:4 ; 12:24)	Kain (vgl. 1 Joh 3:12)
4:17-26	Enos men begon de naam van de HEER aan te roepen	Lamech cultuur/ stedenbouw wraak
5	de lijn van Set naar Noach (zie Henoeh 5:22)	
6:1-8	Alleen Noach diende de HEER	Een wereld zonder God
6:9-9:17	Noach en zijn familie ontkomen; verbond met Noach	Gods oordeel over een wereld, die Hem niet dient
9:18-29	Sem krijgt de zegen	Cham/ Kanaän wordt vervloekt
11:1-9		Babel: het ideaal van het leven zonder God. God breekt de eenheid
11:10-31	de lijn van Sem naar Abram God bereidt een nieuwe start voor: hij zal voorlopig met één volk verder gaan.	

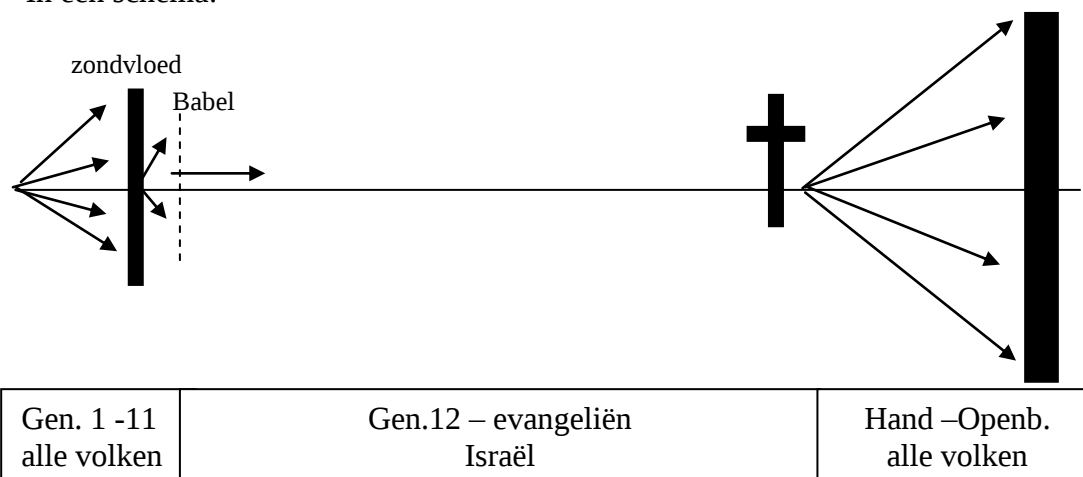
De toren van Babel

Na de zondvloed gaat God voorlopig niet verder met alle mensen: de lijn van het nageslacht van de vrouw gaat Hij beperken tot één volk, de nakomelingen van Abraham, Isaäk en Jakob. Maar zijn doel blijft: zegen voor alle volken (Gen 12:3; zie hoofdstuk 3).

In Genesis 10 en 11 is het alsof er afscheid genomen wordt van de volken, voordat de lijn zich gaat versmallen tot dat ene volk:

- hoofdstuk 10
De lijst van de volken. Voordat we ons gaan concentreren op de lijn van Israël zien we de opsomming van alle volken.
- Hoofdstuk 11: 1-9
Om voortbestaan van de lijn van het nageslacht van de vrouw mogelijk te maken, verbreekt de HEER de macht en de eenheid van de mensen.
- Hoofdstuk 11:10-32
De lijn van het nageslacht van de vrouw wordt weer doorgetrokken: van Noach/Sem tot Abra(ha)m. In hoofdstuk 12 lezen we dat God verder gaat met Abraham en zijn nageslacht.

In een schema:

Ook na de zondvloed blijkt weer dat de mens de onuitroeibare neiging heeft om zijn leven los van God te leven, en zichzelf zekerheid en roem te verschaffen. Weer blijkt de mens als God te willen zijn. Maar God grijpt in verbreekt de eenheid en verspreidt de mensen over de aarde. Ook deze geschiedenis gaat pas echt spreken als je die leest tegen de achtergrond van de strijd van het nageslacht van de slang tegen het nageslacht van de vrouw. Babel is dan niet alleen een historisch, geografische aanduiding, maar ook een geestelijke. In Babel gaat het om macht, om eigen kunnen, om grootsheid, rijkdom en uitbuiting. Het is de stad van de mens en de vijand van de stad van God, Jeruzalem.

Lees je verder in de bijbel, dan kom je de naam Babel nog verschillende keren tegen. Allereerst aan het eind van de periode van de koningen uit het geslacht van David. Het is de koning van Babel, die Jeruzalem belegert, inneemt en verwoest, en die het volk van God in ballingschap voert. Maar ook aan het eind van de Bijbel komt Babel als symbool van de wereldmacht weer tegenover Jeruzalem, de stad van God te staan.

In schema:

	BABEL ←	→ JERUZALEM
Genesis 11-12	Toren van Babel Opstand tegen God	God haalt Abraham uit Ur (in Babel) Hebr. 11:10: Abraham verlangde naar de stad met fundamenten waarvan God zelf de bouwmeester is.
Tijd van de koningen	Babel het machtige rijk van Nebukadnessar. Hij veroverde Jeruzalem, verwoestte het, en voerde de bevolking in ballingschap naar Babel.	Jeruzalem de stad van David en hoofdstad van Israël. Hier woonde God in zijn tempel. Maar in 596 werd Jeruzalem verwoest en de bevolking weggevoerd. Na 70 jaar keerde een gedeelte terug en kon de herbouw van stad en tempel beginnen.
Openbaring	Babel de wereldstad van macht, luxe en afgoderij wordt definitief verwoest. (Op.17-19)	Een nieuw Jeruzalem daalt uit de hemel op aarde neer. God woont daar voor eeuwig temidden van zijn volk. (Op. 21-22)

De talen waarin de Bijbel geschreven is.

De Bijbel die wij kennen is natuurlijk geschreven in het Nederlands. Gelukkig maar, want anders zouden we die niet kunnen lezen. Die Bijbel in onze taal is er niet altijd geweest. De eerste complete Bijbelvertaling was er pas in 1526!

De eigenlijke taal van de Bijbel was de Hebreeuwse en Griekse taal. Twee talen? Hoe zit dat? Dat zullen we je vertellen. De Bijbel bestaat uit twee delen. Het Oude Testament (O.T.) en het Nieuwe Testament (N.T.). Het Oude Testament is het oudste deel van de Bijbel en is geschreven in het Hebreeuws, de taal van de Joden. Een paar stukken van het O.T. (Daniël en stuk uit Ezra) zijn geschreven in het Aramees. De Hebreeuwse taal werd van lieverlee niet meer gesproken door de Joden. Het Aramees werd toen de spreektaal. Het Aramees bestaat tegenwoordig bijna niet meer. Alleen in Armenië wordt nog Aramees gesproken. De tegenwoordige taal van de Joden is een moderne vorm van het Hebreeuws, het Iwriet. Tijdens de Joodse kerkdiensten wordt nog wel het oude Hebreeuws gebruikt.

Het Nieuwe Testament is geschreven in het Grieks. De Griekse taal werd in grote delen van het Midden-Oosten gesproken. Je zou het kunnen vergelijken met het Engels nu. Dat wordt ook in grote delen van de wereld gesproken. In veel landen en streken sprak men de eigen taal en het Grieks. Daarom werd de Griekse taal gebruikt voor het N.T. omdat iedereen in die tijd het Grieks kon lezen en begrijpen.

Lesopzet

a. leerdoelen

Hoofd:

- De catechisanten weten in welke talen de bijbel oorspronkelijk is geschreven en ze kunnen 2 nederlandse vertalingen noemen.
- Ze kunnen een aantal personen uit de bijbel opnoemen en hun namen in chronologische volgorde opnoemen.
- Ze kunnen vertellen dat vanaf Gen 3 de mensheid is te verdelen in 2 groepen: de mensen die God willen volgen en zij die dat niet willen doen.
- Ze kunnen aangeven dat het geslacht van Kain vooral vertrouwd op eigen kracht en kennis.
- Ze kunnen vertellen wat er gebeurde bij de toren van Babel, en hoe Pinksteren daar het spiegelbeeld van vormt.

Hart

- De catechisanten erkennen steeds meer dat ze afhankelijk zijn van hun Heer.
- Ze erkennen dat ze niet op eigen kracht kunnen vertrouwen en willen steeds meer hun zekerheid bij God zoeken.

Handen

- Zij kunnen een gebeurtenis uit de bijbel in scène zetten en fotograferen die.

b. lesopzet

Tijd	Theorie /werkvorm	Wie
19.00	Mentorkwartiertje: Hoe kom je aan ideeën voor het mentorkwartiertje: - uitwisselen met andere mentoren - zelf bedenken - zie de handleiding van blok A pag I 3-4 of het stuk 'Kort overzicht van onze aanpak' Blijf bedenken: het gaat erom aan te sluiten bij hun leefwereld en hun beleving.	
19.15	Uitleg inhoud van deze module: Leg uit: We hebben nu 2 blokken gehad waarin we de 10 geboden hebben besproken. We hebben gezien dat Gods liefde het fundament is van de geboden en dat God onze liefde terugvraagt. We hebben gesproken over hoe je de geboden kunt uitvoeren in je eigen leven. In dit blok gaan we stil staan bij de inhoud van de bijbel. Het klinkt een beetje onlogisch. Jullie zijn alle lessen natuurlijk bezig geweest met de inhoud van de bijbel. Alleen nu heel nadrukkelijk over bijbelse geschiedenis en gebeurtenissen in de bijbel. En wat we daar nu van kunnen leren over God, de Here Jezus de Heilige Geest en wat we daar nu mee kunnen doen in ons dagelijks leven. Dit blok gaan we dus heel nadrukkelijk kijken naar gebeurtenissen in de bijbel. Dit gaan we doen adhv 50 vensters. Dit zijn als het ware ramen waardoor we stukjes uit de bijbel lichten en die nadrukkelijker bekijken.	

	Deze vensters komen uit het OT en NT. Zo lopen we met deze 50 vensters de hele bijbel door. De prestatie van dit blok gaat ook over deze 50 vensters. Deel nu de setjes met 50 vensterkaartjes uit. Geef aan dat je aan het eind van het blok verwacht dat ze de vensters op de goede volgorde kunnen leggen, en dat ze bij elk venster weten over welke periode in de geschiedenis het ging (Dat laatste staat in een toelichting op de achterkant van het kaartje)	
19.20	De bijbelse tijdlijn We gaan deze les eerst de hele lijn bekijken. Dit gaan we doen adhv de volgende werkvorm: Geef iedere catechisant een plakbriefje (of meerdere) met daarop een bijbelse naam. Teken op een groot vel papier de lege bijbelse tijdlijn. Verdeel de groep in groepjes van drie. Laat ze samen overleggen en laat ze proberen per groepje hun briefjes op chronologische volgorde op de tafel te plakken. Hierna vertel je de tijdlijn heel in het kort. Gebruik de namen op de briefjes niet. Laat ze daarna proberen per groepje hun drie briefjes op de goede plek te krijgen op de tijdlijn.	
19.30	Weetje: de talen van de bijbel Leg uit: De opbouw van de lessen van dit blok volgen allemaal ongeveer hetzelfde patroon. Dat is het volgende: Eerst een stuk tijdlijn van ongeveer 5 vensters. Daarna worden van deze 5 vensters er nog eens 2 preciezer bekeken. Ook zit in elke les een klein stukje uitleg over het ontstaan van de bijbel of een ander onderwerp. Het zogenaamde 'weetje over de bijbel'. Ook is er natuurlijk weer een prestatie. Het eerste weetje is over de talen waarin de bijbel is geschreven. Het OT is in het Hebreeuws geschreven (de taal van Israël) (Een paar stukjes zijn in het Aramees geschreven b.v. Daniël 2-7. Het Aramees was de officiële taal van het Persische rijk en werd later ook in Israël de volkstaal). Het NT is geschreven in het grieks, wat in die tijd dezelfde internationale functie had als vandaag het engels. Op het werkblad staat een stukje hebreuws en grieks. Hebreeuws: De eerste verzen van Genesis 1. (NB het hebreuws moet je van rechts naar links lezen)	

	Grieks: De eerste verzen van Matteüs 1 ‘KATA ΜΑΘΘΑΙΟΝ’ ¹ iii 1 Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυὶδ υἱοῦ Ἀβραάμ. 2 Ἀβραάμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαάκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, 3 Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φάρες καὶ τὸν Ζάρα ἐκ τῆς Θαμάρ, Φάρες δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑσρῶμ, Ἑσρῶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ, 4 Ἀράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμιναδάβ, Ἀμιναδάβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ναασσών, Ναασσών δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλωμὼν. Er bestaan intussen ook een flink aantal Nederlandse vertalingen. Dat moet omdat onze taal steeds aan het veranderen is. De Statenvertaling is de oudste. De nieuwe Bijbelvertaling de jongste. Op het werkblad weer een voorbeeldje: In het begin schiep God de hemel en de aarde. 2 De aarde was nog woest en doods, en duisternis lag over de oervloed, maar Gods geest zweefde over het water. 3 God zei: 'Er moet licht komen,' en er was licht. 1 In den beginne schiep God den hemel en de aarde. 2 De aarde nu was woest en ledig, en duisternis was op den afgrond; en de Geest Gods zweefde op de wateren. 3 En God zeide: Daar zij licht! en daar werd licht.	
19.35	De vensters We gaan nu eerst kijken naar de eerste 5 vensters van de bijbel.	

	Verdeel de groep in 4 subgroepjes. (venster 3 doen we samen met venster 2) Ze krijgen allemaal een plaatje uit de bijlage. (zie plaatjes bij venster 1-5). Geef ze de volgende opdracht: Bekijk samen de plaatjes bij je venster. Weet je welk verhaal het is. Zoek het op in de bijbel en vertel het straks in het kort aan de rest van de groep. Komen ze er niet uit geef ze dan als tip de volgende Bijbelgedeeltes: Venster 1: Gen 1 2 Venster 2/3: Gen 3 Venster 4: Gen 6 7 Venster 5: Gen 11: 1-9 Laat ze daarna aan de hele groep vertellen welk plaatje ze hadden en een korte samenvatting van het verhaal.					
19.45	De moederbelofte Nu gaan we inzoomen op 2 vensters en betrekken hierbij de hele bijbel. Het is opvallend hoe vaak je deze lijnen de hele bijbel door kunt blijven ontdekken. Het eerste venster dat we wat preciezer gaan bekijken is die van de moederbelofte. Vraag het groepje dat bij het vorige onderdeel Gen 3 had om te bestuderen of zij weten waar de moederbelofte staat en of ze die voor kunnen lezen. Leg daarna uit dat God hier een scheiding gaat maken die je door de hele bijbel kunt blijven zien. De vrouw had vriendschap gesloten met de slang. God had dat zo kunnen laten, dan was de mens verloren geweest. Maar in zijn goedheid zet God vijandschap tussen de slang en de vrouw, en tussen het nageslacht van de vrouw en het nageslacht van de slang. Met dat laatste worden natuurlijk geen jonge slangetjes maar daarmee worden de mensen bedoeld die God niet willen dienen. God zegt dat hij vijandschap zal maken tussen het nageslacht van de slang en die van de vrouw. Deze vijandschap zie je de hele bijbel door. We gaan nu eerst kijken naar Gen 4. De kinderen van Adam en Eva. Daar zie je al dat de mensheid in 2 partijen is te verdelen. Op het werkblad het volgende schemaatje: <table><tr><td>Nageslacht van de vrouw</td><td>Nageslacht van de slang</td></tr><tr><td></td><td></td></tr></table>	Nageslacht van de vrouw	Nageslacht van de slang			
Nageslacht van de vrouw	Nageslacht van de slang					

	Lees samen Gen 4: 1-4, 17-26. Laat ze nu in de vakken de goede namen opschrijven. Vertel erbij: De nakomelingen van Kain zoeken het in kracht, wraak en vakmanschap. Ze willen onafhankelijk van God functioneren en willen zichzelf redden. Ze denken dat ze het zelf wel kunnen. Met als hoogtepunt Lamech die enorm opschept over zichzelf en zijn kracht. Bij de nakomelingen van Seth staat er dat ze de Here God gingen aanroepen. Zij weten dat ze afhankelijk blijven van God en ze vertrouwen niet op hun eigen kracht.	
19.50	De toren van Babel Het tweede venster dat we iets preciezer gaan bekijken is dat van de toren van Babel. Lees samen Gen 11. Leg daarna uit: Hier zie je het weer gebeuren. De mensen zoeken het weer in hun eigen kracht en macht. Het leuke in dit Bijbelgedeelte is dat God af moet dalen om de toren te gaan bekijken. De mensen moeten opkijken naar hun eigen toren en kijken misschien trots naar boven naar hun bouwwerk. Dat hebben zij eens even gemaakt! Het lijkt wel Goddelijke humor. Terwijl de mensen zo trots naar boven kijken moet God afdalen om die (enorme hoge!) toren te gaan bekijken. God moet als het ware bukken of hurken om die toren te gaan zien. De mensen zochten hun zekerheid in zichzelf of in hun bouwwerken. Bespreek samen eens de volgende vragen: 1. Kijk eens naar de mensen om je heen? Waar zoeken mensen hun zekerheid? 2. Welke dingen geven jou zekerheid? Wie/wat mag volstrekt niet uit je leven verdwijnen? Neem nu de tijdlijn die je ook in het begin van de les gebruikt hebt er weer er weer even bij> Bij de toren van Babel zie je dat de mensen gesplitst worden in allerlei verschillende volken met allerlei verschillende talen. Ze konden elkaar niet meer verstaan. Vraag: wanneer op de tijdlijn zie je een moment dat de mensen ondanks verschillende talen elkaar juist wel verstaan? Bij Pinksteren bij de uitstorting van de Heilige Geest kan iedereen de apostelen verstaan. Bij Babel breekt God de eenheid van de mensen, vanaf Pinksteren geeft God door het evangelie juist weer eenheid ondanks de verschillende talen.	

20.00	Presentatie: We gaan in dit blok een aantal vensters zelf uitbeelden en daar foto's van maken. (De andere 2 groepen van nivo1 doen dat ook, zodat we samen de hele canon op deze manier gaan uitbeelden) In totaal moeten er 16 of 17 vensters uitgebeeld worden. Dus ongeveer 2 per les. Als voorbeeld zouden jullie even kunnen kijken naar: www.thebricktestament.com. Daar hebben ze de bijbel uitgebeeld in legoblokjes. Nu doen jullie dat niet met lego maar jullie spelen het zelf. Neem de eerste twee vensters die je als groep toegewezen gekregen hebt, en bespreek hoe je die samen uit kunt beelden Laat de opstelling zo duidelijk zijn dat je eigenlijk in één oogopslag kunt zien welke gebeurtenis jullie hebben uitgebeeld. Bedenk wat je daarvoor nodig hebt. Spreek af wie iets mee gaat nemen de volgende keer zodat jullie de volgende keer alvast de eerste twee vensters kunnen uitbeelden en fotograferen. Misschien kun je op het werkblad een klein ontwerp maken van het plaatje zodat je weet wie waar staat en wat die dan moet doen. In een latere fase kan in overleg met de parallelle groepen afgesproken worden hoe de foto's verwerkt gaan worden. Het leukste is dat jullie de foto's af gaan drukken op een poster. Die posters kun je dan weer ophangen in de kerk tijdens de avond van de afsluiting van dit blok. om de gemeenteleden te laten zien wat jullie gedaan hebben De verdeling van de vensters over de 4 groepen: (voor de nummering van de vensters zie par 1.4 van de algemene informatie in deze map) <table border="1" data-bbox="343 1182 1273 1328"> <thead> <tr> <th data-bbox="343 1182 624 1216">groep Hans Mossel</th><th data-bbox="624 1182 954 1216">groep Jewan de Goede</th><th data-bbox="954 1182 1273 1216">groep Bert Koster</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="343 1216 624 1328">1,4,7,10,13,16,19,22,25,28,31,34,37,40,43,46,49</td><td data-bbox="624 1216 954 1328">2,5,8,11,14,17,20,23,26,29,32,35,38,41,44,47,50</td><td data-bbox="954 1216 1273 1328">3,6,9,12,15,18,21,24,27,30,33,36,39,42,45,48</td></tr> </tbody> </table>	groep Hans Mossel	groep Jewan de Goede	groep Bert Koster	1,4,7,10,13,16,19,22,25,28,31,34,37,40,43,46,49	2,5,8,11,14,17,20,23,26,29,32,35,38,41,44,47,50	3,6,9,12,15,18,21,24,27,30,33,36,39,42,45,48	
groep Hans Mossel	groep Jewan de Goede	groep Bert Koster						
1,4,7,10,13,16,19,22,25,28,31,34,37,40,43,46,49	2,5,8,11,14,17,20,23,26,29,32,35,38,41,44,47,50	3,6,9,12,15,18,21,24,27,30,33,36,39,42,45,48						

c. benodigde materialen

- Poster met tijdlijn, plakbriefjes met bijbelse namen
- set met 50 vensterkaartjes
- digitale camera

d. suggesties

zingen: Ps 19:1 en 3; Ps 103:5-7; Ps 104 : 1 en 10; Gz 149; Gz 157; LB 1
 bijbelgedeelten: Genesis 1-11

e. evaluatie

1	In hoeverre leerdoelen gehaald? <table border="1"> <thead> <tr> <th></th><th>--</th><th>-</th><th>+</th><th>++</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>De catechisanten weten in welke talen de bijbel oorspronkelijk is geschreven en ze kunnen 2 nederlandse vertalingen noemen..</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Ze kunnen een aantal personen uit de bijbel opnoemen en hun namen in chronologische volgorde opnoemen.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Ze kunnen vertellen dat vanaf Gen 3 de mensheid is te verdelen in 2 groepen: de mensen die God willen volgen en zij die dat niet willen doen.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Ze kunnen aangeven dat het geslacht van Kain vooral vertrouwd op eigen kracht en kennis.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Ze kunnen vertellen wat er gebeurde bij de toren van Babel, en hoe Pinksteren daar het spiegelbeeld van vormt.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>De catechisanten erkennen steeds meer dat ze afhankelijk zijn van hun Heer.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Ze erkennen dat ze niet op eigen kracht kunnen vertrouwen en willen steeds meer hun zekerheid bij God zoeken.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Zij kunnen een gebeurtenis uit de bijbel in scène zetten en fotograferen die</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table>		--	-	+	++	De catechisanten weten in welke talen de bijbel oorspronkelijk is geschreven en ze kunnen 2 nederlandse vertalingen noemen..					Ze kunnen een aantal personen uit de bijbel opnoemen en hun namen in chronologische volgorde opnoemen.					Ze kunnen vertellen dat vanaf Gen 3 de mensheid is te verdelen in 2 groepen: de mensen die God willen volgen en zij die dat niet willen doen.					Ze kunnen aangeven dat het geslacht van Kain vooral vertrouwd op eigen kracht en kennis.					Ze kunnen vertellen wat er gebeurde bij de toren van Babel, en hoe Pinksteren daar het spiegelbeeld van vormt.					De catechisanten erkennen steeds meer dat ze afhankelijk zijn van hun Heer.					Ze erkennen dat ze niet op eigen kracht kunnen vertrouwen en willen steeds meer hun zekerheid bij God zoeken.					Zij kunnen een gebeurtenis uit de bijbel in scène zetten en fotograferen die				
	--	-	+	++																																										
De catechisanten weten in welke talen de bijbel oorspronkelijk is geschreven en ze kunnen 2 nederlandse vertalingen noemen..																																														
Ze kunnen een aantal personen uit de bijbel opnoemen en hun namen in chronologische volgorde opnoemen.																																														
Ze kunnen vertellen dat vanaf Gen 3 de mensheid is te verdelen in 2 groepen: de mensen die God willen volgen en zij die dat niet willen doen.																																														
Ze kunnen aangeven dat het geslacht van Kain vooral vertrouwd op eigen kracht en kennis.																																														
Ze kunnen vertellen wat er gebeurde bij de toren van Babel, en hoe Pinksteren daar het spiegelbeeld van vormt.																																														
De catechisanten erkennen steeds meer dat ze afhankelijk zijn van hun Heer.																																														
Ze erkennen dat ze niet op eigen kracht kunnen vertrouwen en willen steeds meer hun zekerheid bij God zoeken.																																														
Zij kunnen een gebeurtenis uit de bijbel in scène zetten en fotograferen die																																														
2	Opmerkingen mentor/ catecheet																																													
3	Wat moet de volgende keer anders																																													

blok F - nivo 1 - avond 1

Weetje : de talen van de bijbel

Hebreeuws: eerste verzen van Genesis 1

GENESIS. **בראשית**

[illegible]

*Grieks: eerste verzen
van Matteus 1*

‘KATA MAΘΘAION’

1 ¹ Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυὶδ υἱοῦ
1 Ἀβραάμ.
2 Ἀβραάμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαάκ δὲ ἐγέννη-
σεν τὸν Ἰακώβ, Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ
τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, 3 Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φά-
ρες καὶ τὸν Ζάρα ἐκ τῆς Θαμάρ, Φάρες δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἑσρῶμ, Ἑσρῶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ, 4 Ἀράμ
δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμιναδάβ, Ἀμιναδάβ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ναασσών, Ναασσών δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλωμών.

Statenvertaling

1 In den beginne schiep God den hemel en de aarde.

2 De aarde nu was woest en ledig, en duisternis was op den afgrond; en de Geest Gods zweefde

NBV

1 In het begin schiep God de hemel en de aarde.

2 De aarde was nog woest en doods, en duisternis lag over de oervloed, maar Gods geest zweefde over het water.

3 God zei: 'Er moet licht komen,' en er was licht.

De moederbelofte: genesis 3

Genesis 4: 1-4, 17-26

Nageslacht van de vrouw	Nageslacht van de slang
	

Bijbelleesrooster -----

Genesis 12:1-9
Genesis 18:1-15
Genesis 21:1-21
Genesis 22:1-19
Genesis 25:19-34
Genesis 28:10-22
Genesis 45:1-10

Bijlage bij les F1 niveau 1

Venster 5

Venster 1:

EVOLUTIE:

Waarom
moeilijk doen
als het in
6 dagen kan?

Visje

WWW.VISJE-POSTERS.NL

EVOLUTIE:

Er gebeurt de
laatste tijd
niet veel
bijzonders hè...

Visje

WWW.VISJE-POSTERS.NL

Ik sta liever
voor aap
dan dat ik er
van afstam!

Visje

WWW.VISJE-POSTERS.NL

Venster 2 en 3

Venster 4

Avond 2 Van Abraham tot Jozef

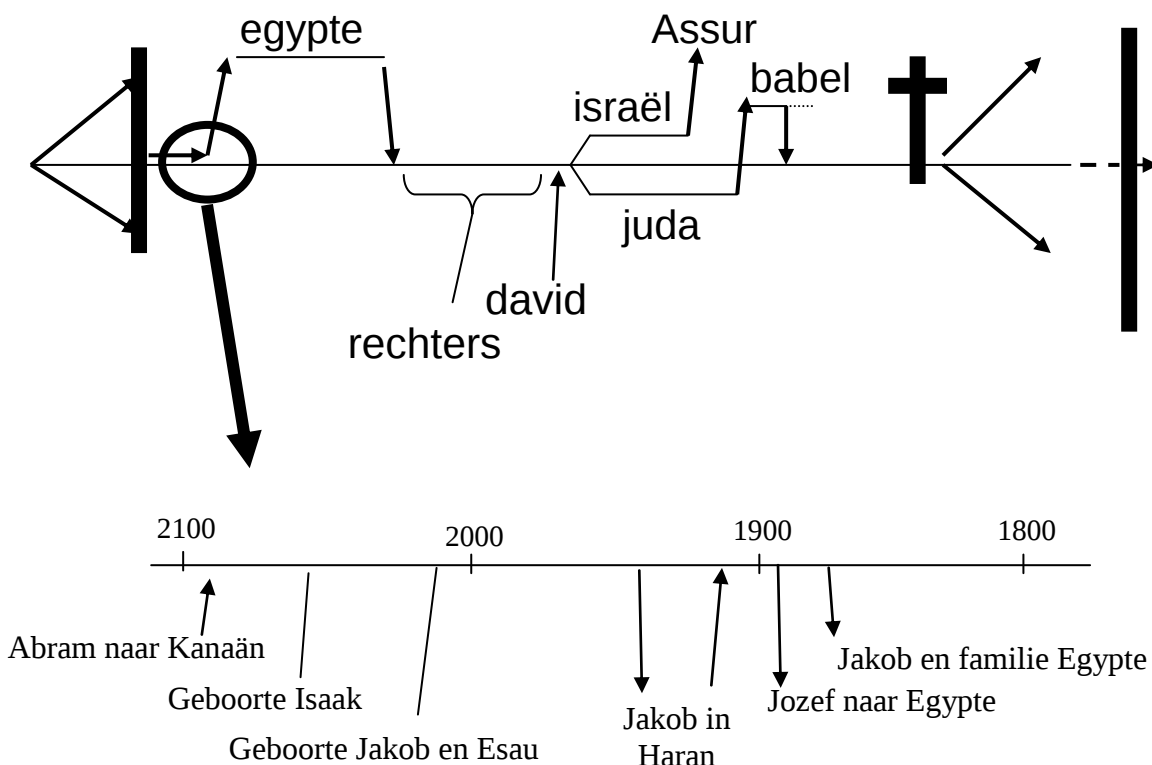
Achtergrondinformatie

De vensters

Het gaat in deze les om de volgende vensters: 6) roeping van Abraham; 7) verbond met Abraham; 8) geboorte van Izaak; 9) Jakob steelt de zegen; 10) Jozef en zijn broers

de periode

Even weer naar de tijdlijn: dit is de periode die we behandelen:

Abraham

De Bijbel gebruikt voor de relatie tussen God en zijn volk het woord 'verbond'. In de geschiedenis van Abraham speelt dat woord een grote rol. In Genesis 15 en 17 lezen we dat God een verbond sloot met Abram (In dat kader werd zijn naam ook veranderd van Abram in Abraham. Gen.17:5).

God zei tegen Abraham: *Ik sluit een verbond met jou en met je nakomelingen, met alle komende generaties, een eeuwigdurend verbond: ik zal jouw God zijn en die van je nakomelingen.* (Gen.17:7)

Hoe moeten we dat lezen? Sluit God een eeuwigdurend verbond met het letterlijke nageslacht van Abraham, met het joodse volk? Nee, want de kern van dit verbond is niet de bloedband, maar het geloof in de belofte, het onderdeel uitmaken van het nageslacht van de vrouw (Gen.3:15). Tot de komst van Christus zal die lijn vooral lopen via Abrahams nakomelingen, maar daarna noemt Paulus alle gelovigen nageslacht van Abraham. (Rom. 4:7-12; Gal. 3:6-9). Dat is dan ook de reden dat we de geschiedenis van Abraham heel direct op ons eigen leven mogen toepassen.

Bij Abraham zien we het grondpatroon van de relatie van God met de zijnen naar voren komen:

- God kiest uit en roept
- God geeft zijn belofte
- God vraagt geloof en vertrouwen
- God geeft een teken bij die relatie

Uitgewerkt in een schema:

abraham toen	de gelovigen nu
God kiest uit en roept	
- God nam het initiatief. Uit alle mensen die in de Babylonische stad Ur woonden koos Hij Abram en zijn familie. - God koos Abraham niet omdat hij beter was dan anderen (Joz.24:2-3) - God riep Abraham weg uit zijn land en zijn familie om te gaan naar het land dat Hij zou wijzen. Zo zette God Abraham apart.	- Als je gelooft mag je weten: God nam het initiatief. Hij koos mij uit. (Rom 8: 29-30; 1 Petrus 2:9-10) - Je weet dan ook: dat deed God niet omdat ik beter was dan anderen (Ef.2:8-9) - Geloven is antwoorden op Gods roepstem. Hij roept je weg uit het duister en plaatst je in zijn licht. Wie gelooft komt apart te staan. (1 Petr 2:9-10; 2 Tim. 1:9)
God geeft zijn belofte	
Centraal in Gods verbond met Abraham is de belofte, die God geeft. Elke keer weer wordt die belofte herhaald. God belooft: - veel nakomelingen; Abraham wordt stamvader van een menigte volken (vandaar de naam Abraham) Gen.17:3-6 - het beloofde land Kanaän, al beseftte Abraham zelf al dat hij een hemels vaderland zou krijgen. Gen.12:7 en Gen 17:7-8; Hebr. 11:9,13-16 - “Ik zal jouw God zijn en die van je nakomelingen” Gen.17:7-8	Gods verbond met Abraham is een eeuwig verbond. Zijn beloften gelden nog steeds en zijn alleen maar duidelijker geworden. God belooft: - een talrijk nageslacht, vele volken; En daarbij gaat het volgens Paulus om alle gelovigen, zowel joden als niet joden. Rom.4:7-12,16-17; Gal.3:6-9,14 en 29) - het beloofde land, de plek waar we veilig met God zullen wonen. Uiteindelijk is de hele aarde het beloofde land. Rom.4:13; Hebr.4; Hebr 11:13-16 - “Ik zal jouw God zijn en die van je nakomelingen”. Dat is steeds de centrale belofte van het verbond. Ez. 36:28 ; Hnd 2:39; Openb 31:3
God vraagt geloof en vertrouwen	
Wat God van Abraham en zijn nakomelingen vraagt is dat zij Hem geloven en erop vertrouwen dat Hij zijn belofte waar zal maken. In Abrahams leven laat God elke keer weer heel duidelijk worden dat het op geloof aankomt: - belofte van nageslacht, als het niet meer	Wat God van ons vraagt is dat wij Hem geloven en erop vertrouwen dat Hij zijn belofte waar zal maken. Ook in ons leven komt het steeds weer op geloof aan: - we zijn vreemdelingen op de aarde die ons beloofd is (1 Petr.1:1). - ook wij worden op de proef gesteld om

kan; en van een land, terwijl hij er vreemdeling is. - zelfs nadat Isaäk geboren is, wordt dat geloof beproefd (Gen.22) Wie zijn verbond verbreekt krijgt met Gods toorn te maken. (Gen.17:14)	ons geloof sterker te maken. (1 Petr 1: 6-7; Jac. 1:2-4) En nog steeds zal wie Gods verbond verbreekt met zijn toorn te maken krijgen. (1 Petr.4:17)
God geeft een teken	
Besnijdenis Bij de verbondssluiting geeft God een teken. Toen was dat de besnijdenis (Gen.17). De volken rondom besneden jongens als ze op de huwbare leeftijd kwamen. Het was een teken van vruchtbaarheid en potentie. Maar God kiest net dat symbool voor een man van 99 en voor kinderen van 8 dagen oud. Het beloofde nageslacht is zijn gave, en niet afhankelijk van onze potentie.	Doop In het Oude Testament geeft God al aan dat het om de besnijdenis van het hart gaat. (Deut.10:16; 30:6; Jer.4:4; Rom 2:25-29). Er is dan ook geen principieel verschil tussen besnijdenis en doop. De doop is het verbondsteken van het Nieuwe Testament. En Paulus noemt de doop ‘de Christus-besnijdenis’ (Kol 2: 11-12)

Zijn er verschillende verbonden: dit verbond met Abraham, een ander verbond bij de Sinaï, en weer een ander nieuw verbond met de kerk, met hen die in Christus geloven? Inderdaad spreekt de bijbel van verschillende verbonden, b.v. van een oud en een nieuw verbond, maar ten diepste is er sprake van één verbond, dat loopt van Genesis tot en met Openbaringen. God wil steeds de God zijn van de vrouw en haar nakomelingen. Wel zie je in dit verbond verschillende fasen (Noach, Abraham, Sinaï, nieuwe verbond), maar het blijft ten diepste hetzelfde verbond.

Enkele argumenten:

- Gods verbond wordt vaak ‘eeuwig’ genoemd: b.v. Genesis 17: 7, Hebr. 13:20
- De belofte is in alle fasen van het verbond dezelfde: “Ik zal hun God zijn, en zij mijn volk” : Gen.17:7; Deut.6:7; Jer.32:38; Ef.2:13-14; Openb. 21:3
- Het doel is steeds hetzelfde: een heilig volk, aan Hem gewijd. Lev.11:44v; 1Pet 2:9v
- Elke volgende fase van het verbond, bouwt voort op de vorige: Sinaï op het verbond met Abraham (Ex 6:7; Deut.7:7) en het nieuwe verbond op het oude (Rom.4; Gal.3)
- Vele elementen van het oude verbond, krijgen pas hun diepste betekenis en vervulling in het nieuwe verbond:

- * de *echte* koning en zoon van David is de Messias Jezus
- * de *echte* knecht des Heren is Jezus
- * het *echte* paaslam is Jezus (1 Kor.5:7)
- * het *echte* brandoffer voor de verzoening was het offer van Christus
- * de *echte* tempel is Christus/ zijn kerk
- * het *echte* Jeruzalem is de kerk Gal.4:16; Hebr.12:22; Openb.21-22

Jakob en Esau

Hoe de lijn van de belofte, de lijn van het nageslacht van de vrouw loopt, beslist God zelf. Daarbij is het opvallend dat als Isaak en Rebekka een tweeling krijgen, Jakob en Esau, Hij voor de jongste, voor Jakob, kiest en niet zoals gebruikelijk voor de oudste. (Gen. 25:19-34; 27:1-40).

Dat heeft Jakob nergens aan verdiend

- Jakob was de jongste.

Gebruikelijk was dat de oudste zoon het grootste deel van de erfenis kreeg, en drager werd van de goddelijke zegen. Maar al voor Esau en Jakob geboren waren, kondigde God aan dat de jongste de machtigste zou zijn. (zie Gen. 25:23 en Rom. 9:12).

Het is opvallend hoe vaak God tegen de menselijke voorkeur in kiest:

- God geeft de voorkeur aan Lea (Gen. 29:31; 33:1-7)
- God kiest voor Jozef (Gen. 37-49)
- God kiest Efraim in plaats van Manasse (Gen. 48:17-22)
- God passeert Ruben, Simeon en Levi om te kiezen voor Juda (Gen. 49)
- God kiest David en niet zijn broers (1 Sam. 16)
- God kiest onaanzienlijken voor zijn gemeente (1 Kor. 1:18-31)

Ook dit onderstreept weer dat Gods zegen altijd een kwestie is van pure genade (1 Kor. 1:31).

- Jakob = hielelichter

God had Jakob de zegen beloofd, maar ook hier zie je weer dat Jakob zelf uit gebrek aan vertrouwen denkt dat hij die zegen zelf veilig moet stellen. Als iets duidelijk is, dan is het dat God Jakob niet gezegend heeft vanwege zijn vrome leventje. Hij heette Jakob, en was inderdaad ook een hielelichter, een bedrieger.

- Hij koopt het eerstgeboorterecht van Esau	Gen.25:27-34
- Hij bedriegt z'n vader	Gen.27
- Hij verwerft zich bezit door slimheidjes	Gen.30:25-43
- Hij vlucht weg uit Haran	Gen.31:20

- Pniel; Genesis 32 : Jakob → Israël

Uiteindelijk is er een verandering in Jakobs leven gekomen. Hij was gewend z'n eigen zaakjes te regelen, vaak ten koste van anderen. Maar in Genesis 32 komt hij geweldig in het nauw te zitten: hij kan niet meer terug naar Haran, want daar heeft hij de boel verziekt, maar hij kan ook niet vooruit, want daar komt Esau met z'n leger hem tegemoet. Hij is doodsbang, en al probeert hij nog steeds z'n zaakjes te regelen (vrs. 7-8 en 13-21), hij gaat nu voelen dat hij echt voor 100% afhankelijk is van de Heer. Hij smeekt God zijn leven te sparen. En dan in die situatie ontmoet Jakob de Heer:

God breekt Jakobs kracht (ontwrichtte zijn heup), zodat Jakob gedwongen is af te zien van eigen kracht en het volledig van de Heer en zijn zegen te verwachten. En zo wint Jakob toch. Daarom krijgt hij een andere naam: Israël (gevecht met God) in plaats van Jakob (hielelichter, bedrieger Gen 25:26).

Esau verdient Gods toorn wel

Jakob verdiende Gods zegen niet, maar Esau heeft het wel verdiend, dat hij de zegen verloor, en uiteindelijk met Gods toorn te maken kreeg.

- Esau minachtte de zegen

"Man ik sterf van de honger, wat moet ik met dat eerstgeboorterecht?" (Gen. 25:32). Die woorden karakteriseren Esau. Hij wilde van het leven genieten, en Gods beloften konden hem gestolen worden. Voor een 'happy meal' verkocht hij zijn eerstgeboorterecht.

- Esau koos ongelovige vrouwen

Een kind van God zoekt zijn levenspartner bij het nageslacht van de vrouw. (zie 3.7) Maar ook dat kon Esau niet schelen. Zonder problemen koos hij zich kanaänitische vrouwen. (Gen. 26:34-35; vgl 28:6-9) Daarmee verwijderde hij zich van God.

- Esau verliet het beloofde land

Net als Lot (Gen. 13) verliet ook Esau om economische redenen het beloofde land. (Gen. 36:6-8). Maar daarmee bewoog hij zich van het door God beloofde land naar het domein van de slang. Hij keerde de kerk de rug toe, omdat hij voor de wereld gekozen had.

Weetje: de verbondssluiting in Gen.15

In Genesis 15 vraagt Abraham aan God hoe hij kan weten dat Hij hem zal zegenen. God zegt tegen Abraham dat hij een aantal beesten doormidden moet snijden. Hij moet de delen uit elkaar halen en zo neerleggen dat er een pad gevormd wordt waar iemand tussendoor kan lopen. Dit is voor ons misschien een schokkende opdracht, maar toentertijd was dit een normaal gebruik.

Je zou het kunnen vergelijken met de manier waarop we vandaag een contract sluiten. Neem als voorbeeld iemand die een huis laat bouwen. Om zeker te weten dat het op tijd af is wordt een contract opgesteld, waarin boeteclausules opgenomen zijn. Dit contract wordt dan ondertekent.

In die tijd schreef men dingen meestal niet op, in plaats daarvan werd de zaak uitgebeeld: De twee partijen liepen tussen doormidden gehakte dieren door en zeiden hiermee dat wanneer zij zich niet aan hun woord zouden houden, zij geslacht mochten worden als deze dieren.

Als een grote koning met een vazal een verbond sloot, dan liep de koning meestal niet tussen de dieren door (hij had immers alle macht, en verbondsbreuk had voor hem geen gevolgen). De vazal ging dan alleen tussen de stukken door. De koning beloofde dat hij voor zijn vazal en onderhorigen zou zorgen en zij beloofden op hun beurt de koning te gehoorzamen. Maar lees dan wat er in Genesis 15 gebeurt. Abraham deelde de beesten en moet toen hebben gewacht totdat God tegen hem zei dat hij het pad tussen de delen moest af lopen. Maar in plaats daarvan verschijnt God als een vuur – bijna net als de vuurkolom die het volk door de woestijn leidde – en God liep het pad tussen de beesten af. Hij deed de belofte voor Abraham te zorgen.

God zegt dus eigenlijk twee dingen:

a) Door zelf tussen de stukken door te gaan zegt Hij: als ik niet voor jou en je nageslacht zal zorgen mogen ze mij de onsterfelijke almachtige God in stukken hakken.

b) Door Abraham te laten slapen en niet te vragen tussen de stukken door te gaan zegt God: en ook als jullie je niet aan het verbond zullen houden, dan mogen ze mij in stukken hakken. God nam alle boeteclausules, al de vloek van het verbond voor zijn rekening. Hoe kon God dit nu zeggen?

... .. In Jezus Christus werd God mens. God liet zichzelf aan het kruis slaan.Jezus werd in stukken gescheurd. Hij betaalde voor het feit dat wij het verbond hebben verbroken.

Lesopzet

a. leerdoelen

hoofd

- De catechisanten kunnen de stamboom van Abraham invullen.
- Ze weten wat een verbond is en kunnen vertellen welke gebruiken ze daar in de oudheid bij hadden.
- Ze weten ook dat bij het verbond van God met Abraham het initiatief en de uitvoering helemaal door God gebeurd is.
- Ze weten dat wij ook deel uitmaken van het verbond dat God sloot met Abraham. Ze kunnen 4 overeenkomsten noemen tussen ons en Abraham.
- Ze weten dat Christus voor ons de de verbondsvloek heeft gedragen
- Ze weten dat God bij Jacob en Esau voor de jongste heeft gekozen. Ze kunnen hiervan een paar meer voorbeelden uit de bijbel noemen.

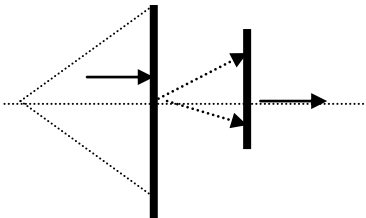
hart

- Ze erkennen dat ze zelf niets konden doen om aan de eis van het verbond te voldoen en dat Christus dat gedaan heeft.
- Ze zijn hiervoor heel dankbaar.

handen

- Zij kunnen een gebeurtenis uit de bijbel in scène zetten en fotograferen die.

b. lesopzet

Tijd	Theorie /werkvorm	Wie
19.00	Mentorkwartiertje	
19.15	Terugblik en vooruitblik De vorige keer hebben we in het kort de hele tijdlijn van de bijbel bekeken en de eerste 5 vensters. Vanaf de schepping tot aan Babel. En we hebben gesproken over waar heb jij je zekerheid. In dat wat je zelf kan of in iets anders? In deze les gaan we de volgende 5 vensters behandelen. Dat is Abraham tot Jozef. Het weetje over de bijbel gaat in deze les over het sluiten van een verbond.	
19.20	Nog even herhalen Vertel nu heel in het kort dat gedeelte van de tijdlijn dat we de vorige keer behandeld hebben. Dit gedeelte dus: van de schepping tot de toren van Babel	

19.25	Vervolg tijdlijn adhv de stamboom Leg uit: Deze les gaan we de tijdlijn verder maken. We zoomen vooral in op het laatste pijltje van de vorige tijdlijn. Dit staat voor het nageslacht van Abraham tot Jozef. Verdeel de groep in groepjes van drie. Op het werkblad vind je een pagina met een lege “stamboom”. Hij begint bij Abram en stopt bij Jozef. Laat ze binnen de groepjes uitzoeken welke namen er bij de verschillende vakjes moeten komen te staan. Je kunt als extra hulp de volgende teksten geven: Gen 21: 1-3 / 16:15 / 25:20 / 25:24-26 / 29:31-30:22. (Deze tekstverwijzingen staan op het werkblad) Kijk daarna het samen na. Laat ze allemaal de goede antwoorden opschrijven.	
19.35	venster 6-10 Laat ze nu de kaartjes met vensters 6-10 pakken. (roeping van Abraham, verbond met Abraham, geboorte van Izaak, Jakob steelt de zegen, Jozef en zijn broers) Lees samen even de kaarten. Mocht je tijd over hebben, kun je ze het onderstaande nog laten doen. (of anders misschien thuis). Op het werkblad de volgende dingen tekstballonnen. Laat ze in tweetallen de omschrijving bij de goede persoon zoeken en de letters in de vakjes schrijven. Dan komt er een woord uit. Abraham= d Jacob= n	

	Ezau = v Farao=r Rebecca = e Jozef = o Benjamin = b <table><tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>	1	2	3	4	5	6							
1	2	3	4	5	6									
19.45	Weetje: Verbondssluiting Vraag: als je een aannemer een huis laat bouwen en je wilt zeker dat het op tijd af komt, wat moet je dan doen? Leg uit dat er dan een contract gemaakt wordt met boeteclausules, en dat dan ondertekend wordt. Vertel dat God zo’n soort contract ook met Abraham gesloten heeft. Daarmee hielp God Abraham over zijn twijfels heen. Lees nu samen Gen 15: 8-12, 17-21 Zie achtergrondmateriaal: Leg dit uit aan de catechisanten. Laat vooral duidelijk uitkomen: - dat het een wonder is dat God tussen de stukken door ging (NB de onsterfelijke God zegt: als ik me niet aan het verbond hou, mogen ze me in stukken hakken) - dat het een wonder is dat Abraham niet tussen de stukken door hoeft. Dat betekent dus: Als Abraham zich niet aan het verbond houdt, zal God alleen de consequenties dragen. - Laat zien hoe dit in Christus vervuld is: De onsterfelijke God ging aan stukken en droeg zo de vloek voor onze verbondsbreuk.													
19.50	Abraham en wij Het verbond dat God met Abraham sloot, is niet gestopt. God heeft met ons datzelfde verbond. Wanneer we wat preciezer kijken naar het verbond met Abraham zien we grote overeenkomsten met hoe God met ons omgaat Die overeenkomsten gaan we op een rijtje zetten: Op het werkblad de volgende tabel (zie volgende bladzij) Verdeel de groep in groepjes van twee. Laat ze zoveel als mogelijk samen invullen wat de overeenkomsten zijn. Bespreek dit daarna in de groep.													

	<table><tr><th>Abraham toen</th><th>Wij nu</th></tr><tr><td>Abraham wordt uitgekozen door de Here God.</td><td></td></tr><tr><td>God koos Abraham uit niet omdat hij beter was dan de andere mensen</td><td></td></tr><tr><td>God roept Abraham weg uit Ur en zet hem apart.</td><td></td></tr><tr><td>God belooft aan Abraham een nieuw land waar zijn kinderen veilig kunnen wonen.</td><td></td></tr><tr><td>God wil voor altijd Abrahams God zijn en ook voor zijn kinderen.</td><td></td></tr><tr><td>God vraagt van Abraham geloof en vertrouwen dat God zijn beloftes zal nakomen</td><td></td></tr><tr><td>God geeft als teken van dit verbond de besnijdenis</td><td></td></tr></table> Misschien kun je hierbij nog uitleggen dat er veel christenen zijn, die zeggen dat het verbond met Abraham het verbond met het joodse volk is, en dat Jezus daarnaast een nieuw verbond met de kerk begonnen is. Vanuit die visie kun je de lijnen niet doortrekken van Abraham naar vandaag zoals we net gedaan hebben.	Abraham toen	Wij nu	Abraham wordt uitgekozen door de Here God.		God koos Abraham uit niet omdat hij beter was dan de andere mensen		God roept Abraham weg uit Ur en zet hem apart.		God belooft aan Abraham een nieuw land waar zijn kinderen veilig kunnen wonen.		God wil voor altijd Abrahams God zijn en ook voor zijn kinderen.		God vraagt van Abraham geloof en vertrouwen dat God zijn beloftes zal nakomen		God geeft als teken van dit verbond de besnijdenis		
Abraham toen	Wij nu																	
Abraham wordt uitgekozen door de Here God.																		
God koos Abraham uit niet omdat hij beter was dan de andere mensen																		
God roept Abraham weg uit Ur en zet hem apart.																		
God belooft aan Abraham een nieuw land waar zijn kinderen veilig kunnen wonen.																		
God wil voor altijd Abrahams God zijn en ook voor zijn kinderen.																		
God vraagt van Abraham geloof en vertrouwen dat God zijn beloftes zal nakomen																		
God geeft als teken van dit verbond de besnijdenis																		
19.55	Jacob en Esau Lees samen 25:23. Rebecca krijgt een tweeling. Maar zelfs in de buik lijken ze al voortdurend ruzie met elkaar te maken. Rebecca gaat met haar zorgen over haar 2 kinderen naar de Here. God vertelt Rebecca dat de jongste zal regeren over de oudste. Dat was wonderlijk want in die tijd was de oudste het belangrijkste. (net zoals bij ons bij het koningshuis. Willem Alexander volgt zijn moeder op). Iets wat ook wonderlijk is: God koos al voordat Esau en Jacob iets hadden gedaan. Dit patroon zie je veel vaker in de bijbel terugkomen: Vraag de groep of ze meer gevallen uit de bijbel weten waar God niet voor de oudste kiest maar voor de (bijna) jongste. (Jozef, Efraim ipv Manasse, David, Abel/Seth) Gods kijkt niet naar kracht of grootheid maar juist naar nietigheid en kleinheid. Gods keuze is puur genade. Vraag de groep ook: was Jacob beter dan Esau? Dus niet. Jacob is een bedrieger. Hij bedriegt Esau, Izaak, Laban. God kiest dus niet omdat je beter bent maar dat je bij Hem mag horen																	

	is ook puur genade van God. Zelfs al voordat je iets gedaan hebt, mag je er bij horen. Misschien voel je je soms te klein. Bij God hoor je er bij ook al ben je niet overal haantje-de-voorste.	
20.00	Prestatie: Misschien zijn jullie zover dat jullie nu alvast een paar foto's kunnen maken nav de eerste vensters. Is het gelukt om materialen te verzamelen. Is dit niet gelukt. Waarom dan niet? Moeten jullie nieuwe afspraken maken om de foto's van de eerste vensters toch alsnog te kunnen maken? Ga ook weer verder met de volgende vensters, die jullie toegewezen hebben gekregen: Bespreek samen hoe je wilt dat de foto's eruit komen te zien. Misschien weer een ontwerpje op papier. Wie beelden welke personen uit? Wie kan ervoor zorgen dat de foto's afgedrukt kunnen worden, of dat we ze kunnen bekijken op een laptop? Overleg met beide andere groepen (12/13 jr Hans Mossel/Jannie Slager; 13/14jr (1) Bert Koster/Koen&Dieuwke Verelst; 13/14jr(2) Jewan de Goede/ Els Douma) over hoe je de zaak gaat presenteren op 15 mei: posters of powerpoint; spelvorm; kwis, enz. Breng dat de volgende keer ook in in de groep.	
20.15	Sluiting: Kijk of er nog gebedspunten zijn, en sluit af met gebed	

c. benodigde materialen

- Flaps, stiften; flap met tijdlijn
- digitale camera

d. suggesties

zingen: Ps 90: 1 en 8; Ps 105: 4 en 5; Gz 3; Gz 4; Gz 140
bijbelgedeelten: Gen 12-50

e. evaluatie

1	In hoeverre leerdoelen gehaald? <table border="1"> <thead> <tr> <th></th><th>--</th><th>-</th><th>+</th><th>++</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>De catechisanten kunnen de stamboom van Abraham invullen.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Ze weten wat een verbond is en kunnen vertellen welke gebruiken ze daar in de oudheid bij hadden.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Ze weten ook dat bij het verbond van God met Abraham het initiatief en de uitvoering helemaal door God gebeurd is.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Ze weten dat wij ook deel uitmaken van het verbond dat God sloot met Abraham. Ze kunnen 4 overeenkomsten noemen tussen ons en Abraham.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Ze weten dat Christus voor ons de de verbondsvloek heeft gedragen</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Ze weten dat God bij Jacob en Esau voor de jongste heeft gekozen. Ze kunnen hiervan een paar meer voorbeelden uit de bijbel noemen.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Ze erkennen dat ze zelf niets konden doen om aan de eis van het verbond te voldoen en dat Christus dat gedaan heeft.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Ze zijn hiervoor heel dankbaar.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Zij kunnen een gebeurtenis uit de bijbel in scène zetten en fotograferen die</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table>		--	-	+	++	De catechisanten kunnen de stamboom van Abraham invullen.					Ze weten wat een verbond is en kunnen vertellen welke gebruiken ze daar in de oudheid bij hadden.					Ze weten ook dat bij het verbond van God met Abraham het initiatief en de uitvoering helemaal door God gebeurd is.					Ze weten dat wij ook deel uitmaken van het verbond dat God sloot met Abraham. Ze kunnen 4 overeenkomsten noemen tussen ons en Abraham.					Ze weten dat Christus voor ons de de verbondsvloek heeft gedragen					Ze weten dat God bij Jacob en Esau voor de jongste heeft gekozen. Ze kunnen hiervan een paar meer voorbeelden uit de bijbel noemen.					Ze erkennen dat ze zelf niets konden doen om aan de eis van het verbond te voldoen en dat Christus dat gedaan heeft.					Ze zijn hiervoor heel dankbaar.					Zij kunnen een gebeurtenis uit de bijbel in scène zetten en fotograferen die				
	--	-	+	++																																															
De catechisanten kunnen de stamboom van Abraham invullen.																																																			
Ze weten wat een verbond is en kunnen vertellen welke gebruiken ze daar in de oudheid bij hadden.																																																			
Ze weten ook dat bij het verbond van God met Abraham het initiatief en de uitvoering helemaal door God gebeurd is.																																																			
Ze weten dat wij ook deel uitmaken van het verbond dat God sloot met Abraham. Ze kunnen 4 overeenkomsten noemen tussen ons en Abraham.																																																			
Ze weten dat Christus voor ons de de verbondsvloek heeft gedragen																																																			
Ze weten dat God bij Jacob en Esau voor de jongste heeft gekozen. Ze kunnen hiervan een paar meer voorbeelden uit de bijbel noemen.																																																			
Ze erkennen dat ze zelf niets konden doen om aan de eis van het verbond te voldoen en dat Christus dat gedaan heeft.																																																			
Ze zijn hiervoor heel dankbaar.																																																			
Zij kunnen een gebeurtenis uit de bijbel in scène zetten en fotograferen die																																																			
2	Opmerkingen mentor/ catecheet																																																		
3	Wat moet de volgende keer anders																																																		

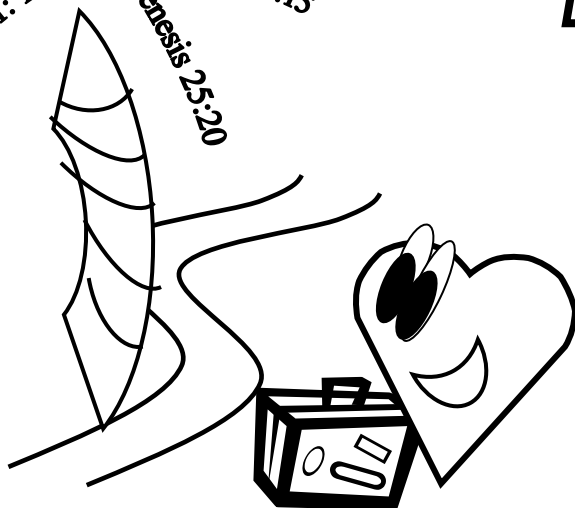

Van Abraham tot Jozef

blok F - nivo 1 - avond 2

Vervolg tijdlijn aan de hand van de stamboom

Genesis 29:31-30:22 Genesis 25:24-26
Genesis 21: 1-3 Genesis 16:15
Genesis 25:20

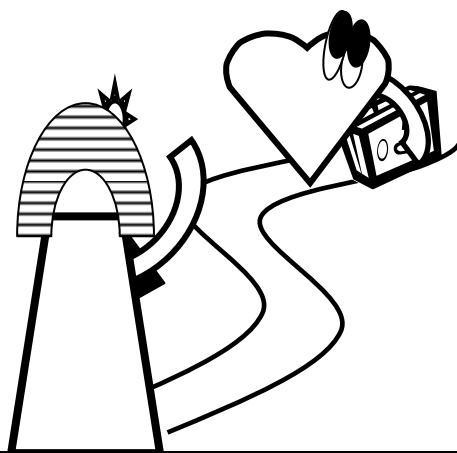

Bijbelleesrooster -----

De volgende keer komen de vensters 11-16 aan de beurt. Het gaat dan om de geschiedenis van Mozes tot en met Jozua.

Exodus 1:1-22
Exodus 3:1-12
Exodus 12:29-42
Exodus 19:1-9
Exodus 32:1-14
Numeri 20:2-13
Numeri 27:12-23

Abraham			Stamboom van Abraham tot Jozef
S	H		

(houdt van jagen)

(is graag bij zijn moeder thuis)			

&

(dochter)

= trouwt met

**= krijgen
zoon/dochter**

Venster 6-10

Abraham = d
Jacob = n
Ezau = v
Farao = r
Rebecca = e
Jozef = o
Benjamin = b

1	2	3	4	5	6

Abraham en wij

Abraham toen	Wij nu
Abraham wordt uitgekozen door de Here God.	
God koos Abraham uit niet omdat hij beter was dan de andere mensen	
God roept Abraham weg uit Ur en zet hem apart.	
God belooft aan Abraham een nieuw land waar zijn kinderen veilig kunnen wonen.	
God wil voor altijd Abrahams God zijn en ook voor zijn kinderen.	
God vraagt van Abraham geloof en vertrouwen dat God zijn beloftes zal nakomen	
God geeft als teken van dit verbond de besnijdenis	

Avond 3 Van Mozes tot en met Jozua

Achtergrondinformatie

Inleiding

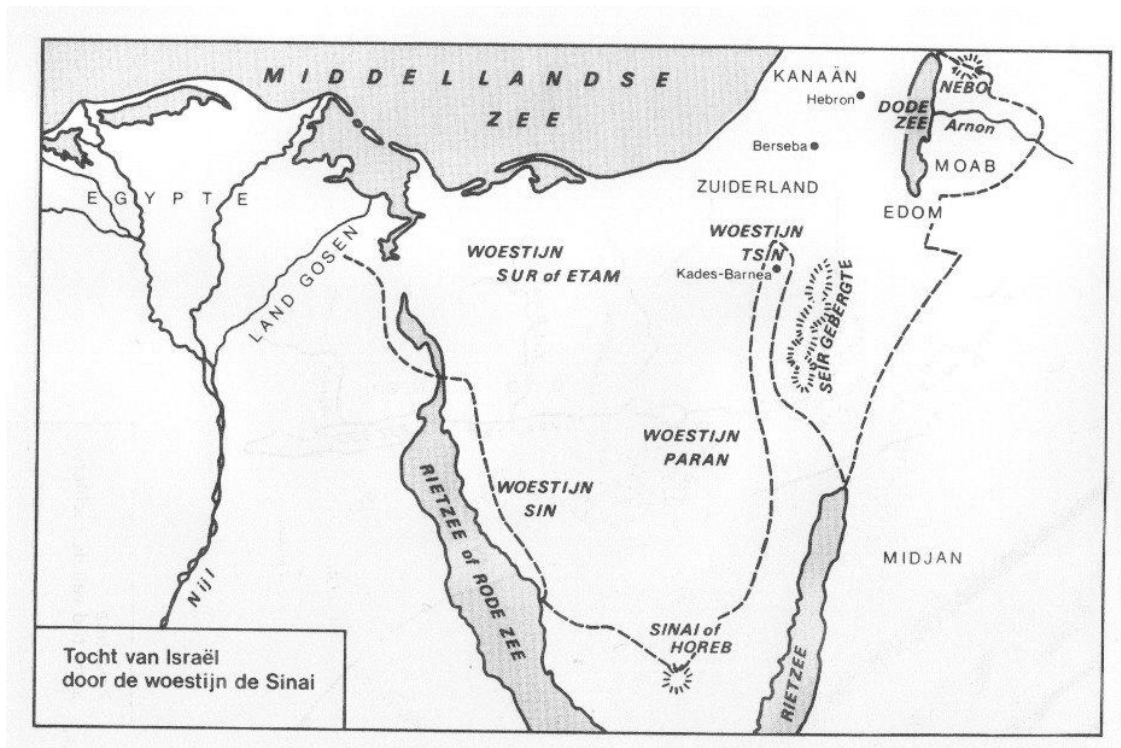
We behandelen in deze les de periode: uittocht uit Egypte – woestijntocht - intocht in het beloofde land. Naast het trekken van de lijn bespreken we de volgende 3 zaken wat uitgebreider:

- de tabernakel met toebehoren
- Mozes als Middelaar
- God die Israël het beloofde land geeft.

Steeds trekken we daarbij de lijnen door naar het Nieuwe Testament

De woestijnreis

Hieronder een kaartje van de woestijnreis. Het is ook opgenomen op het werkblad:

God komt onder zijn volk wonen: de tabernakel

De heilige tent, de tabernakel, was de plaats waar God woonde onder zijn volk. Daarom noemden ze het ook wel de tent der samenkomst. In Exodus krijgt deze tent heel veel aandacht. Als je goed kijkt krijg je twee maal veel informatie over de tabernakel:

A. Exodus 25-31 Voorschriften voor de bouw van het heiligdom.

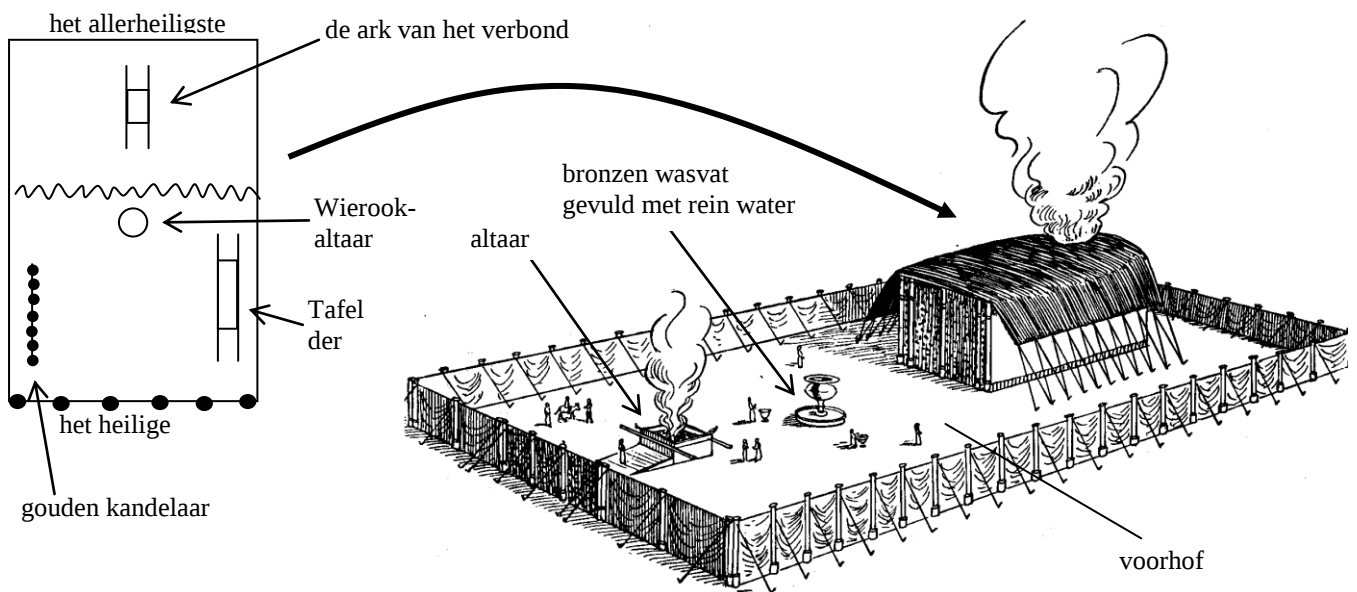
In deze hoofdstukken geeft God Mozes heel veel instructies voor het bouwen van de tabernakel en alles wat daarbij hoort. Dat wil zeggen dat God midden tussen zijn volk wil komen wonen. Net als zijn volk wil Hij in een tent wonen, want Hij is hun God en Hij wil tussen hen in wonen.

Maar terwijl God Mozes instructies geeft voor zijn woning midden tussen het volk, verbreekt het volk het verbond met de Heer al. Ze vereren een gouden kalf. De Heer is verschrikkelijk boos en wil niet meer met het volk meegaan. Pas als de middelaar tussenbeide gekomen is wordt het verbond hersteld. Nu wordt het mogelijk dat God echt te midden van het volk komt wonen.

B. Exodus 35-40 Uitvoering van de voorschriften in verband met het heiligdom.

In deze hoofdstukken lezen we van de bouw van de tabernakel en alles wat daarbij hoort. Hoogtepunt is het laatste hoofdstuk dat vertelt dat de Heer met grote majesteit de heilige tent vervult. Een wolk is het bewijs van zijn aanwezigheid: eindelijk woont de Heer te midden van zijn volk. (Vgl Openb.21)

de voorhof	>	alle Israëlieten (Psalm 84:3)
het heilige	>	de priesters (uit de stam Levi)
het allerheiligste	>	de hogepriester (een keer per jaar) (Lev. 16)

Op de volgende bladzijde vind je de 6 kaartjes die je uit moet knippen en onder de jongeren verdelen. Daarbij nog kort per voorwerp een paar opmerkingen:

- het brandofferaltaar

Hier moest verzoening gebracht worden tussen God en mensen. Al die geofferde dieren verwezen uiteindelijk naar het Lam van God dat moest komen om de zonden te verzoenen.

- de tafel met de toonbroden

De 12 broden deden denken aan het volk (12 stammen) steeds voor Gods aangezicht. Hij is het die hen voedt. Zo mag je de lijn doortrekken naar Jezus, die zei: "IK ben het brood dat leven geeft" (Joh 6:32 ev)

- de gouden kandelaar

Deze moest voortdurend branden: God laat zijn licht schijnen voor zijn volk. Het doet direct denken aan Jezus die zei: Ik ben het licht voor de wereld. (Joh 9:5)

- het koperen wasvat

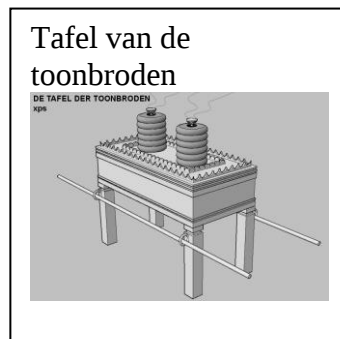
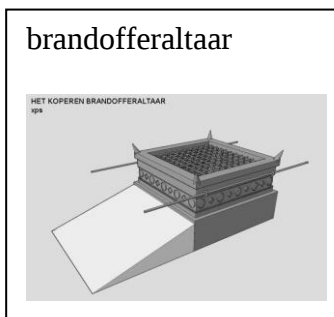
De priesters en de heilige voorwerpen moesten voortdurend gereinigd worden, want het is eigenlijk onmogelijk dat door de zonde vuile mensen binnenkomen bij een heilige God. Je mag de lijn doortrekken naar Jezus die ons reinigt van de zonden (1 Joh 1:7) en naar het water van de doop.

- het gouden wierookaltaar

Hierop werd wierook gebrand: de opstijgende rook en geur symboliseerde de opstijgende gebeden van het volk. Je mag de lijn doortrekken naar Christus, die onze gebeden bij God brengt.

- de ark van het verbond

De ark betekende twee dingen: de plaats van Gods aanwezigheid, en de plaats van de verzoening: jaarlijks moest de hogepriester op grote verzoendag bloed sprenkelen op de ark. Ook dit brengt ons weer bij Jezus: in Hem was God ten volle aanwezig, en in Hem vond de definitieve verzoening plaats.

Mozes de middelaar

Je kunt het leven van Mozes verdelen in 3 perioden van 40 jaar. (Zie Hand. 7:23 en 30; Deut. 34:7):

- 1- 40 jaar

Mozes wordt opgeleid aan het hof van de Farao.

Wanneer hij 40 jaar is neemt hij zelf het initiatief om te proberen zijn volk te bevrijden (Ex. 2), maar dat mislukt. Hij moet uit Egypte vluchten. Mozes zoekt dus nog de redding in eigen kracht.

- 40-80 jaar

Mozes moet naar Midjan vluchten, een land ten oosten van de Sinai-woestijn. Daar trouwt hij met de dochter van een zekere Jetro, en hij wordt schaapherder voor zijn schoonvader. Dat duurt 40 jaar. Dit is Mozes' woestijnperiode om tot inkeer te komen.

- 80-120 jaar

De Heer verschijnt aan Mozes en geeft hem de opdracht om het volk Israël uit Egypte te gaan bevrijden. Maar nu wil Mozes niet, en God moet hem bijna dwingen om te gaan. Onder leiding van Mozes gaat het volk weg uit Egypte, om daarna 40 jaar lang door de woestijn te reizen. In deze periode leert Mozes in Gods voetsporen te gaan en de redding van Hem te verwachten.

Mozes funktioneert als middelaar tussen God en zijn volk. God spreekt met Mozes, Mozes geeft wat hij heeft gehoord door aan het volk. Het volk komt naar Mozes met hun klachten, en Mozes spreekt hierover met God. Wanneer het volk de stem van God die klinkt vanaf de berg Horeb niet kan verdragen (Ex. 20:18-26), gaat Mozes naar God om te horen wat Hij wil zeggen. 40 dagen en 40 nachten blijft hij op de top van de berg bij de Heer, om daarna het volk alles te kunnen meedelen wat God hen wil zeggen. Mozes' taak als middelaar is heel zwaar geworden, nadat het volk het verbond verbroken heeft door het gouden kalf te aanbidden. (Ex. 32). In eerste instantie wil de Heer het volk vernietigen (Ex. 32:9), maar Mozes gaat voor het volk pleiten. Hij biedt God zelfs aan om zijn eigen leven te geven in plaats van het leven van het volk. (Ex. 32:32). Langzamerhand lukt het Mozes om Gods toorn te stillen, totdat God zelfs besluit zijn volk te sparen en toch midden tussen hen te komen wonen. Maar verschillende keren zegt de Heer dat het alleen vanwege Mozes is dat hij met zijn volk verder gaat. (Ex. 33:12-17). Daarom is het ook begrijpelijk dat Mozes' falen hem extra hard wordt aangerekend, en hij niet het beloofde land in mag. Uiteindelijk schiet hij als middelaar toch tekort.

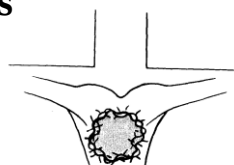
de Heer
|
Mozes
|
het volk

Je kunt Mozes vergelijken met de grote Middelaar van het Nieuwe Testament, Jezus:

Mozes

Jezus Christus

wat is gelijk:

- * Mozes was middelaar tussen God en het volk
- * Mozes pleitte bij God voor zijn volk
- * Vanwege Mozes heeft God Israël gespaard

- * Jezus is middelaar tussen God en mens (1 Tim. 1:15 en 2:5).
- * Jezus pleit bij God zijn Vader voor zijn volk (1 Joh. 2:1).
- * Vanwege Jezus spaart God iedereen die in Hem gelooft.

wat is verschillend:

- * Mozes bood aan te sterven in plaats van het volk. Maar dat kon niet, omdat Mozes zelf een zondaar was (Ex. 32:31-33).

- * Jezus heeft wél de straf van zijn volk op zijn schouders genomen door voor hen te sterven. Dat kon, omdat Hij

* Mozes kon het volk niet het beloofde land binnen brengen, omdat hij, nadat hij voor het volk gepleit had, zelf tekortschoot en de Heer ongehoorzaam was (Num. 20:2-13 en Deut. 3:23-29). * Mozes is gestorven, en zowel zijn graf als zijn lichaam zijn niet te vinden. (Deut. 34).	zonder zonde is (2 Kor. 5:21). * Jezus kan ons wel volledig redden en geeft ons een plaats in het beloofde land (Joh. 14:2-3). * Jezus is gestorven, maar Hij stond wel op uit de dood.
---	--

Dus Mozes als middelaar, die een redding tot stand bracht die eindig is, verwijst naar Jezus, die een volmaakte redding tot stand brengt, die eeuwig duurt. Mozes zelf zegt dat God in zijn plaats een grotere profeet zal geven (Deut. 18:15, vergelijk met Hand. 3:22 en 7:37)

God brengt Israël in het beloofde land

Het boek Jozua vertelt hoe het volk Kanaän binnengaat en inneemt. Dus nu zien we dat God zijn tweede belofte aan Abraham, Izaäk en Jakob vervult: ze zijn inmiddels al tot een groot volk geworden, maar nu krijgen ze ook het land, dat de Here hen beloofd heeft. God is trouw aan zijn verbond (Zie b.v. Joz. 21:43). God zelf geeft hen het land. Hijzelf leidt zijn volk in de strijd en geeft hen de overwinning. Alle Kanaänieten moeten worden gedood, zodat Kanaän een heilig land wordt, zonder herinnering aan de valse goden en gewoonten.

Ook hier zie je weer het basispatroon van Gods verbond: Het begint bij Gods belofte voor zijn uitverkoren volk: Hij zal hen het land geven. Ook de realisering van die beloften vindt alleen plaats omdat de HEER zijn beloften waarmaakt en tegen alle menselijke mogelijkheden in zijn volk de overwinning geeft. Maar van Israël wordt dan wel gevraagd om trouw te zijn aan deze God en Hem te dienen.

Een kort overzicht van de eerste helft van het boek maakt dat verder duidelijk:

- hoofdstuk 1

Jozua is geen krachtfiguur als Mozes. Steeds moet hem voorgehouden worden “Weest vastberaden en standvastig”. Toch zal hij het volk het land binnen leiden, want God zal hen het land geven, en Hij zal met Jozua zijn.

En je kunt de lijn doortrekken naar de grote Jozua: God verlost niet door kracht, maar juist door zwakte.

- hoofdstuk 2

Jozua neemt zijn verantwoordelijkheid, hij stuurt er spionnen op uit om de zaak te verkennen. Maar de spionage loopt vanaf het begin al mis. Het enige wat de spionnen later aan Jozua kunnen vertellen is wat een heidense prostituee hen vertelt: de roem van de HEER is hem vooruit gesneld, en alle kanaänieten beven van angst voor Hem.

- hoofdstuk 3-4

De rivier is op zijn breedst, en voor het volk lijkt het onmogelijk die over te steken. (3:15)

Maar God zelf opent de deur (Jordaan), en de ark van het verbond (symbool van Gods aanwezigheid, plaats van verzoening) gaat hun voor.

- hoofdstuk 5:1-12

Ook al is de vijand vlakbij, wie met God verder wil moet zich houden aan zijn verbond en zich laten besnijden. Dat vraagt geloof en vertrouwen. En al voor er nog maar één stad is ingenomen viert Israël het Pesach feest: want het is de HEER, die hen zal bevrijden.

- hoofdstuk 5:13- 6:27

God zelf, als aanvoerder van het leger van de HEER, verschijnt aan Jozua. Dit is zijn strijd, en dat laat Hij ook heel duidelijk blijken door de manier waarop Jericho ingenomen wordt.

- hoofdstuk 7-8

Niet luisteren naar de HEER , maar uit zijn op het goud en de rijkdom van Jericho, dat brengt de ban ook in de legerplaats van Israël. Hier aan het begin maakt de HEER heel duidelijk, dat je niet de HEER kunt dienen en het beloofde land ontvangen als je tegelijk ook kiest wat bij Jericho en Kanaän hoort.

Als de verhouding hersteld is volgt de voorlezing van de wet bij de Ebal.

- hoofdstuk 9

Zodra Jozua en het volk vergeten dat de Heer hen leidt, worden ze erin geluisd. Maar dat neemt niet weg dat de aan de Gibeonieten gedane beloften van kracht zijn en blijven.

- hoofdstuk 10-12

De rest van het land ingenomen. En het is de HEER die voor zijn volk strijdt.

Een heilige oorlog.

In Jozua lezen we dat de Israëlieten onder leiding van Jozua de volken van Kanaän volledig moesten uitroeien. Vandaag zou men dat genocide noemen. Het is moeilijk om dat te begrijpen: Hoe is het mogelijk dat een God die liefde is zo'n opdracht kan geven. Om dat te begrijpen moet je Genesis 15:16, 18-21 lezen. God heeft zijn volk het land Kanaän beloofd, maar zij moeten wachten tot de Amorieten zoveel kwaad hebben bedreven dat de maat vol is. Na 400 jaar is Gods geduld op. Hij komt met zijn straf voor de Kanaänieten, en zo maakt Hij ruimte voor zijn volk.

De hier gevoerde oorlogen zijn Gods oorlogen, omdat ze deel uitmaken van het voltrekken van zijn oordeel over volken die zijn woede hebben opgeroepen met hun zonden.

Je kunt dit vergelijken met de situatie van de gelovigen van vandaag:

Er is hun een nieuwe aarde beloofd, maar ze moeten wachten tot Jezus komt met zijn oordeel. Nu heeft God nog geduld (zie 1 Petr. 3:8-9), maar op het moment dat Jezus terug komt zullen de gelovigen de nieuwe aarde ontvangen en zal God met zijn doodstraf komen voor hen die niet in Hem geloofden.

Zie de volgende illustratie:

Toen:

Nu:

Jezus
wederkomst

Gen. 15

Jozua

**Belofte voor Israël
(voorlopig vreemdeling)**

**Oordeel voor Kanaän
(voorlopig geduld)**

**Belofte voor de kerk
(voorlopig vreemdeling)**

**Oordeel voor de wereld
(voorlopig geduld)**

De inname van Kanaän was Gods oordeel, en deze oorlog was Gods oorlog:

- Zijn leger bepaalt de oorlog (Joz. 5:13-15)
- Hij bepaalt de strategie (inname van Jericho, Gibeon/Ajjalon Joz. 10:12).
- Het is zijn oordeel voor de heidense volken, maar ook voor de Israëlieten die zich richten op Kanaän en zijn rijkdom in plaats van op de HEER. (Joz. 7, Achan)
- Het is zijn genade voor zijn volk dat een rustplaats krijgt (Joz. 22:4, Hebr. 4:8), Maar ook voor een Kanaänitische prostituee die haar vertrouwen in Hem stelt (Rachab).

Lesopzet

a. leerdoelen

hoofd:

- De catechisanten kunnen adhv plaatsnamen de woestijnreis van de Israëlieten beschrijven.
- Ze weten dat Mozes als middelaar tussen God en de Israëlieten stond en dat dit middelaarschap inhield dat Mozes voor het volk pleit.
- Ze kunnen vertellen dat de Here Jezus onze middelaar is bij God de Vader en wat de overeenkomsten en de verschillen zijn tussen het middelaarschap van Mozes en de Here Jezus.
- Ze weten welke voorwerpen er in de tabernakel stonden en hoe die voorwerpen stuk voor stuk vooruitwezen naar de Here Jezus.
- Ze begrijpen dat het een groot wonder is dat de Heilige God bij Zijn volk wil wonen.
- Ze weten dat God het is die het land Kanaän aan de Israëlieten geeft.
- Ze kunnen vertellen dat er een overeenkomst zit tussen het volk Israel en wij. Zij kregen het land Kanaän, wij krijgen van God een nieuwe hemel en aarde.

hart

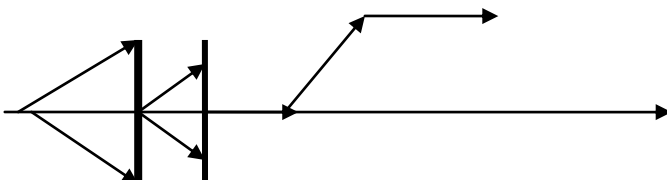
- Ze ervaren een dankbaarheid voor het feit dat God bij hen wil wonen in hun hart.
- Ze verlangen naar de nieuwe hemel en aarde en zijn dankbaar dat God dat wil geven.

handen

Zie vorige les

b. lesopzet

Tijd	Theorie /werkvorm	Wie
19.00	Mentorkwartiertje:	
19.15	Terugblik Geef aan de hand van de tijdlijn een korte samenvatting van de vorige lessen: Dit stukje dus. Begin bij de schepping. Vertel verder: zondeval, toren van Babel, familie van Abraham. Vertel toten met het moment dat de familie van Jakob naar Egypte vertrokken is. Accentueer bij het vertellen van de lijn de eerste canonvensters, die ze hebben moeten leren. (Doe dat evt. vragenderwijs: laat ze zelf vertellen wat er bij dat venster hoort) Geef aan dat de familie van Jakob in Egypte uitgroeide tot het volk Israël. Vanaf daar gaan we deze les weer verder. We hebben de vorige les ook nog gesproken over het verbond met Abraham en hoe dat verbond voortgezet is in het verbond tussen God en ons. Het was duidelijk dat God alles deed. Hij sloot het verbond en zorgde er ook voor dat het gehouden werd. Dat deed Christus voor ons. We hebben ook gezien dat God zijn beloftes uit laat komen. Ook al twijfelen wij zo vaak (net als Abram)	
19.20	De reis door de woestijn We gaan nu kijken hoe het verder ging. In de kerk hangt een kaart met de woestijnreis van Israel. Haal die erbij. Het kaartje staat ook op het werkblad. Verdeel de groep in 2 teams. Op het werkblad staat een lijst met de volgende plaatsnamen: Rietzee, Mara, Elim, Sinai, Kades, Nebo, Jericho Wat is daar gebeurd? Jullie kunnen overleggen en opschrijven. Per goed antwoord krijgt de groep twee punten.. Ze krijgen hiervoor ongeveer 5 minuten. Daarna geef je bij de plaatsen waarbij ze niet wisten wat er gebeurd is de Bijbelteksten: (op het bord of een vel papier) Rietzee (Ex 13:17), Mara (Ex 15:22), Elim (Ex 15:27), Sinai (Ex 19), Kades (num 13), Nebo (Deut 34), Jericho (Jozua 2) Hierna mogen ze gaan opzoeken wat daar gebeurd is. Hiervoor krijgen ze nu maar één punt. Welk team heeft de meeste punten.	

19.35

God komt wonen onder zijn volk

Tijdens de woestijnreis gaf de Here God de Israëlieten de wet. Bij de wet gaf hij ook instructies om de tabernakel te bouwen. Het waren heel precieze instructies. De Here God liet Mozes zien hoe de tabernakel moest worden.

Het is wel wonderlijk. De God van hemel en aarde wil in een tent wonen om op die manier dicht bij de mensen te zijn.

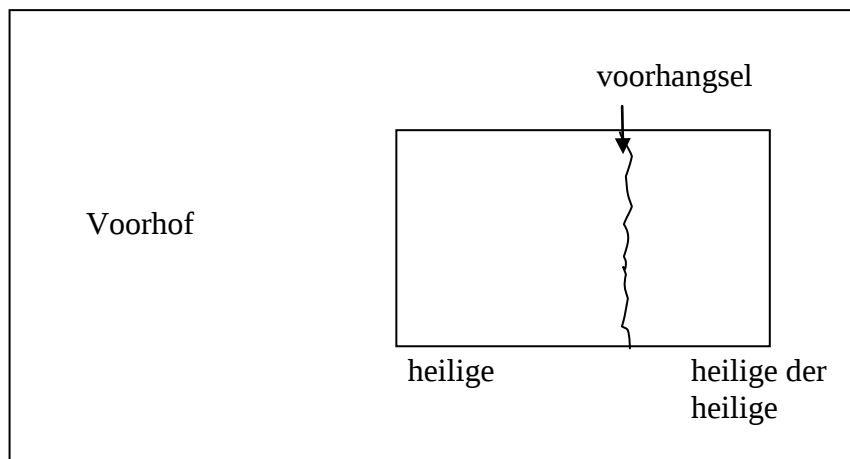
Druk thuis afvast bestand: attributen bij de tabernakel af. (Opgenomen in achtergrondmateriaal) Knip de kaartjes los.

Verdeel de plaatjes over de catechisanten (1 of 2 jongeren per plaatje)>

Het gaat om de volgende afbeeldingen:

- Brandofferaltaar
- Koperen wasvat wasbekken
- Tafel der toonbroden
- Gouden kandelaar
- Wierookaltaar
- Ark van het verbond

Hang aan de wand de plattegrond van de tabernakel op. (bespuit die voor de les met lijm uit de spuitbus).

Zoiets dus.

Laat ze hierna samen uitpuzzelen hoe de dingen in en om de tabernakel moesten staan adhv Ex 40:1-5.

Vertel verder tijdens het bespreken wat er gebeurde met de verschillende voorwerpen. Waarvoor ze dienden maar bovenal hoe deze dingen vooruitwezen naar het offer van de Here Jezus. (zie achtergrondmateriaal)

Er is een leuk klein boekje 'Huis van **GOUD**' (uitgave stichting Evangelie Lektuur) dat adhv een maquette de hele tabernakel beschrijft. Als je het te pakken kunt krijgen (evangelische boekhandel) misschien leuk om aan de jongeren uit te delen.

19.45	De canonvensters Bekijk nu samen de kaarten die horen bij de vensters 11-16. Vraag tijdens het bekijken vooral wat de jongelui er zelf al van weten. Geboorte van Mozes: Wat weten ze van deze verhalen. Brandende braamstruik: Mozes zwerft 40 jaar door de woestijn. Hij wil liever niet maar de Here roept Mozes en stuurt hem. Soms moet je dingen doen die heel moeilijk lijken of zijn. Maar God vraagt het en geeft daarvoor ook de kracht. Dat zie je hier bij Mozes. Uittocht en doortocht: Welke plagen kennen ze nog? Kunnen ze ze op volgorde zetten. Verbond bij de Sinai: we hebben net de geboden gehad. Kennen ze ze nog? 12 verspieters en Jozua: Het volk moet 40 jaar in de woestijn blijven. Omdat Mozes tijdens de woestijnreis ook God ongehoorzaam was mag hij het volk niet in Kanaan brengen (Num 20:2-13) Dat gaat Jozua doen. alternatieve werkvorm: Je kunt evt. ook de 6 vensters verdelen over de jongeren, en ze de taak geven na een paar minuten zo uitgebreid mogelijk te vertellen wat ze van dat venster weten. Je kunt die informatie dan zelf aanvullen.													
19.50	De Middelaar tussen God en mensen Leg uit: Tijdens de woestijnreis toen Mozes op de berg Horeb was om de wet te krijgen van de Here God, was het volk ongehoorzaam. Ze maakten een beeld van God, een gouden kalf. Ze dienen dit. God wordt dan heel woedend. We gaan dat stukje lezen: Ex 32:1-14. Je ziet in dit verhaal dat Mozes als het ware tussen het volk en de Here God in gaat staan. Hij bemiddeld. Zo iemand noemen we ook een middelaar. In schema: God --- Mozes --- mensen Op het werkblad staat de volgende tabel: <table border="1" data-bbox="319 1328 1276 1630"> <tr> <th colspan="3">Middelaar</th></tr> <tr> <th></th><th>Mozes</th><th>Jezus</th></tr> <tr> <td>Tussen wie?</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Wat doet hij?</td><td></td><td></td></tr> </table> Vraagt aan de Here God of Hij ons wil vergeven. (Hij pleit voor ons) 1 Joh 2:1 God – mensen (wij) 1 Tim 2:5 God - Israel Vraagt aan de Here God of Hij het volk Israel wil vergeven Laat ze in tweetallen even de goede vakken in de tabel invullen. Kijk daarna het samen na of ze de vakken goed gedaan hebben. Zo zie je dat Mozes in zijn taak ook vooruitwijst naar de Here Jezus.	Middelaar				Mozes	Jezus	Tussen wie?			Wat doet hij?			
Middelaar														
	Mozes	Jezus												
Tussen wie?														
Wat doet hij?														

19.55	Het beloofde land Eindelijk na 40 jaar woestijnreis mag het volk Israel het land Kanaän in. Leg uit: Het is een eigenlijk onmogelijke opgave om het land Kanaän in te nemen. Ze moeten strategisch gezien wel langs/door Jericho. Een enorm versterkte stad, onmogelijk om in te nemen. (zulke brede muren dat er huizen op staan). Bovendien moeten ze eerst de Jordaan doortrekken, en die was op dat moment op zijn breedst. Vraag de groep opnieuw of ze het verhaal van de doortocht door de Jordaan en de inname van Jericho kennen. Laat ze het vertellen. Leg uit: Je ziet hier dat de Here God ze zelf het beloofde land inbrengt en Jericho in handen geeft. Ze kunnen het echt niet zelf. Wat zullen de Israëlieten uitgekeken hebben naar het beloofde land. (eindelijk rustig wonen met je ouders en eindelijk je eigen stukje land en huis. Kamperen is leuk maar niet voor langere tijd). Zo is het ook met ons. We kunnen de hemel niet verdienen. Toch geeft de Here God een nieuwe hemel en aarde. Hij geeft het door het werk van de Here Jezus. Bespreek nu samen: Laat ze met zijn tweeën een woordweb (op het werkblad dit onderstaande figuur) maken over de nieuwe hemel en aarde. (ze kunnen er iets over lezen in openb 21:1-5) 1. Wat spreekt jou aan de nieuwe hemel en aarde. 2. Zijn er ook dingen die jou minder leuk lijken? Bespreek dit nog even samen. Het wordt in deze les duidelijk dat er veel lijnen lopen vanaf het OT naar het NT . Vanaf de tabernakel naar de Here Jezus. Vanaf Mozes naar de Here Jezus. Vanaf Kanaän naar de nieuwe hemel en aarde die we krijgen door het werk van de Here Jezus.	
20.00	Presentatie: Zijn er al foto's / resultaten van de vorige keer?. Misschien kunnen jullie die samen bekijken, Bekijk ook even samen jullie opgestelde plan. Is het zo goed om moeten er dingen veranderen? Kunnen jullie zo aan het werk blijven of moeten er dingen beter doorgesproken of afgesproken worden.	

	Zijn de mensen met een aparte taak al aan het werk gegaan of moeten zij nog dingen weten/hebben voordat ze doorkunnen werken aan hun taak. Bespreek vervolgens: Welke gebeurtenissen van de vensters uit deze les willen jullie uit gaan beelden om er foto's van te maken? Bespreek samen hoe je wilt dat de foto's eruit komen te zien. Misschien weer een ontwerpje op papier. Wie beelden welke personen uit? Wie kan ervoor zorgen dat de foto's afgedrukt kunnen worden? Zodat jullie ze ook nog voordat ze op posters staan, kunnen zien. Moeten ze vergroot worden en voor wanneer moet dat dan af zijn? Wie gaat daarvoor zorgen?	
20.15	- Afsluiting Vraag de groep of zij dankpunten hebben voor in het gebed of gebedspunten.	

c. benodigde materialen

- vensterkaartjes
- poster met tijdlijn
- kaart woestijn
- kaartjes voorwerpen tabernakel + plattegrond tabernakel op flap
- evt materiaal voor prestatie

d. suggesties

zingen: Ps 78:1,2,14,15; Ps 105:12,17,19,21; Ps 106:3,15,18,19,21; Gz 109: 1 en 4
bijbelgedeelten: Exodus - Jozua

e. evaluatie

1	In hoeverre leerdoelen gehaald? <table border="1"> <thead> <tr> <th></th><th>--</th><th>-</th><th>+</th><th>++</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>De catechisanten kunnen adhv plaatsnamen de woestijnreis van de Israellieten beschrijven.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Ze weten dat Mozes als middelaar tussen God en de Israellieten stond en dat dit middelaarschap inhield dat Mozes voor het volk pleit.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Ze kunnen vertellen dat de Here Jezus onze middelaar is bij God de Vader en wat de overeenkomsten en de verschillen zijn tussen het middelaarschap van Mozes en de Here Jezus.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Ze weten welke voorwerpen er in de tabernakel stonden en hoe die voorwerpen stuk voor stuk vooruitwezen naar de Here Jezus.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Ze begrijpen dat het een groot wonder is dat de Heilige God bij Zijn volk wil wonen.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Ze weten dat God het is die het land Kanaan aan de Israellieten geeft.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Ze kunnen vertellen dat er een overeenkomst zit tussen het volk Israel en wij. Zij kregen het land Kanaan, wij krijgen van God een nieuwe hemel en aarde.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Ze ervaren een dankbaarheid voor het feit dat God bij hen wil wonen in hun hart.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Ze verlangen naar de nieuwe hemel en aarde en zijn dankbaar dat God dat wil geven.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table>		--	-	+	++	De catechisanten kunnen adhv plaatsnamen de woestijnreis van de Israellieten beschrijven.					Ze weten dat Mozes als middelaar tussen God en de Israellieten stond en dat dit middelaarschap inhield dat Mozes voor het volk pleit.					Ze kunnen vertellen dat de Here Jezus onze middelaar is bij God de Vader en wat de overeenkomsten en de verschillen zijn tussen het middelaarschap van Mozes en de Here Jezus.					Ze weten welke voorwerpen er in de tabernakel stonden en hoe die voorwerpen stuk voor stuk vooruitwezen naar de Here Jezus.					Ze begrijpen dat het een groot wonder is dat de Heilige God bij Zijn volk wil wonen.					Ze weten dat God het is die het land Kanaan aan de Israellieten geeft.					Ze kunnen vertellen dat er een overeenkomst zit tussen het volk Israel en wij. Zij kregen het land Kanaan, wij krijgen van God een nieuwe hemel en aarde.					Ze ervaren een dankbaarheid voor het feit dat God bij hen wil wonen in hun hart.					Ze verlangen naar de nieuwe hemel en aarde en zijn dankbaar dat God dat wil geven.				
	--	-	+	++																																															
De catechisanten kunnen adhv plaatsnamen de woestijnreis van de Israellieten beschrijven.																																																			
Ze weten dat Mozes als middelaar tussen God en de Israellieten stond en dat dit middelaarschap inhield dat Mozes voor het volk pleit.																																																			
Ze kunnen vertellen dat de Here Jezus onze middelaar is bij God de Vader en wat de overeenkomsten en de verschillen zijn tussen het middelaarschap van Mozes en de Here Jezus.																																																			
Ze weten welke voorwerpen er in de tabernakel stonden en hoe die voorwerpen stuk voor stuk vooruitwezen naar de Here Jezus.																																																			
Ze begrijpen dat het een groot wonder is dat de Heilige God bij Zijn volk wil wonen.																																																			
Ze weten dat God het is die het land Kanaan aan de Israellieten geeft.																																																			
Ze kunnen vertellen dat er een overeenkomst zit tussen het volk Israel en wij. Zij kregen het land Kanaan, wij krijgen van God een nieuwe hemel en aarde.																																																			
Ze ervaren een dankbaarheid voor het feit dat God bij hen wil wonen in hun hart.																																																			
Ze verlangen naar de nieuwe hemel en aarde en zijn dankbaar dat God dat wil geven.																																																			
2	Opmerkingen mentor/ catecheet																																																		
3	Wat moet de volgende keer anders																																																		

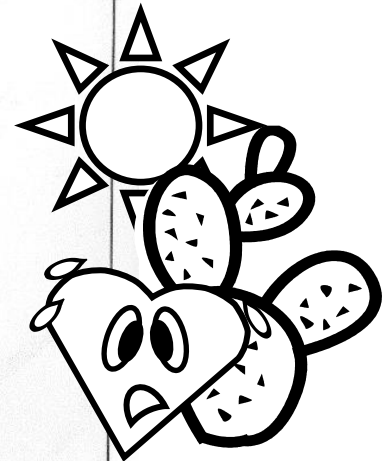
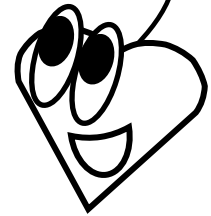
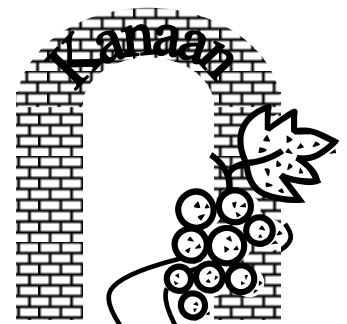
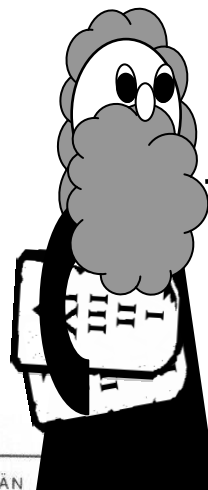
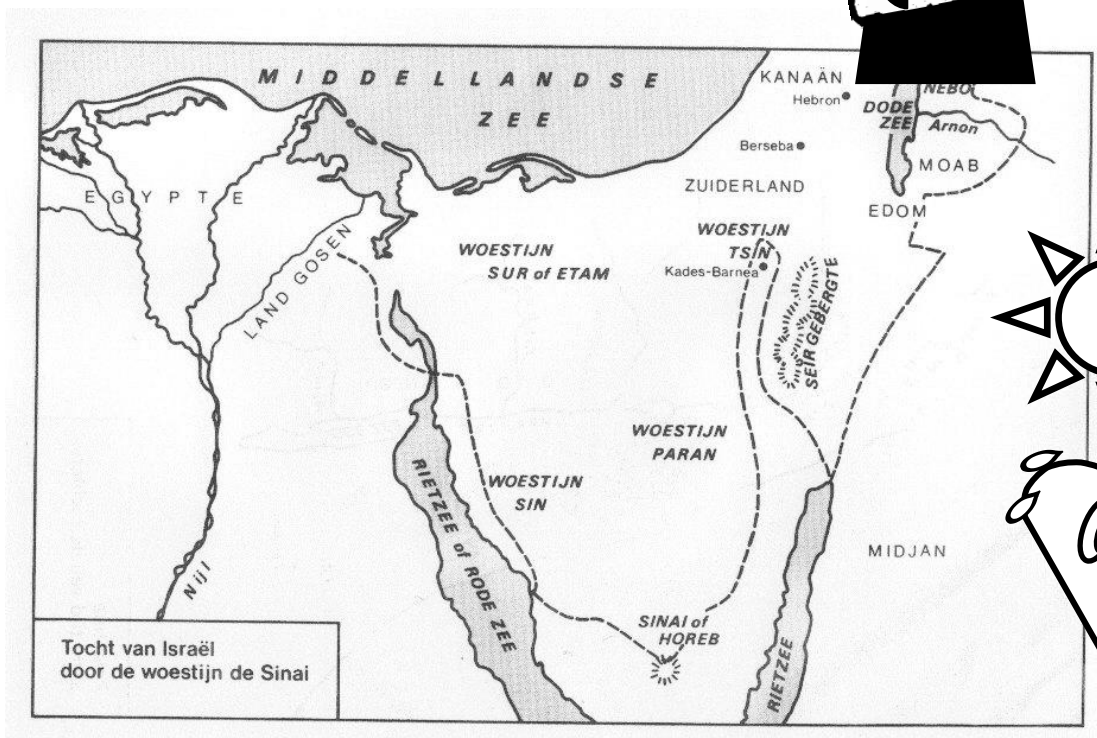

Werkbladen

Van Mozes tot Jozua

blok F - nivo 1 - avond 3

De reis door de woestijn

Wat gebeurde er bij:

Rietzee:

Mara:

Elim:

Sinai:

Kades:

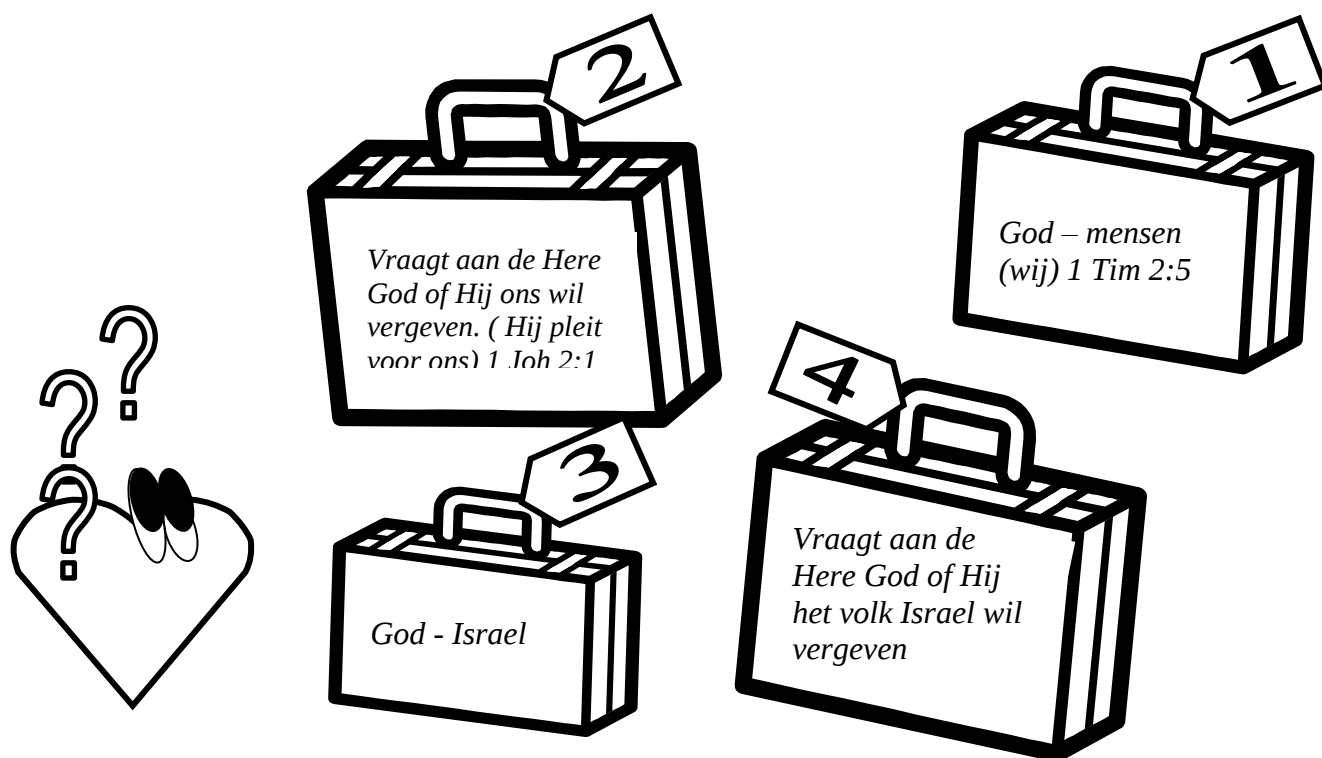
Nebo:

Jericho:

De Middelaar tussen God en mensen

Middelaar	Mozes	Jezus
Tussen wie?		
Wat doet hij?		

Het beloofde land

wat is er wel

wat is er niet

- 1 Wat spreekt jou aan de nieuwe hemel en aarde?
- 2 Zijn er ook dingen die jou minder leuk lijken?

Bijbelleesrooster

Richteren 2:6-16

Ruth 4:13-22

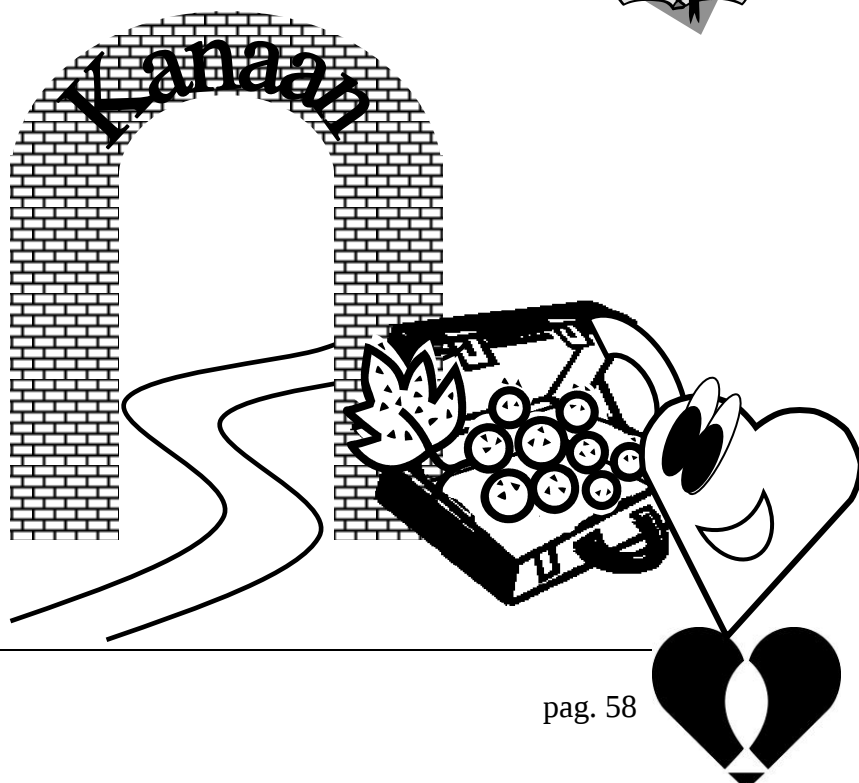
Samuël 3

1 Samuel 8:1-9

1 Samuel 16:1-13

2 Samuel 5:1-10

2 Samuel 7:1-17

Avond 4 Rechters tot en met Salomo

Achtergrondinformatie

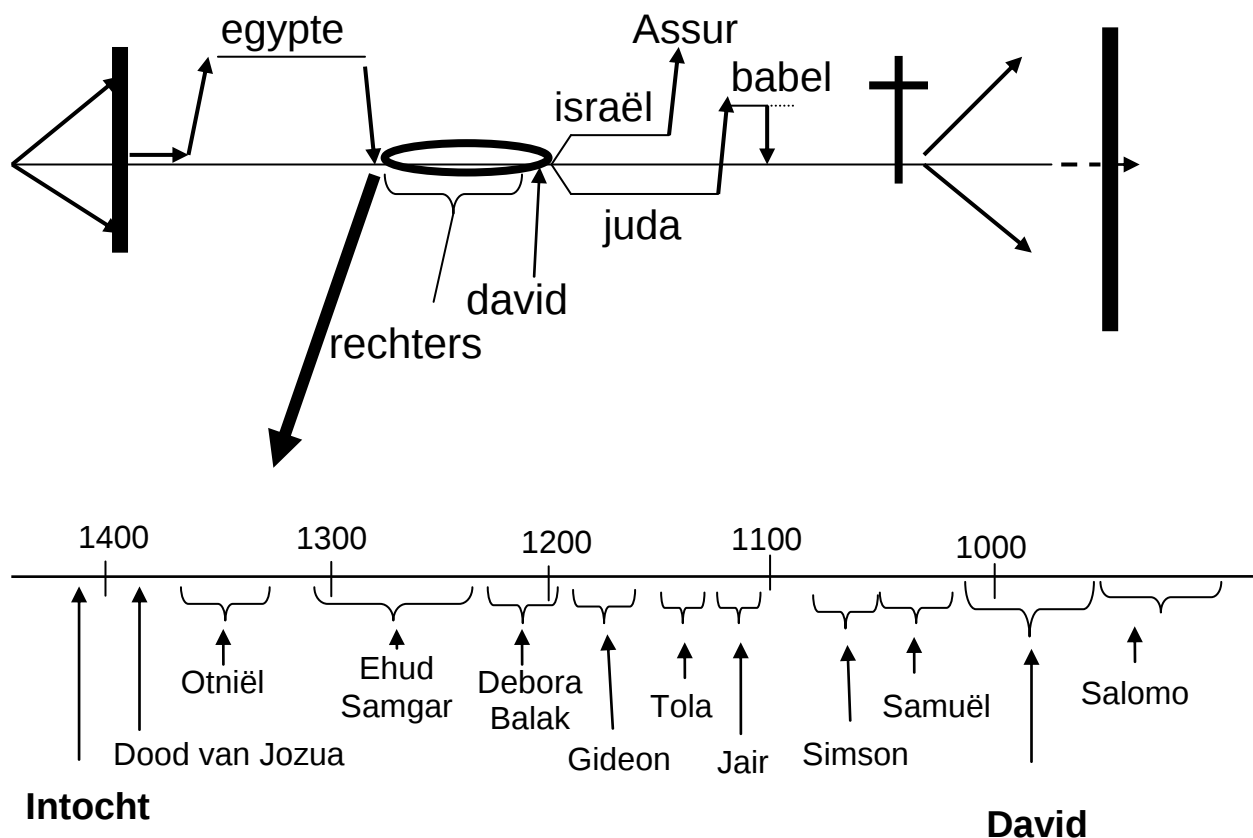
Inleiding

We behandelen in deze les de periode: rechters t/m salomo. Naast het trekken van de lijn bespreken we de volgende 3 zaken wat uitgebreider:

- Het patroon van de richterentijd
- De centrale positie van David in de lijn van het OT
- De indeling van de Bijbelboeken.

De periode

Even weer een overzicht van de periode die we in deze les behandelen.

De periode van de rechters

Dit boek vertelt van afgodendienst, anarchie en verdeeldheid in Israël. Het land lijdt ook onder aanvallen van buurlanden. Af en toe geeft God een rechter om zijn volk te leiden en hen van de nood te redden. Ze waren meer dan alleen rechter, ze handelden ook als militair en religieus leider. Het boek laat zien dat het volk van God gelukkig kan zijn wanneer ze trouw zijn aan God (zoals ze Jozua beloofd hebben in Jozua 24). Maar dat rampen hen te wachten staan als ze God de rug toekeren.

Een karakteristieke tekst voor de tijd van de rechters is Rechters 17:6 en 21:25

“In die tijd was er geen koning in Israël; iedereen deed wat in zijn eigen ogen goed was”

Het boek Rechters laat de noodzaak zien van een koning, die het volk in de weg van de HEER kan leiden. De noodzaak van de komst van David, maar ook de grote David: Jezus Christus. Lees het boek Ruth ook in dit licht.

In het boek Rechters vind je steeds dit patroon:

- Het volk ging achter de afgoden aan
- De Heer gaf ze in de handen van vijanden
- Ze smeekten om ontferming
- De Heer zorgt voor een rechter, die hen bevrijdt
- Er volgt een periode van vrede

En dan begint het weer opnieuw:

- Het volk ging achter de afgoden aan
- Enz.

De boeken 1 en 2 Samuël

De boeken 1 en 2 Samuël vertellen ons van de grote koning van Israël, David. Maar het is geen normale levensbeschrijving.

De geschiedenis begint niet met de geboorte van David, maar met de geboorte van de profeet Samuël. Zo zien we dat het koningschap van David zijn basis heeft in Gods woord en Zijn beloften. Over David horen we op het moment dat de profeet, namens God, hem roept om koning te worden.

David heeft niet de macht gegrepen als koning, hij heeft het koningschap ook niet geërfd, maar heeft het ontvangen van God, die hem uitkoos.

Een ander verschil met de biografieën van de koningen uit die tijd is dat we ook horen van Davids zwakheden en zonden. Zo zien we dat we een koning nodig hebben die groter is dan David: de grote Zoon van David, die zijn volk zal redden (zie 2 Sam. 7, vergelijk Luk.1 :32-33).

Oorspronkelijk vormden deze twee boeken een eenheid. De lijn loopt van het heiligdom in Silo, waar ze afweken van God en waar de dienst in het heiligdom volstrekt verworden was (1 Sam. 1-2), naar de plaats voor de nieuwe tempel die David heeft gekocht en waar hij een altaar heeft gebouwd om Gods toorn te stillen (2 Sam. 24). Van daaruit mogen we de lijn doortrekken naar Golgota, waar Christus zorgde voor het enige offer dat werkelijk Gods toorn vanwege onze zonden kan stillen.

Saul en David

De boeken Rechters en Ruth lieten zien dat het volk een koning nodig heeft (Recht. 21:25 en Ruth 4:16-18). Het begin van 1 Samuël laat dat ook zien. Toch zien we dat God boos is als het volk om een koning vraagt (1 Sam. 8:7)

De wens van het volk is negatief, omdat ze vergeten dat God hun koning moet zijn; ze willen een koning zoals de andere volken. Toch geeft God hen een koning, omdat Hij daar zijn eigen reden toe heeft. Hij wil hen een koning geven die zal verwijzen naar de grote Koning die komen zal.

De eerste koning die ze krijgen is Saul. Hij was een man met veel capaciteiten. Hij was een lange, goedgebouwde jongeman (1 Sam. 9:2), hij was nederig (1 Sam. 9:21), hij was moedig (1 Sam. 11). Samuël was enthousiast over zo'n koning (1 Sam. 10:24). Toch mislukt Saul. Bij de eerste beproeving die hij moet doorstaan valt hij al: hij kan niet geduldig wachten tot God zijn volk komt bevrijden (1 Sam. 10:8; 1 Sam.13). Daarna krijgt Saul nog een kans (1 Sam. 15), maar weer gaat hij zijn eigen weg.

Daarna kiest God David (1 Sam. 16). De Geest van de HEER vervult David en verlaat Saul. (1 Sam. 16:13-14). Waarom ging God wel met David verder? Omdat hij een man naar Gods hart was (1 Sam. 13:14 en 15:28 en 16:7). Betekent dat dat David een man zonder grote zonden was? De Bijbel laat duidelijk zien dat dat niet het geval was (2 Sam. 11 en 24), maar hij stelde zijn vertrouwen wel op God (denk b.v. aan de geschiedenis met Goliath, 1 Sam. 17), en wanneer hij zonden deed beledigde hij die en bekeerde zich (zie b.v. Psalm 32 en 51).

Al voordat hij koning was liet David zien dat hij van God afhankelijk wilde zijn. Hij vluchtte voor Saul, maar ondanks dat hij verschillende keren de mogelijkheid had zich van Saul te ontdoen, deed hij dat niet (1 Sam. 24 en 26), want hij liet dat in Gods hand. Toen het volk Saul als koning kreeg, kregen ze een koning zoals ze die graag zelf wilden: een koning zoals de andere volken hadden. Daarna gaf God hun David, een voorbeeld van de grote Koning die komen zal.

David en zijn Nakomeling

Het koningschap van David was een heel belangrijke periode in de geschiedenis van Israël. Na de donkere periode onder de rechters wordt Israël groot en krijgt het vrede. In de hele Bijbel speelt de naam van David een belangrijke rol. Waarom? Omdat David een beroemd man was, die grote dingen heeft gedaan?

Nee, opmerkelijk is dat de Bijbel veel aandacht vraagt voor Davids zonden (met Batseba, 2 Sam. 11; tijdens de volkstelling, 2 Sam. 24). David is zo belangrijk omdat met David een nieuwe fase in de geschiedenis van Gods verbond is begonnen. Abraham kreeg de belofte van een volk en een land, David krijgt de belofte van een eeuwig koninkrijk (2 Sam. 7:12). David, uit de stam van Juda (vergelijk Gen. 49:10) zal de voorvader zijn van de grote Koning, het nageslacht van de vrouw die de kop van de slang zal vermorzelen (Gen. 3:15). Verschillende Psalmen zoals Psalm 2, 24, 45, 61, 72, 89, 110, 132 spreken over de door God verkozen koning, maar het Nieuwe Testament leert ons dat dat alles verwijst naar de grote koning die komen zal, Jezus Christus. (zie b.v. Hand. 2:25-36)

Het huis van David heeft geen blijvende vrede gebracht. Davids kinderen weken ook af van God. De profeten kondigden het oordeel van God aan, maar ze profeteerden ook over de Zoon van David die de relatie tussen God en zijn volk weer zou herstellen, en die voor altijd zou regeren (Jes. 9:6; Jer. 23:5; Ez. 34:24; Amos 9:11). In het Nieuwe Testament lezen we duidelijk dat Jezus de grote Zoon van David is, die God heeft beloofd (Mat. 1; Luk. 1:32).

Jeruzalem en zijn tempel.

Jeruzalem op de berg Sion speelt een belangrijke rol in de Bijbel. Vanaf de tijd van David vormt het het centrum van het beloofde land. In Jeruzalem waren zowel het paleis van de koning als de tempel.

David veroverde Jeruzalem (2 Sam. 5) en als een van de eerste dingen die hij deed bracht hij de ark van het verbond naar Jeruzalem (2 Sam. 6). Daarna wilde hij een tempel bouwen, maar God verbood hem dat. Zijn zoon Salomo, de vredevorst, kreeg deze opdracht (zie les 6). Maar het boek Samuël eindigt met het verhaal van een offer van David op de berg Sion, om Gods straf voor zijn volk te laten stoppen. (2 Sam. 24)

Al in de tijd van Mozes (zie Deut. 12) zei God dat Hij een plaats zou kiezen in het beloofde land waar de ark zijn plaats moest krijgen en waar offers gebracht moesten worden. Daar moest het hele volk drie keer per jaar samenkomen voor de grote feesten (Deut. 16). Veel Psalmen zingen over Jeruzalem of Sion (Psalm 48, 74, 79, 87, 102, 110, 122, 125, 133, 134). Psalm 134 bijvoorbeeld zegt: "Moge uit Sion de HEER u zegenen, die hemel en aarde gemaakt heeft."

Waarom zoveel aandacht voor Jeruzalem? Omdat daar de verzoening plaatsheeft. God accepteert zijn volk vanwege de offers. Ze kunnen alleen daarom zijn zegen krijgen. In het Nieuwe Testament begrijpen we dat alle offers in de tempel in Jeruzalem verwezen naar het grote offer op een berg net buiten Jeruzalem: Golgota. Vanwege dat offer is er zegen. En die zegen is niet meer gebonden aan Jeruzalem in Kanaän. Het evangelie is verspreid vanuit Jeruzalem tot aan het einde van de aarde (Hand. 1:8), en waar mensen samen komen in de kerk, daar is een tempel van God (1 Kor. 3:16; Ef. 2:20-22). Aan het eind van de geschiedenis zal er een nieuw Jeruzalem komen, dat uit de hemel zal neerdalen (Openb. 21-22), daar zal geen tempel zijn, omdat God zelf daar aanwezig zal zijn, en het Lam (Openb. 21:22)

De indeling van de Bijbelboeken

Hieronder vindt je in een schema de joodse indeling van het oude testament naast de indeling, die wij in ons bijbeltje hebben.

Onze indeling volgt de indeling van de septuagintavertaling, een oude griekse vertaling.

Als de joden het over de bijbel hadden hadden ze het vaak over 'De wet, de profeten en de geschriften (soms ook 'de psalmen')'. Maar soms ook verkort 'de wet en de profeten' of zelfs alleen 'de wet'. Zie bijvoorbeeld: Lukas 24: 44-54

Hij zei tegen hen: 'Toen ik nog bij jullie was, heb ik tegen jullie gezegd dat alles wat in de Wet van Mozes, bij de Profeten en in de Psalmen over mij geschreven staat in vervulling moest gaan.' Daarop maakte hij hun verstand ontvankelijk voor het begrijpen van de Schriften.

Dat Jezus uitging van de joodse indeling van het Oude testament blijkt ook uit Lucas 11:50-51. Daar zegt Jezus:

Voor het bloed van al de profeten dat sinds de grondvesting van de wereld vergoten is, zal van deze generatie genoeg-doening worden geëist, van het bloed van Abel tot het bloed van Zecharja, die omkwam tussen het brandofferaltaar en het heiligdom.

Over het bloed van Abel lezen we in Genesis 4 (het begin van de joodse bijbel), over het bloed van Zecharja in 2 Kronieken 24 (het eind van de joodse bijbel).

Joodse Tenach	Onze indeling
THORA	THORA
BERESJIET- GENESIS	Genesis
SJEMOT-EXODUS	Exodus
WAJIKRA-LEVITICUS	Leviticus
BEMIDBAR-NUMERI	Numeri
DEBARIM- DEUTERONOMIUM	Deuteronomium
NEBIIM - profeten	Historische boeken
Vroege profeten	Jozua
Jozua	Richteren
Rechters	I en II Samuel
I en II Samuel	I en II Koningen
I en II Koningen	I en II Kronieken
Late profeten groot	Ezra
Jesaja	Nehemia
Jeremia	Esther

Ezechiël	Poëtische boeken
Late profeten klein	Job
Hosea	Psalmen
Joel	Spreekw.
Amos	Prediker
Obadja	Hooglied
Jona	Profeten
Micha	- Grote profeten
Nahum	Jesaja
Habakuk	Jeremia
Sefanja	Klaagliederen
Haggai	Ezechiël
Zacharia	Daniel
Maleachi	- Kleine profeten
CHETUBIM - geschriften	Hosea
Ruth	Joel
Hooglied	Amos
Prediker	Obadja
Job	Jona
Esther	Micha
Klaagliederen	Nahum
I en II Kronieken	Habakuk
Psalmen	Sefanja
Ezra	Haggai
Nehemia	Zacharia
Spreekw.	Maleachi
Daniel	

Lesopzet

a. leerdoelen

Hoofd:

- Ze kunnen vertellen welk vast patroon er dat de tijd van de rechters te zien is.
- Ze weten ook dat ze net als het volk Israël van Gods genade afhankelijk zijn omdat zij ook steeds opnieuw zonden doen.
- Ze kunnen aangeven hoe het koningschap van David een vooruitblik is op het koningschap van de Here Jezus.
- Ze kunnen het leven van David in 3 fases verdelen en bij elke fase een gebeurtenis noemen.
- Ze kunnen de Bijbelboeken verdelen in verschillende typen Bijbelboeken.

Hart

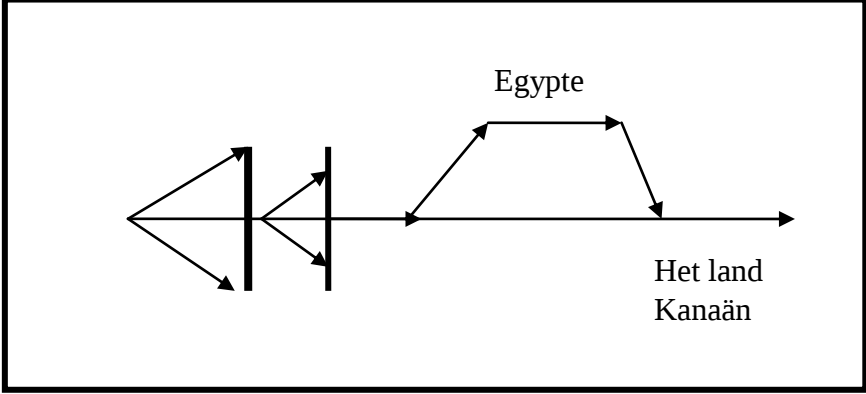
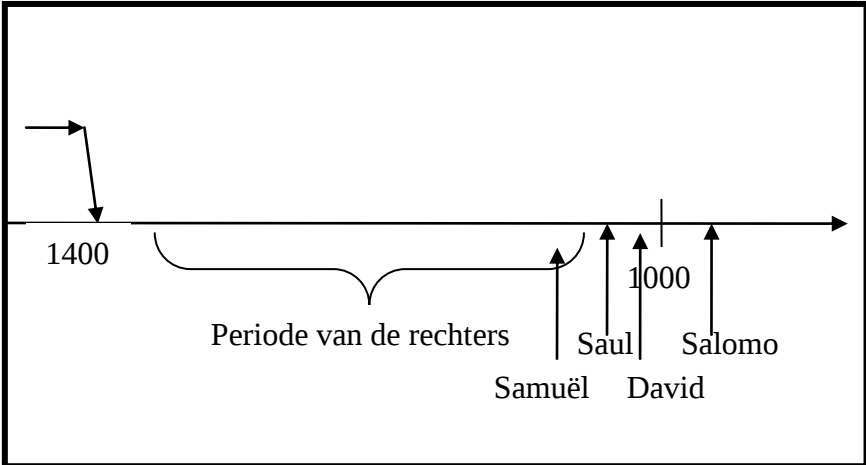
- Ze zien de overeenkomst tussen de Israëlieten en hunzelf en Gods oneindige liefde voor het volk en voor hen en worden daar dankbaar voor.
- Ze verlangen naar het nieuwe Jeruzalem omdat Jezus hun daar zelf rust en vrede geeft.

Handen

- Zij kunnen een gebeurtenis uit de bijbel in scène zetten en fotograferen die.

b. lesopzet

Tijd	Theorie /werkvorm	Wie
19.00	Mentorkwartiertje:	
19.15	Terugkoppeling en intro van deze les De vorige lessen hebben we gekeken naar dit stukje tijdlijn: Vertel dit even weer in het kort. Vertel er ook bij dat we de vorige keer gezien hebben dat Mozes middelaar was en dat je in deze taak van Mozes ook het middelaarschap van Jezus terug kunt zien. Verder dat het volk Israel het land Kanaän van de Here God ‘kado’ kreeg. Zo krijgen wij de nieuwe hemel en aarde van God. Door genade (genade= gratis) en het werk van de Here Jezus. We gaan eerst de tijdlijn verder trekken. Daarna gaan we kijken naar de indeling van de bijbel en dan m.n. het OT. Daarna bekijken we de volgende 5 vensters. De 2 vensters die we uitgebreider gaan behandelen zijn de richters en koning David. Vertel nu het volgende stuk van de tijdlijn: 1400 Periode van de richters Samuël Saul David 1000 Salomo	
19.20	De indeling van de bijbel Leg uit: We gaan nu kijken naar de indeling en de Bijbelboeken van de bijbel Welke Bijbelboeken zijn er. Hoeveel Bijbelboeken zijn er.	

Het woord Bijbel betekent: boeken. Eigenlijk is de bijbel ook een verzameling van verschillende geschriften, geschreven in verschillende talen, in verschillende tijden, door verschillende mensen: Vraag de groep: Welke schrijvers van de bijbel ken je?
 Je kunt zelf nog noemen: David was koning, Amos was boer en profeet, Petrus was visser Lucas was een dokter.
 Verder is de bijbel ontstaan in ongeveer 1500 jaar. Weten ze in de groep wie de eerste schrijver was? Dus van het bijbelboek Genesis? En welke de laatste?
 De eerste schrijver was Mozes (ongeveer 1400 VC. De laatste schrijver was Johannes (90 NC).
 Vraag of ze de Bijbelboeken kennen.
 Hoeveel zijn er en hoeveel in het OT en NT. (OT 39 boeken, NT 27 boeken samen 66)

Schrijf op geeltjes de Bijbelboeken van het OT en NT. Op elke geeltje één bijbelboek.

Verdeel de geeltjes over de catechisanten (door elkaar zodat ze niet meteen de goede volgorde hebben) die verdeeld zijn in duo's

Maak voor de les 2 posters (1 poster OT, 1 poster NT):

Oude testament:	Nieuwe testament
5 boeken van Mozes / Thora/ wet	4 evangeliën
geschiedenis	Geschiedenis van de apostelen.
Poëtische/ wijsheidsboeken	Brieven
profeten	Profetische openbaring

Plak de posters op de wand. Laat ze nu de geeltjes opplakken bij de goede poster in het goede vak. Ze kunnen natuurlijk de inhoudsopgave van de bijbel gebruiken.

Op het werkblad staat de joodse indeling van het oude testament. Laat ze de grootste verschillen in de indeling noemen, en vertel wat over deze indeling.

	De joden noemen hun bijbel (alleen het oude testament) de Tenach. Dat woord geeft de joodse indeling aan: Te > Thora = wet : de 5 boeken van Mozes Na > Nebiim= profeten: hier vallen ook geschiedenisboeken als b.v. Jozua, Rechters en Koningen onder Ch> Chetubim = geschriften: het gaat hier dan met name om de poëtische boeken, de boeken die bij een bepaald feest gelezen werden, en een aantal late boeken (bvb Kronieken)	
19.30	De canonvensters Neem nu de kaarten van de canon er weer bij. Bekijk de kaarten even één voor één. Vertel bij elke kaart even heel kort het verhaal of een spannend stukje verhaal uit de geschiedenissen.	
19.35	De periode van de Rechters Hierna gaan we venster 17 wat preciezer bekijken. Vraag eerst aan de groep het volgende: Stel je vriend/vriendin vertelt een geheim door aan iemand anders in jouw klas. Je bent erachter gekomen en bent heel boos. Je hebt haar/hem eens goed de waarheid gezegd en nu vindt je in je tas 's avonds het volgende briefje (ook op wekblad): Lees het samen: <i>maandag</i> <i>Dag.....</i> <i>Je had met verteld dat je verliefd was en ik had beloofd dat ik het niet</i> <i>door zou vertellen.</i> <i>Maar dat heb ik per ongeluk wel gedaan. Het floepte er zomaar uit.</i> <i>Sorry, sorry, sorry! Kunnen we morgen weer vrienden zijn? Please?!</i> Besprek nu samen: Wat zeg je hem/haar dan de dinsdag? Lees nu het tweede briefje: <i>woensdag</i> <i>Dag</i> <i>Sorry, sorry, sorry ik zal het nooit meer doorvertellen. Het is weer</i> <i>gebeurd. Kunnen we morgen weer vrienden zijn?</i> Nu gebeurt het dezelfde week nog eens en je vindt weer een briefje. (woensdag) Wat doe je dan? Hoe vaak kun je iemand vergeven, denk je? Hoe zit het met jou en de Here God? Hoe vaak moet hij jou vergeven. Hoe voelt dat 's avonds als je bidt? Durf je zomaar of wordt het soms ook moeilijk? De Here God vergeeft het volk Israel steeds opnieuw oneindig vaak.	

	Dat zien we ook in het bijbelboek “Rechters”. Leg uit: Nadat Jozua het volk Israel het land binnen had geleid en hij gestorven was, komt de tijd van de rechters. (richters). Er is geen koning in Israel. De Kanaänieten die nog steeds in Kanaän woonden (Israel had ze niet allemaal uitgeroeid) vielen steeds opnieuw de Israellieten aan om hun land leeg te roven. Lees nu samen Rechters 2:11-19. Leg nu kort uit: Hier lees je heel in het kort welk patroon er steeds weer terugkomt in het bijbelboek Rechters. Het volk gaat afgoden dienen, Het wordt overwonnen door een vijandelijk volk. God stuurde die vijand om de Israellieten weer bij Hem te brengen. De Israellieten krijgen spijt en vragen de Here God om hulp. Hij stuurt een rechter om het volk te bevrijden. Maar wanneer zo’n rechter sterft, gaat het volk weer afgoden dienen en begint het weer van voor af aan. Kijk nu eens terug naar de vragen aan het begin hierover. Hoe vaak vergeef jij een vriend-vriendin die jouw vertrouwen eigenlijk niet waard is? We gaan hierna nog even alle rechters en koningen op volgorde zetten: Maak een lange strook met daarop de namen van de rechters en eerste 3 koningen: Otniël(start), Ehud, Samgar, Debora en Barak, Gideon, Abimelech, Tola, Jaïr, Jefta, Ibsan en Elan en Abdon, Simson, Eli, Samuël, Saul, David, Salomo (einde) Knip de namen op verschillende manieren doormidden. De strook ziet er dus zo uit: <table border="1"><tr><td>Otniël</td><td>Ehud</td><td>Samgar</td><td>Debora</td><td>Gideon</td><td>enz</td></tr><tr><td>start</td><td></td><td></td><td>Barak</td><td></td><td></td></tr></table> Geef elke catechisant 1 stuk of 2 stukken. Iemand heeft start die legt als eerste het puzzelstuk neer. Ieder gaat proberen of zijn stuk eraan past en zo wordt de strook afgemaakt. Hierna wordt de strook op een tafel of op de grond gelegd. (ligt er maar aan hoe groot) en iedereen schrijft de namen op volgorde op het werkblad (hiervoor even ruimte op het werkblad)	Otniël	Ehud	Samgar	Debora	Gideon	enz	start			Barak			
Otniël	Ehud	Samgar	Debora	Gideon	enz									
start			Barak											
19.45	We kijken ook nog wat uitgebreider naar venster 20. Dit gaat over David. De tweede koning van Israel. De bijbel noemt hem ‘een man naar Gods hart” (1 Sam 13:14). Je zou kunnen denken dat David een man naar Gods hart was omdat hij perfect was. Geen grote fouten heeft gemaakt. Toch beschrijft de bijbel wel een paar grote zonden van David. We gaan eerst kijken naar wie David eigenlijk was en wat we al van hem weten. Verdeel de groep in groepjes van 2 Op het werkblad het onderstaande:													

<u>Het leven van David</u> Geboorteplaats: Vader: Beroep: 1. 2. Uiterlijk: Vriend van: Zijn kinderen: Heldendaden: Latere woonplaats:	Wat weet je nog meer?
--	-----------------------

Ga daarna even samen het leven van David inventariseren.
Davids leven is in een aantal fases te verdelen:
Zijn jeugd, thuis en bij Saul aan het hof.
Zijn vluchtperiode: Hij leeft een tijdlang als partizaan in het land Israel en bij de Filistijnen.
Zijn koningschap: Hij is dan 30 jaar, 7 jaar in Hebron alleen over Juda. Daarna nog 33 jaar over heel Israel.

Nu gaan we kijken waarom David zo'n belangrijke plaats in de bijbel inneemt. David is belangrijk in de bijbel omdat Gods verbond daar een nieuwe fase ingaat.
Abraham kreeg de belofte van een volk en een land. (zie les 2) David krijgt de belofte van een eeuwig koninkrijk. De allerbelangrijkst nakomeling van David is de Here Jezus.
Die lijn zie je in de bijbel ook steeds terugkomen. We gaan dat bekijken adhv de volgende teksten:

Op het werkblad het volgende:

Lees samen
Gen 49:10. Welke situatie is dit?
Lees de tekst voor.
Hoe zie je dat het over een koning gaat?
Hoe zie je dat het hier over de Here Jezus gaat?

2 Sam 7:12-16. Welke situatie is dit?
Lees de tekst voor.
Hoe zie je dat het niet alleen over David gaat maar ook over de Here Jezus?

Verdeel de groep in groepjes van drie. Laat ze samen de vragen maken bij de teksten. Laat één groepje beginnen met de ene tekst en een andere met de andere. Laat ze daarna aan elkaar vertellen wat eruit kwam.

Antwoorden:
Bij Gen 49:
Bij Jacobs dood, geeft Jacob die belofte al aan Juda. David kwam uit de stam Juda:

	Scepter, heersersstaf. Alle volken dienen hem dat was nog niet zo bij David). Bij 2 Sam 7: David is net koning en woont net zelf in zijn eigen paleis. Hij wil graag een huis voor de Here God bouwen. Maar dat wil de Here God niet. Salomo zijn zoon mag het huis voor God bouwen. Vrs 16: voor eeuwig.. Zo zie je ook in deze les dat er in het OT veel vooruitwijst naar de Here Jezus. Het koningschap van David is daar ook een deel van. Verder zie je de oneindige genade van de Here God. Bij de richterentijd gaat het volk steeds opnieuw andere goden dienen maar steeds gaat God hen bevrijden. David kon zijn eigen koningschap niet eeuwig laten duren en zijn rijk geen eeuwige vrede geven. De rechters konden dat ook niet. De Here Jezus kan dat wel. Hij doet dat ook. Door zijn lijden en sterven mogen we steeds opnieuw bij God komen en steeds opnieuw beginnen. (net zoals het volk Israel). Maar bij de Here Jezus is het geen lapwerk. Hij zal voor eeuwig vrede en rust stichten voor alle mensen die in hem geloven.	
20.00	Presentatie: We zijn nu op de helft van de lessenserie. Zijn er plannen uitgevoerd en kunnen jullie de resultaten bekijken? Welke vensters uit deze les willen jullie uit gaan beelden? Hebben de mensen met een bijzondere taak al dingen uitgevoerd en kunnen die dat presenteren aan de groep? Hoe gaan jullie het presenteren aan de gemeente? Is daar al een opzet voor? Bedenk daar alvast iets voor. Wie gaat er dingen voor maken, wie gaat het presenteren enz.?	
20.15	Sluiting Vraag welke gebedspunten ze op grond van wat in de les behandeld is naar voren willen brengen. Sluit af met (kring)gebed.	

c. benodigde materialen

- poster met tijdlijn
- posters met indeling OT en NT; plakbriefjes met alle bijbelboeken
- verknipste strook met de namen van de rechters/eerste koningen
- evt. materiaal voor prestatie
- de vensterkaartjes

d. suggesties

zingen: Ps 19:3 en 6; Ps 21:1-4; Ps 23; Ps 72:1,2,10; Ps 132:1,4,7,9; Gz 13; Gz 23; Gz 160
bijbelgedeelten: Rechters- 1 Koningen12

e. evaluatie

1	In hoeverre leerdoelen gehaald?				
		--	-	+	++
	- Ze kunnen vertellen welk vast patroon er dat de tijd van de rechters te zien is.				
	- Ze weten ook dat ze net als het volk Israel van Gods genade afhankelijk zijn omdat zij ook steeds opnieuw zonden doen.				
	- Ze kunnen aangeven hoe het koningschap van David een vooruitblik is op het koningschap van de Here Jezus.				
	- Ze kunnen het leven van David in 3 fases verdelen en bij elke fase een gebeurtenis noemen.				
	- Ze kunnen de Bijbelboeken verdelen in verschillende typen Bijbelboeken.				
	- Ze zien de overeenkomst tussen de Israëlieten en hunzelf en Gods oneindige liefde voor het volk en voor hen en worden daar dankbaar voor.				
	- Ze verlangen naar het nieuwe Jeruzalem omdat Jezus hun daar zelf rust en vrede geeft.				
2	Opmerkingen mentor/ catecheet				
3	Wat moet de volgende keer anders				

Rechters tot en met Salomo

blok F - nivo 1 - avond 4

Weetje: de indeling van de bijbel

Joodse indeling: *Tenach*

Te > Thora = wet :

de 5 boeken van Mozes

Na > Nebiim = profeten:

hier vallen ook geschiedenisboeken als

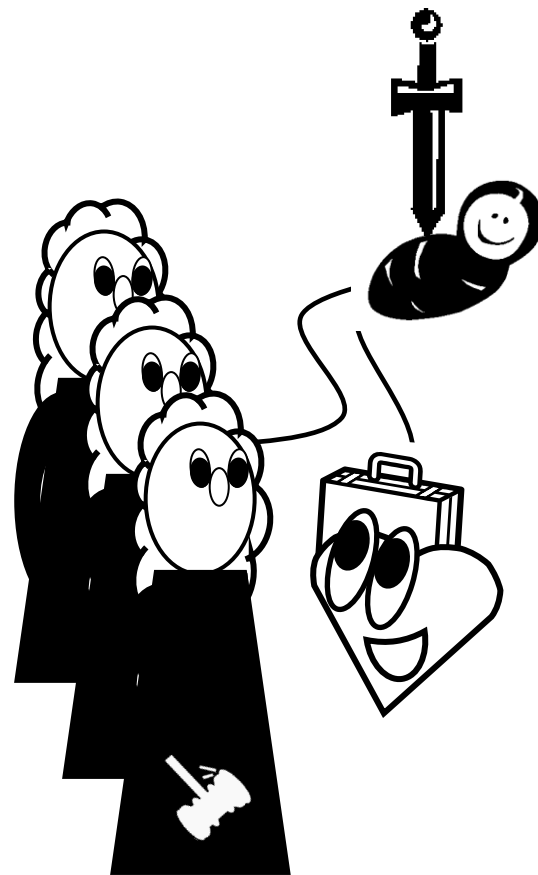
bv Jozua, Rechters en Koningen onder

Ch> Chetubim = geschriften:

het gaat hier dan met name om de poëtische boeken,

de boeken die bij een bepaald feest gelezen werden, en een aantal late boeken

(bv Kronieken)

De periode van de Rechters

maandag

Dag.....

Je had me verteld dat je verliefd was en ik had beloofd dat ik het niet door zou vertellen. Maar dat heb ik per ongeluk wel gedaan. Het floepte er zomaar uit....

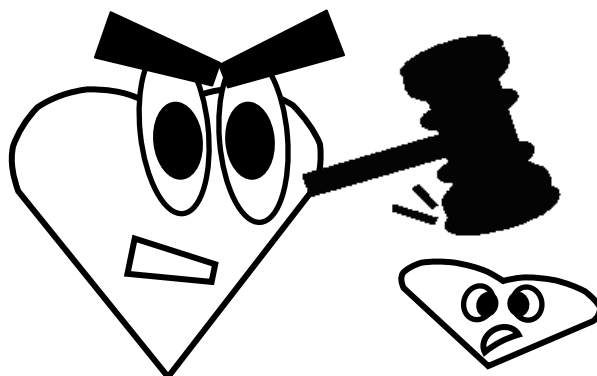

Wat zeg je hem/haar dan de dinsdag?

woensdag

Dag

Sorry, sorry, sorry ik zal het nooit meer doorvertellen. Het is weer gebeurd. Kunnen we morgen weer vrienden zijn?

Namen van de Rechters en Koningen:

David

Het leven van David

Geboorteplaats:

Vader:

Beroep: 1.
2.

Uiterlijk:

Vriend van:

Zijn kinderen:

Heldendaden:

Latere woonplaats:

Wat weet je nog meer?

Genesis 49:10 Welke situatie is dit?

Lees de tekst voor.

Hoe zie je dat het over een koning gaat?

Hoe zie je dat het hier over de Here Jezus gaat?

2 Samuel 7:12-16 Welke situatie is dit?

Lees de tekst voor.

Hoe zie je dat het niet alleen over David gaat maar ook over de Here Jezus?

Avond 5 Israël en Juda tot aan de ballingschap

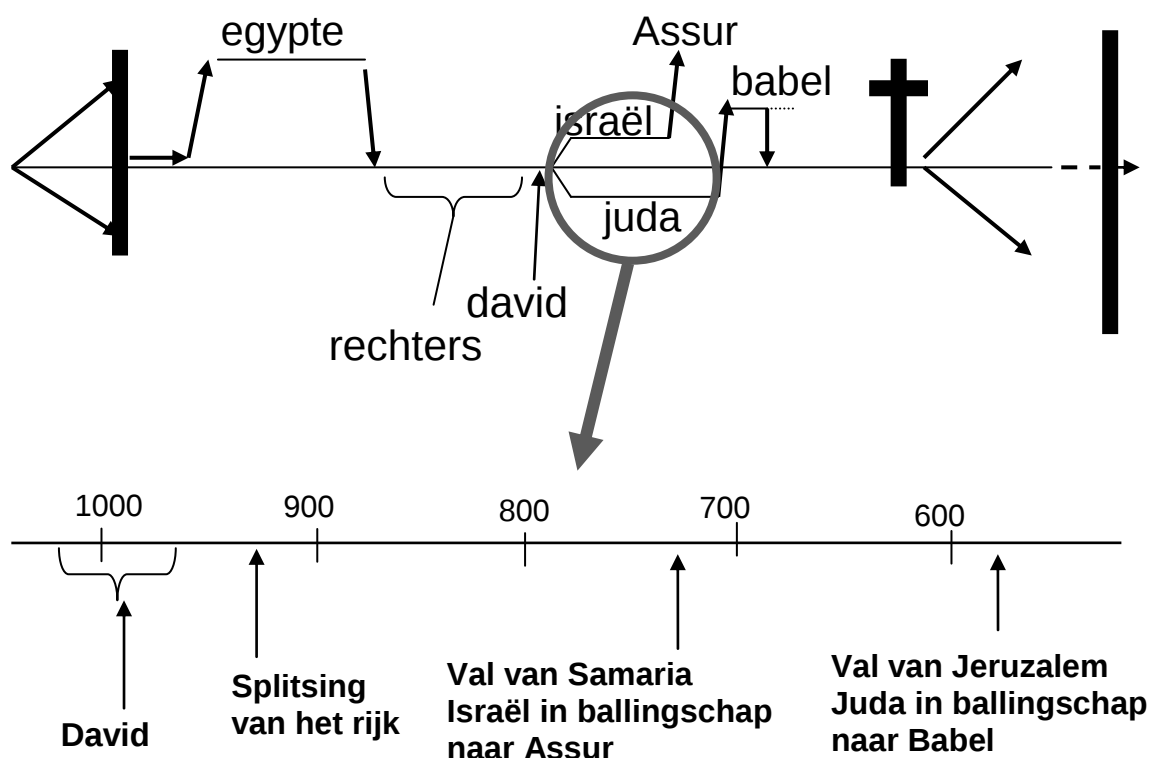
Achtergrondinformatie

Inleiding

In deze les trekken we de lijn van de splitsing van het rijk tot aan de ballingschap. Het gaat daarbij om een veelheid aan koningen en profeten. We kiezen twee hoofdaccenten: de beeldendienst van Jerobeam als voorbeeld van eigenzinnig dienen van de Here, en het optreden van de profeten: we moeten steeds weer leren luisteren naar de Here. Als 'weetje' wordt dit keer iets over de joodse poëzie (parallelisme) verteld.

De periode

Even weer een overzicht van de periode die we in deze les behandelen.

De splitsing van het rijk

Als gevolg van de ontrouw van Salomo deelt God het rijk in tweeën.

- Juda.

Het rijk Juda met Jeruzalem als hoofdstad. Hier regeerden de afstammelingen van David. Het wordt ook wel het twee-stammenrijk genoemd, omdat het kleinere Benjamin er ook bij hoorde.

- Israël

Ten noorden van Juda lag het rijk Israël, het tien-stammenrijk. Hier regeerden verschillende koningshuizen achter elkaar. In de tijd van Achab werd Samaria de hoofdstad van Israël.

In de profeten wordt het tien-stammenrijk ook wel aangeduid als Jozef (naar de twee grootste stammen Manasse en Efraïm) of ook wel als Efraïm.

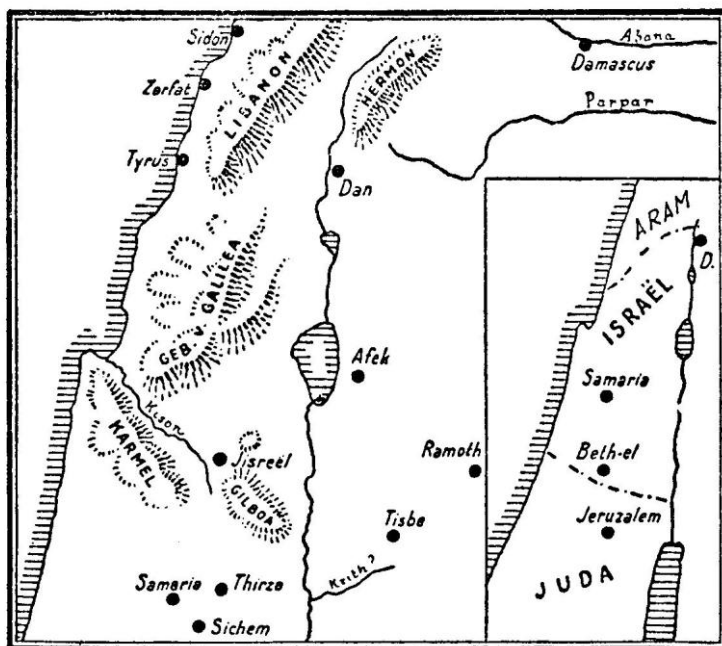
Verdeeldheid in Gods volk als gevolg van de zonde. Maar in plaats van zich te bekeren, gaan de twee delen van het rijk met elkaar vechten, en Jerobeam richt zijn eigen eredienst op in Dan en Betel.

Die zonde speelt een belangrijke rol in de rest van de geschiedenis van Israël. Van elke koning lezen we dat hij deze zonde voortzette.

Als je het rijk van Juda met dat van Israël vergelijkt zie je het volgende:

<i>Rijk van Juda</i>	<i>Rijk van Israël</i>
* heeft 350 jaar bestaan * 19 verschillende koningen - allemaal afstammelingen van David 4 keer werd een koning vermoord * verschillende koningen die het land hervormden: - Asa, Josafat, Joas, Hizkia, Josia. * één blijvend religieus en politiek centrum: Jerusalem	* heeft 210 jaar bestaan * 19 verschillende koningen 9 verschillende koninklijke families 50% van alle koningen werd vermoord * geen enkele koning die God diende met zijn hele hart. * een verworden religieus en een ander politiek centrum

Een kaartje ter verduidelijking:

De profeten en de koningen

Het is erg belangrijk om te begrijpen dat de boeken Koningen en Kronieken niet alleen maar de geschiedenis beschrijven. Ze vertellen de geschiedenis vanuit een profetisch perspectief. Het is niet voor niets dat de profeten een belangrijke rol spelen in deze boeken.

De profeten waarschuwen het volk en de koning steeds weer om trouw te blijven aan de HEER of om zich te bekeren en terug te keren tot de HEER. In Koningen lezen we uitgebreid over Elia (1 Kon. 17 – 2 Kon 1:18) en Elisa (2 Kon. 2 – 8), maar ook over een

profeet uit Juda (1 Kon. 13), over Ahia (1 Kon.11:29; 14:1-3) en over Jesaja (2 Kon. 19-20).

Het is opmerkelijk dat het merendeel van deze profeten in het rijk van Israël optreedt. In Kronieken is meer aandacht voor de profeten die prediken in Juda.

Elke belangrijke gebeurtenis, zoals de scheuring van het rijk, het oordeel over de koninklijke familie van Jerobeam, Basa en Achab, en ook de ballingschap worden door profeten aangekondigd. God is trouw aan zijn woord, maar als er bekering is is Hij ook barmhartig (1 Kon. 21:27-29; 2 Kon 22:19-21). Het wordt duidelijk dat er alleen toekomst is voor het volk en de koning als ze naar Gods Woord luisteren.

Elia

Als je de geschiedenis van Elia leest (1 Kon. 17 – 2 Kon. 2) kom je onder de indruk van het werk dat God heeft gedaan door middel van deze profeet. Zonder twijfel is Elia, samen met Mozes, één van de groten uit het Oude Testament.

Maleachi profeteert dat de HEER de profeet Elia zal zenden voordat de dag van de HEER komt. Daarom wachten de Joden nog steeds op de komst van Elia voordat de Messias komt. (Bij de Pesach-viering zetten ze zelfs symbolisch een stoel klaar voor Elia). Niet voor niets kregen zowel Johannes de Doper als Jezus de vraag of zij Elia waren. (Joh. 1:2; Mat. 16:14). Maar Jezus zelf liet zien dat Johannes de Doper deze profetie heeft vervuld (Mat. 11:14; 17:10-13)

We weten niets over Elia's jeugd, plotseling lezen we in 1 Kon. 17 dat hij als profeet optreedt. Er is ook geen boek met zijn profetieën.

Elia was een van de twee mensen (de andere is Henoch, Gen 5:24) die God in de hemel heeft opgenomen.

In de tijd van Elia en Elisa werd in Israël de Baäldienst als staatsgodsdienst in Israël ingevoerd. Op dat moment zet God een profetisch offensief in om zijn volk te waarschuwen en tot bekering te brengen, en ze zo te bewaren bij het heil en de bevrijding die Hij hen wil geven.

Elia preekte in een periode van voorspoed in Israël. Koning Achab, de zoon van Omri, dreef handel met de landen ten noorden van Israël, en hij was getrouwd met Izebel, de dochter van de koning van Sidon. Bovendien voerde hij de Baälverering in Israël in.

Baäl was de god van de regen, getrouwd met de godin Asjera, die de godin van de vruchtbare aarde was. Samen gaven ze het land voorspoed en vruchtbaarheid. Baäl was de god met de bliksem in zijn hand, die in de bergen woonde; Asjera woonde in de dalen. Wanneer Baäl (regen) en Asjera (land) samen komen krijg je vruchtbaarheid. Niet voor niets was prostitutie in de tempels een van de manieren om deze afgoden te vereren.

Tegen die achtergrond wordt de straf die God door Elia aankondigt zeer sprekend: “er zal geen dauw of regen komen, tenzij ik het zeg” (1 Kon 17:1). Ook begrijp je dan dat de confrontatie tussen de HEER en Baäl in 1 Kon. 18 volledig in het voordeel was van Baäl: ze waren op een berg, het territorium van Baäl, en er moest vuur uit de hemel komen, en dat was Baäls specialiteit. Bovendien mochten zijn priesters beginnen!

Israël wilde de HEER dienen (de God van de geschiedenis, die hen uit Egypte had bevrijd) en Baäl (de god van de voorspoed en vruchtbaarheid). Maar juist dat is onmogelijk. Dat heeft God bewezen (1 Kon. 17 – 18): Alleen de HEER is God.

paralellisme

Een belangrijke vorm van onze tegenwoordige poëzie is dat het laatste woord van elke twee zinnen rijmt. De meest gebruikelijke vorm van hebreeuwse poëzie is paralellisme: het herhalen van een gedachte met andere woorden.

Er zijn drie vormen van paralellisme:

1. Het herhalen van de gedachte in andere woorden:

*Toen Israël wegtrok uit Egypte,
het volk van Jakob dat vreemdtalige land verliet,
werd Juda zijn heiligdom,
Israël zijn koninkrijk.
De zee zag en vluchtte,
de Jordaan trok zich terug,
de bergen schrokken op als rammen,
als lammeren sprongen de heuvels op.*

Psalm 114:1-4

2. De tegengestelde gedachte weergeven:

*Wie vertrouwt op zijn rijkdom is een blad dat valt,
Een rechtvaardige komt tot bloei.*

Spreuken 11:28

3. Iets toevoegen aan de gedachte:

*Welzalig de man
die niet wandelt in de raad der goddelozen
die niet staat op de weg der zondaars
noch zit in de kring der spotters (vert NBG)*

Psalm 1:1

Lesopzet

a. leerdoelen

Hoofd

- Ze kunnen vertellen dat het grote rijk Israel na de regering van Salomo in tweeën werd gesplijst; Israel en Juda, 10 stammenrijk, 2 stammenrijk.
- Ze weten dat paralellisme een hebreeuwse stijlfiguur is die veel gebruikt wordt in de psalmen. Ze kunnen daarvan voorbeelden opzoeken.
- Ze kunnen de bekendste koningen en profeten opnoemen.
- Ze kunnen vertellen wat ze zelf moeilijk vinden in de bijbel en kunnen aangeven hoe ze omgaan met deze moeilijkheden.

Hart

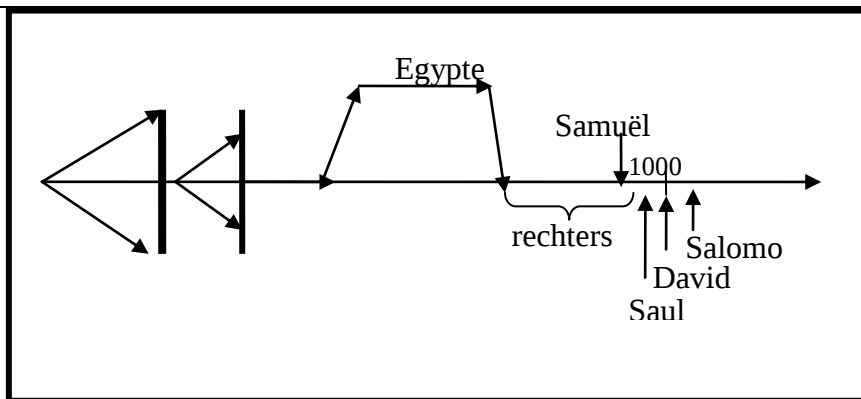
- Ze willen de Here God dienen zoals Hij dat wil
- Ze zijn bereid om het gezag van de bijbel aan te nemen ook al zijn er dingen in die moeilijk te begrijpen zijn.

b. lesopzet

Tijd	Theorie /werkvorm	Wie
19.00	Mentorkwartiertje:	
19.15	Terugkoppeling; huiswerk checken, intro De vorige les hebben we gekeken naar het bijbelboek rechters en naar de eerste 3 koningen van Israel. We hebben aan het eind van de les samen gezien dat koning Salomo, hoe rijk en wijs en machtig hij ook was, toch uiteindelijk niet de Vredevorst was, die het volk definitief kon redden. Het is de grote Zoon van David, de Here Jezus die voor eeuwig regeert, de hele wereld kan redden en een blijvend vrederijk kan maken. In deze les gaan we verder met de geschiedenis tot aan de ballingschap. Maar eerst weer een ‘weetje’. Dit keer over hebreeuwse poëzie.	
19.20	Weetje: parallelisme in de hebreeuwse poëzie We hebben de vorige keer gekeken naar de joodse indeling van de bijbel en de onze. Nu gaan we kijken naar de psalmen. (kennen ze wat psalmdichters? David, Asaf b.v.) De psalmen zijn liederen, gedichten. We gaan samen kijken naar het meest opvallende kenmerk van hebreeuwse gedichten. Op het werkblad staat Psalm 24: 1-4 Vraag: Hoe kun je aan deze verzen zien dat het om een gedicht gaat? (Leg uit: onze liederen en gedichten zijn vaak zo geschreven dat de woorden aan het eind van de regel op elkaar rijmen. In het hebreuws is dat niet zo.) Leg uit dat niet rijm, maar parallellisme het belangrijkste kenmerk is van de hebreeuwse poëzie. Misschien heb je wel eens gedacht toen je aan het zingen was, “He, ik zing iets dubbel”. Het lijkt wel of het herhaald wordt. Dat heet parallellisme. Leg evt. uit dat er verschillende vormen van parallellisme zijn (zie achtergrondmateriaal) Verdeel de groep in duo’s. Geef ze per duo een psalm. Laat ze daarin een parallellisme opzoeken. (Psalmen: 1,32, 49, 86, 103,107, 116) Hebben ze er een paar gevonden, laten ze dan die gedeeltes voorlezen aan de hele groep. Je kunt ze ook per duo twee voorbeelden van parallelisme laten zoeken uit psalmen of spreken die ze mooi vinden.	
19.25	Herhaling tijdlijn Herhaal eerst even weer de tijdlijn. Tot zover we de vorige keer gehad hebben. Misschien dat een catechisant het verhaal wel kan vertellen.	

Je kunt ook de geschiedenis herhalen door de eerste jongere het eerste venster te laten noemen; degene die naast hem zit noemt het tweede venster, die daarnaast het derde, enz tot en met de splitsing van het rijk. Wijs daarbij steeds op de tijdlijn aan waar we zitten.

19.30

Vervolg tijdlijn

We gaan deze keer verder met het rijk van Israel na koning Salomo. Vertel (en teken) de tijdlijn verder tot aan de ballingschap.

Bekijk ook samen met de groep op een kaart hoe de 2 rijken eruit zien. (Op het werkblad is ook een kaart opgenomen met daarop de verdeling van het rijk)

Op het werkblad de volgende tabel:

koningen	profeten

Daarnaast de volgende namen: Rechabeam, Josafat, Joas, Hizkia,, Jojakim, Sedekia, Achab, Jehu, Jerobeam, Omri,, Elia, Eliza, Jona, Amos, Hosea, Micha, Jesaja, Nahum Jeremia.

Verdeel de groep in groepjes van drie. Laat ze in drietallen proberen de namen in het goede vakje te doen: Wat zijn profeten en wat zijn koningen?

Vertel hierna dat de koningen weer in te delen zijn in 2 groepen. De koningen van Juda en die van Israel.

Vraag of de catechisanten weten welke koningen van Juda of Israel waren.

19.35	Oefenen met de volgende vensterkaarten Laat ze de volgende 5 vensterkaartjes pakken: - splitsing van het rijk - achab en elia - jona - israel in ballingschap - hiskia - jeremia Laat ze ze even schudden. Lees daarna de volgende zinnen voor. Het is de bedoeling dat de catechisanten de goede kaart neerleggen op tafel. Aan het eind liggen dus de kaarten op volgorde op tafel. • Dit gebeurt vlak na het sterven van Salomo • Bij deze koning en profeet laat God het vuur uit de hemel komen om een altaar en offer te verbranden. • Na een storm op zee wordt hij overboord gegooid en gered door een enorme vis. • In 722 voor christus wordt dit volk weggevoerd naar Assur • Deze koning werd doodziek. Maar de Here God genas hem en gaf hem 15 jaar extra te leven. Dit wist hij doordat de schaduw een eind terug ging ipv vooruit. • Profeet in Jeruzalem en hij maakt de ballingschap van Juda mee.	
19.40	De beeldendienst van Jerobeam We hebben nu de 5 vensters kort bekeken. We gaan wat preciezer kijken naar venster 22. Splitsing van het rijk en Jerobeam de eerste koning van Israel. Besprek eerst samen: We hebben gezien bij de 10 geboden dat God geëerd wil worden zoals hij zichzelf bekend heeft gemaakt en niet anders. Verdeel de groep in duo's. Laat ze het volgende bespreken: 1. Wat vind jij moeilijk in de bijbel? 2. Wat vind jij moeilijk aan de Here God. Welke dingen van de Here God zou jij het liefst willen vergeten? Besprek nu samen de tweede vraag: Welke dingen van de Here God vind jij moeilijk? Aan welke dingen denk je liever niet? (bijvoorbeeld: God kan heel boos zijn over de zonde, God gaat later de wereld oordelen, God wil alleen dat je van Hem houdt onvoorwaardelijk). Wat doe je dan met die dingen? We gaan nu kijken naar koning Jerobeam. Hij was eindelijk koning geworden. In de tijd daarvoor was hij op de vlucht geweest naar Egypte want Salomo wilde hem doden. Nu is hij eindelijk koning van het 10stammenrijk en één ding zit hem niet lekker. 'Zijn volk' moet regelmatig naar Jeruzalem om daar te offeren. Want daar wilde de Here	

	God gediend worden. Straks willen de mensen zich weer aansluiten bij Rechabeam. Hij is eindelijk koning. Heeft wat hij wilde en nu zal hij het misschien weer verliezen. Dat lijkt hem niets. Zou het niet veel makkelijker kunnen? Het dienen van de Here? Daarover gaan we lezen in 1 Kon 12:25 – 32. (Op werkblad) Leg uit: Jerobeam laat dus beelden bouwen om daarmee God te dienen. Laat zien op de kaart waar Betel en Dan liggen. De ene in het noorden en de ander in het zuiden. Lekker makkelijk voor iedereen. Dicht in de buurt. Vraag de groep: Welk gebod overtreedt Jerobeam hier? (het tweede: Hij wil God wel blijven dienen maar op zijn eigen manier). Leg uit: Voor Jerobeam is zijn koningschap belangrijker dan het dienen van de Here God. Hij wil liever vergeten hoe God gediend wil worden. Hij heeft zijn koningschap liever. Bespreek met de groep: Hoe zit het met jou. Kijk eens terug naar je lijstje in het begin. Sommige dingen van de Here God zijn moeilijk en lastig. Wat is jouw keuze dan? Maak je God dan maar ietsjes anders zodat Hij beter bij jou past? Of wil je God laten zoals Hij is?	
19.50	Luisteren naar de profetie Tijdens de regeringen van de koningen waren er profeten die ze vertelden wat de Here wilde. Vaak moesten de profeten dingen zeggen die de koningen niet leuk vonden. Ze waarschuwden hen wanneer ze de Here God niet dienden. De profeten wilden graag dat de koningen zich gingen bekeren en dat het volk dan weer de Here ging dienen. Bij koning Achab is het de profeet Elia. Elisa is ook een bekende profeet. We gaan nu een stukje verhaal lezen over de profeet Micha en koning Achab. Lees samen 1 Kon 22:1-9,13-16 Leg uit: Josafat wil graag een echte profetie horen. Blijkbaar weet hij dat de 400 profeten die allemaal zeiden dat ze konden aanvallen ja knikkers waren. Ze zeiden gewoon wat de koning wilde horen. Micha deed dat niet. Achab zegt het zelf ook: die profeet zit altijd te zeuren. Hij vertelt altijd wat ik niet wil horen. Toch vertelt Micha de dingen zoals God ze gezegd heeft en dat is niet altijd wat wij willen horen. De koningen moesten luisteren naar de profeten omdat ze moesten luisteren naar de Here God. Bespreek nu nog samen het volgende:	

	We hebben gezien dat er moeilijke onbegrijpelijke dingen in de bijbel staan over de Here God. Die hebben we opgeschreven.(vraag 1 bij de vorige werkvorm) Wat doe jij met moeilijke dingen in de bijbel. Negeer je ze of wil je ervan leren? Je ziet Gods woord is niet altijd makkelijk. Achab vond Gods woord uiterst irritant. Hij wilde er niet naar luisteren en ging het liefst zijn eigen gang. Maar wat doe je zelf met Gods woord, de bijbel? Zeg je dan tegen jezelf: God is God en ik ben maar een mensje . Ik kan niet alles begrijpen. Dan moet ik het zo laten.	
20.00	Presentatie: Bespreek nu samen welke vensters uit deze les willen jullie uitbeelden. Misschien moet je voor een venster een verhaal uit een bepaalde periode nemen (bijv. Achab en Elia: welke verhaal van Achab en Elia willen jullie nemen) Want een periode kun je moeilijk uitbeelden. Zijn er al foto's en platen af? Kunnen jullie die aan elkaar laten zien? Is er al werk af voor de presentatie aan de gemeente? Zijn daarvoor al plannen klaar? Kunnen jullie dat aan elkaar doorgeven en presenteren. Kijk welke dingen er nog moeten gebeuren. Wie gaat wat doen? Gaan jullie ouders of andere mensen nog specifiek uitnodigen voor de afsluitende gemeenteavond? Hoe gaan jullie dat doen?	
20.10	Sluiting Neem in het gebed vooral de punten mee die in de laatste twee onderdelen naar voren gekomen zijn. (wat vind je moeilijk aan God/ de bijbel)	

c. benodigde materialen

- poster met tijdlijn
- vensterkaartjes

d. suggesties

zingen: Ps 72: 1en 2; Ps 89:17 en 18; Gz 23; Gz 33; LB 284
bijbelgedeelten: 1 Kon 12- 2 Kon 25; 2 Kron 10-36

e. evaluatie

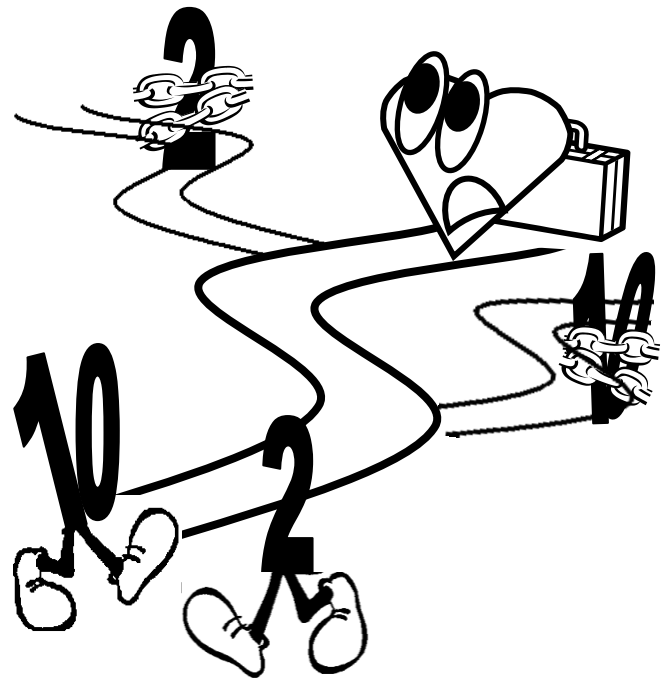
1	In hoeverre leerdoelen gehaald? <table border="1"> <tr> <th></th><th>--</th><th>-</th><th>+</th><th>++</th></tr> <tr> <td>1 - Ze kunnen vertellen dat het grote rijk Israel na de regering van Salomo in tweeën werd gesplijst; Israel en Juda, 10 stammenrijk, 2 stammenrijk.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>2 - Ze weten dat parallelisme een hebreeuwse stijlfiguur is die veel gebruikt wordt in de psalmen. Ze kunnen daarvan voorbeelden opzoeken.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>3 - Ze kunnen de bekendste koningen en profeten opnoemen.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>4. - Ze kunnen vertellen wat ze zelf moeilijk vinden in de bijbel en kunnen aangeven hoe ze omgaan met deze moeilijkheden.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>5. - Ze willen de Here God dienen zoals Hij dat wil</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>6. - Ze zijn bereid om het gezag van de bijbel aan te nemen ook al zijn er dingen in die moeilijk te begrijpen zijn.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </table>		--	-	+	++	1 - Ze kunnen vertellen dat het grote rijk Israel na de regering van Salomo in tweeën werd gesplijst; Israel en Juda, 10 stammenrijk, 2 stammenrijk.					2 - Ze weten dat parallelisme een hebreeuwse stijlfiguur is die veel gebruikt wordt in de psalmen. Ze kunnen daarvan voorbeelden opzoeken.					3 - Ze kunnen de bekendste koningen en profeten opnoemen.					4. - Ze kunnen vertellen wat ze zelf moeilijk vinden in de bijbel en kunnen aangeven hoe ze omgaan met deze moeilijkheden.					5. - Ze willen de Here God dienen zoals Hij dat wil					6. - Ze zijn bereid om het gezag van de bijbel aan te nemen ook al zijn er dingen in die moeilijk te begrijpen zijn.									
	--	-	+	++																																					
1 - Ze kunnen vertellen dat het grote rijk Israel na de regering van Salomo in tweeën werd gesplijst; Israel en Juda, 10 stammenrijk, 2 stammenrijk.																																									
2 - Ze weten dat parallelisme een hebreeuwse stijlfiguur is die veel gebruikt wordt in de psalmen. Ze kunnen daarvan voorbeelden opzoeken.																																									
3 - Ze kunnen de bekendste koningen en profeten opnoemen.																																									
4. - Ze kunnen vertellen wat ze zelf moeilijk vinden in de bijbel en kunnen aangeven hoe ze omgaan met deze moeilijkheden.																																									
5. - Ze willen de Here God dienen zoals Hij dat wil																																									
6. - Ze zijn bereid om het gezag van de bijbel aan te nemen ook al zijn er dingen in die moeilijk te begrijpen zijn.																																									
2	Opmerkingen mentor/ catecheet																																								
3	Wat moet de volgende keer anders																																								

Werkbladen

Israël en Juda tot aan de ballingschap

blok F - nivo 1 - avond 5

Weetje: parallelisme in de hebreeuwse poëzie

Psalm 24: 1-4

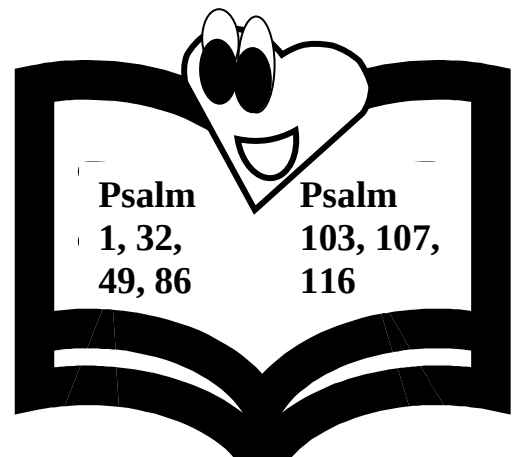
1 Van David, een psalm.

*Van de HEER is de aarde en alles wat daar leeft,
de wereld en wie haar bewonen,*

*2 hij heeft haar op de zeeën gegrondvest,
op de stromen heeft hij haar verankerd.*

*3 Wie mag de berg van de HEER bestijgen,
wie mag staan op zijn heilige plaats?*

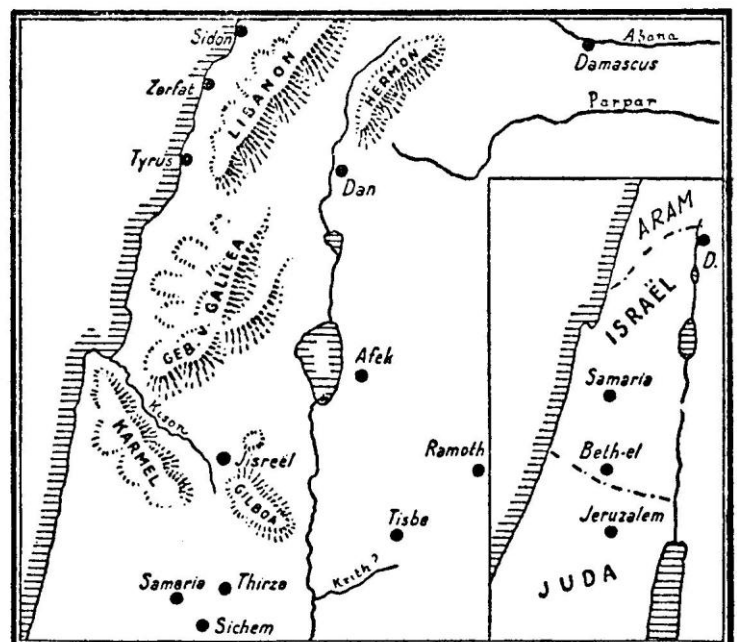
*4 Wie reine handen heeft en een zuiver hart,
zich niet inlaat met leugens
en niet bedrieglijk zweert.*

Hoe kun je aan deze verzen zien dat het om een gedicht gaat?

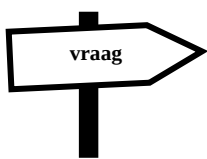
Vervolg tijdlijn

Rechabeam, Josafat, Joas, Hizkia,,
Jojakim, Sedekia, Achab, Jehu,
Jerobeam, Omri,, Elia, Eliza, Jona,
Amos, Hosea, Micha, Jesaja, Nahum
Jeremia

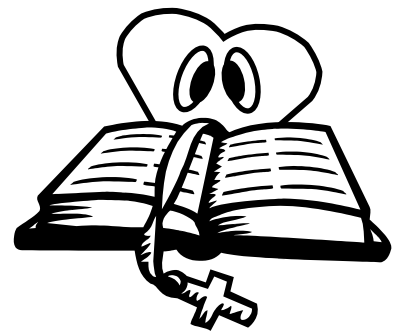

koningen	profeten

De beeldendienst van Jerobeam

Wat vind jij moeilijk in de bijbel?
 Wat vind jij moeilijk aan de Here God.
 Welke dingen van de Here God zou jij het
 liefst willen vergeten?

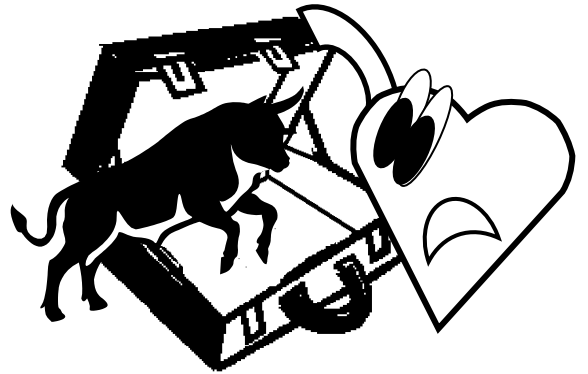

1 Koningen 12:25 – 32

25 Jerobeam vestigde zich in Sichem, in het bergland van Efraïm, nadat hij de stad eerst had versterkt. Later trok hij daar weg en versterkte hij Penuel. 26 Hij bedacht dat er alle kans was dat het koningschap weer zou terugvallen aan het huis van David 27 en overlegde bij zichzelf: Wanneer het volk naar Jeruzalem blijft gaan om daar offers op te dragen in de tempel van de HEER, zullen ze zich weer hechten aan hun heer, koning Rechabeam van Juda. Dan zullen ze mij vermoorden en zich weer bij Rechabeam aansluiten. 28 Na rijp beraad besloot hij om twee gouden beelden te laten maken in de vorm van een stierkalf. Daarop zei hij tegen het volk: 'U bent nu vaak genoeg ter bedevaart naar Jeruzalem gegaan! Israël, dit is uw god die u uit Egypte heeft geleid.' 29 Het ene beeld liet hij in Betel plaatsen, en het andere in Dan, 30 waar het door de Israëlieten in optocht naartoe werd gebracht. Zo verviel het volk tot zonde. 31 Jerobeam liet tempels bouwen op de offerhoogten en stelde priesters aan die niet tot de nakomelingen van Levi behoorden, maar afkomstig waren uit alle groepen van

de bevolking. 32 Ook stelde hij op de vijftiende dag van de achtste maand een feest in dat leek op het feest in Juda. Hij besteede dan, in Betel, de treden naar het altaar om offers op te dragen aan de stierenbeelden die hij had laten maken. In Betel installeerde hij ook de priesters die hij voor de offerplaatsen had aangesteld.

Bijbelleesrooster

Daniël 1:1-17

Daniël 3:1-12

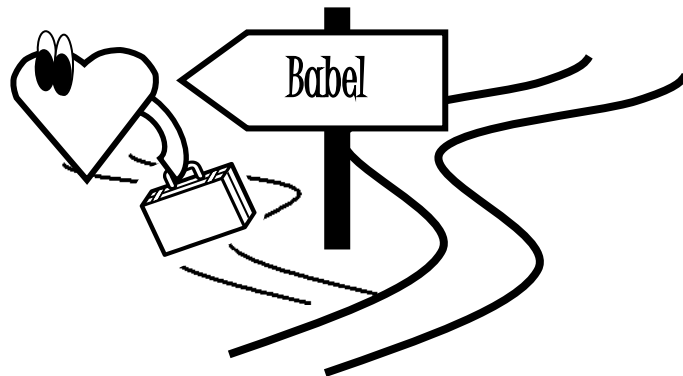
Daniël 3:1-18

Daniël 5:1-12 en 25-28

Daniël 6:1-10

Daniël 6:11-18

Daniël 6:19-29

Avond 6 Ballingschap en terugkeer

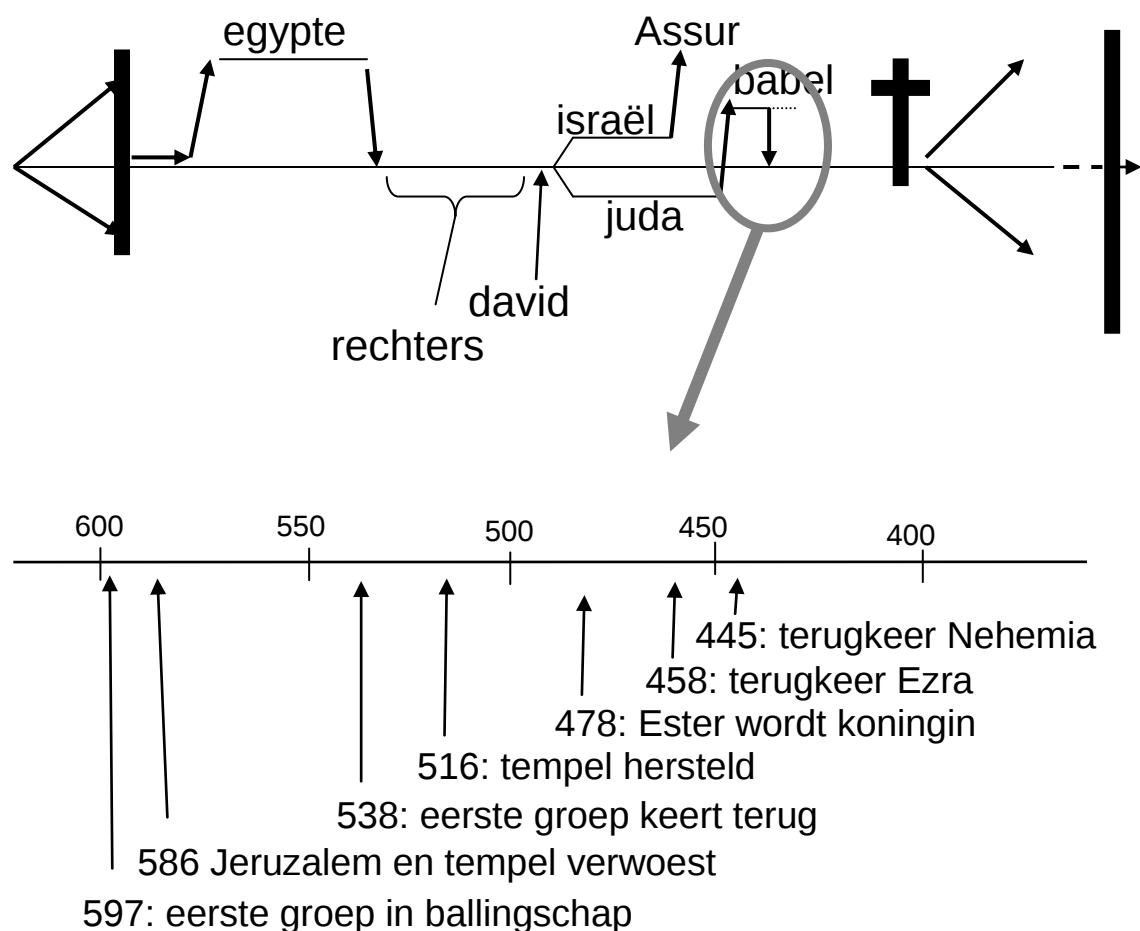
Achtergrondinformatie

Inleiding

Bedoeling van deze les is om de jongeren te inzicht te geven in de periode van de ballingschap en van de terugkeer daarna. Speciale aandacht geven we aan het voorbeeld van Daniël: gelovig de Here blijven dienen in een Babelcultuur.

De periode

Even weer een overzicht van de periode die we in deze les behandelen.

In dit hoofdstuk gaan we dus de periode van de ballingschap en de terugkeer uit de ballingschap bekijken. De ballingschap zou, zoals God zelf via Jeremia had aangekondigd, 70 jaar duren. Maar hoe kun je van 70 jaar spreken als het volk op verschillende momenten in ballingschap gaat (597 en 586) en op verschillende momenten terugkomt (538 en 458)? Opvallend is dat de periode van de verwoesting van de tempel tot de inwijding van de nieuwe tempel precies 70 jaar duurde. Ballingschap betekent dus vooral dat God niet onder zijn volk woont.

De wereldrijken

Israëls geschiedenis is een onderdeel van de geschiedenis van het Midden Oosten. Israël werd doorsneden door de belangrijkste handelswegen tussen het grote rijk Egypte aan de ene kant, en de grote rijken ten Noord/Ooosten aan de andere kant.

Rijken die een grote rol spelen in Israël's geschiedenis vanaf de tijd van de koningen:

-Egypte

-arameeërs (tm 8^e eeuw);

hoofdstad Damascus; vb de geschiedenis van Naäman

-assyrieërs ;

hoofdstad Nineve; vb Jona, Israël in ballingschap naar Assur, Nahum.

-babyloniërs;

hoofdstad Babel; vb Jeruzalem verwoest, Juda in ballingschap, Daniël

-meden en perzen;

onder Kores mag Juda terugkeren; Esther, terugkeer Ezra en Nehemia

-grieken (Alexander de Grote)

Vanaf 330 voor Chr veroverd Alexander de Grote de wereld. Kort daarna valt zijn rijk in vieren uiteen. Hierover lezen we niets in de bijbel, omdat deze periode tussen het OT en het NT in valt.

-Romeinen

Zij overheersen het Midden Oosten in de tijd van Jezus.

In elke bijbelse encyclopedie of op Wikipedia is genoeg aanvullende info te vinden. Verder kun je op www.mapsofwar.com > maps > imperial-history een aardige visualisatie vinden van de elkaar opeenvolgende rijken.

In het boek Daniël spelen de opeenvolgende rijken een grote rol in de droom van Nebukadnessar (Daniël 2) en in het visioen dat Daniël krijgt van de dieren (Daniël 7). Zowel Daniël 2 als Daniël 7 laten zien dat de verschillende wereldrijken elkaar af zullen wisselen, maar dat Gods Koninkrijk uiteindelijk zal zegevieren. Het beeld uit Daniël's droom wordt uiteindelijk verpletterd door de steen, die los kwam zonder dat er een mensenhand aan te pas kwam. En de wereldmacht van het beest zal overwonnen en geoordeeld worden op de dag dat de Zoon des mensen op de wolken van de hemel zal verschijnen (Dan. 7:13). Je kunt eindeloos bakkeleien over de vraag welke wereldrijken nu precies in Daniël 2 en 7 bedoeld worden.

Het schema op de volgende bladzijde geeft de meest voor de hand liggende weergave. Daarbij moet de kern niet uit het oog verloren worden: elke wereldmacht, elk koninkrijk van de slang zal het uiteindelijk afleggen tegen de grote nakomeling van de vrouw, tegen de Zoon des mensen die komt, tegen Jezus Christus.

Dat het belangrijkste in de uitleg van het beeld en het visioen niet is om de rijken precies te definiëren blijkt ook uit het Nieuwe Testament. In Openbaring 13 ziet Johannes in een visioen een beest uit de zee komen. Dit beest, dat bij de duivel zelf (dat is de oude slang, Openb 12:9) in dienst is, is een combinatie van de 4 dieren uit het visioen van Daniël. Het gaat om de wereldmacht, die zich tegen God verzet en zijn volk tracht uit te roeien. Had deze wereldmacht in het Oude Testament nog een duidelijk adres: eerst Assur, later Babel, nog weer later Rome, in het Nieuwe Testament is de strijd op een geestelijker nivo komen te liggen. Maar wie goed om zich heen kijkt in deze wereld ziet het beest tekeer gaan. Nog steeds vervolgt de draak/de slang de vrouw. Maar uiteindelijk is de overwinning voor de mensenzoon. Het beest wordt verslagen door het lam. Dat is wat we mogen leren uit de visioenen van Daniël en Johannes.

Ter illustratie hetvolgende schema:

Het beeld van Daniël 2. Het is één beeld (de wereldmacht), maar het laat ook de steeds

<i>goud</i>		<i>Babel</i>	<i>606-539</i>
<i>zilver</i>		<i>Medië, Perzië</i>	<i>539-331</i>
<i>brons</i>		<i>Griekenland</i>	<i>331-30</i>
<i>ijzer & klei</i>		<i>Rome</i>	<i>30- 397</i>

wisselende rijken zien.

Daniël

Het boek Daniël bestaat uit een historisch deel (Dan. 1 – 6) en een deel met visioenen (Dan. 7 – 12). In het historische deel zien we hoe God verder gaat met zijn volk in ballingschap. Steeds weer is er onderdrukking van de kant van de vijanden van God, maar God zorgt ervoor dat zijn Woord ook in Babylonië klinkt. Daniël en zijn vrienden blijven trouw aan de HEER. Daarom verhoogt God hen. Op hetzelfde moment vernedert Hij de koningen Nebukadnessar en Beltsasar die denken dat zij alle macht hebben. (zie b.v. Dan 4 en 5). Zo bemoedigde het boek Daniël het volk van God, dat na de ballingschap leed onder de onderdrukking van de kant van de machtige koninkrijken van die tijd.

We moeten het boek Daniël lezen vanuit het perspectief van de strijd tussen de vrouw en de slang, tussen Jeruzalem en Babel:

* Daniël is een kind van God, hij is in Jeruzalem geboren, maar in het jaar 698 v. Chr. voerde Nebukadnessar hem naar Babel, samen met veel andere jongeren en volwassenen uit de koninklijke en vooraanstaande families (Dan. 1:1-3). Hoewel hij aan veel verzoeken bloot stond (wat varieerde van onrein eten (Dan. 1) tot bedreiging met de dood (Dan. 6)), bleef hij trouw aan de HEER.

* De koning van Babylonië probeert Daniël en zijn vrienden te veranderen in mensen van Babylonië. Daarom

- verandert hij hun namen (= hun identiteit) (Dan. 1:6-7).
- laat hij hen alles leren van de cultuur van Babylonië (Dan. 1:4-5).
- probeert hij hen te dwingen zijn beeld te aanbidden (Dan. 3)

Dus de verleiding om zich aan de cultuur en de goden van Babel aan te passen was groot.

Je kunt de situatie van Daniël en zijn vrienden vergelijken met de situatie van christenen vandaag:

DIE TIJD	VANDAAG
• Babel had alle macht. Het was een stad met veel meer ontwikkeling en vooruitgang dan Jeruzalem. Babel was symbool van macht, rijkdom en wetenschap. • Van Jeruzalem is niets overgebleven: een ruïne, zonder tempel, niets: onzichtbaar • Babel probeert de Israëlieten te beïnvloeden en wil hen veranderen in mensen die volledig zijn aangepast aan Babel en zijn cultuur. • Maar Daniël en zijn vrienden blijven trouw. En daarom heeft God hen gezegend. • Nebukadnessar is gestorven, en Babel is gevallen, maar Daniël bleef leven tot Cyrus, die Gods volk heeft laten teruggaan, koning werd (Dan. 1:21)	• De wereld heft alle macht. Wat de wereld doet lijkt heel vaak veel machtiger dan wat de kerk doet. • Het kan lijken dat de kerk niets is. En Gods Koninkrijk dat zal komen: wat zien we daarvan? • De wereld heeft invloed op christenen, en de verleiding is dat ze zich volledig aanpassen aan wat normaal is in de wereld. • Maar met Gods hulp kunnen christenen trouw blijven, en leven onder Gods zegen. • De Satan en de wereld zullen al hun macht verliezen, maar de christenen die trouw blijven zullen het nieuwe Jeruzalem zien dat uit de hemel zal neerdalen. (vergelijk Openb. 17 – 22)

Ester

Het boek Ester laat de situatie van de joden zien die in ballingschap leefden nadat het Babylonische rijk opgevolgd was door het Perzische, en die niet teruggekeerd waren naar hun land, zoals anderen hadden gedaan.

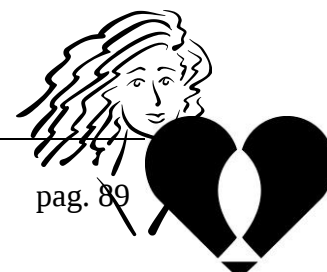
Het is opmerkelijk dat we geen enkele keer in dit boek de naam van God lezen. Dat moet wel een bewuste keuze van de schrijver zijn. Daarmee laat Hij zien dat God soms verborgen kan lijken. De geschiedenis lijkt aan elkaar te hangen van toevallig gebeurtenissen. Maar op zijn verborgen manier is God bezig en zorgt Hij voor de bevrijding van zijn volk. (zie b.v. Est. 4:14).

Opnieuw wordt het duidelijk dat je het Oude Testament moet lezen vanuit het perspectief van de vrouw en de slang.

* Haman, die het volk van God wil vernietigen, is een afstammeling van Agag (Est. 3:1) die koning van het volk Amalek was. Dat volk had de Israëlieten op een verraderlijke manier aangevallen in de woestijn in de tijd van Mozes (Ex. 17). Als reactie daarop had God zelf Amalek vervloekt en beloofd dat niets op aarde nog aan het volk van Amalek zou herinneren. (Ex. 17:14-15). De eerste koning van Israël, Saul, heeft de opdracht van God gekregen om Amalek te vernietigen, maar hij spaarde het leven van de koning van Amalek, Agag, (1 Sam 15:2-9). Nu probeert Haman, een amalekiet, het volk van God uit te roeien.

* Ester, een joods meisje, wordt koningin. Door middel van haar oom en pleegvader Mordechai ontdekt ze de plannen van Haman om de joden uit

te roeien. Ze toont moed en liefde voor haar volk wanneer ze Haman aangeeft bij koning Ahasveros. Met als resultaat dat Haman wordt opgehangen, en dat er een verordening wordt uitgevaardigd die de joden bevoorrecht en hen toestemming geeft om zich te verdedigen tegen hun vijanden.

Ezra en Nehemia

Je moet de boeken Ezra en Nehemia al één geheel lezen. Beiden beslaan dezelfde periode in de geschiedenis van Israël: de periode na de ballingschap. De beide personen naar wie de boeken genoemd zijn, zijn echter heel verschillend:

- Ezra, een priester en wetgeleerde, is meer geïnteresseerd in het herstel van de eredienst van Israël.
Zie bijvoorbeeld Ezra 7:10:
“Hij was er namelijk met heel zijn hart op gericht de wet van de Heer te onderzoeken, die na te leven, en de Israëlieten te leren wat hun wetten en regels zijn”
- Nehemia, een landvoogd, voelt zichzelf verantwoordelijk voor het herstel en burgerlijke en militaire veiligheid van Israël, zonder het religieuze leven uit het oog te verliezen.

Het begin van Ezra is gelijk aan het eind van Kronieken. Beide vermelden het bevel van Cyrus (die ook wel Kores genoemd werd), koning van Perzië, in het jaar 538 over de terugkeer van de Israëlieten naar hun land.

Het is interessant dat Cyrus, een heidens koning, erkent dat hij afhankelijk is van de God van Israël. Hij weet dat hij de HEER moet gehoorzamen. Zo gebruikt God een heiden om zijn reddingsplan te realiseren. Vergelijk Jeremia 29:10, Jesaja 44:28 en 45:1-4.

inhoud van deze boeken

Ezra 1 en 2: terugkeer van leden van de stam Juda en Benjamin, samen met priesters en andere Levieten, met aan het hoofd Zerubbabel (gouverneur) en Jozua (hogepriester).

Ezra 3-6: Herstel en her-inwijding van de tempel.

Ezra 7-10: Terugkeer van Ezra zelf samen met anderen en zijn werk om het religieuze leven weer te organiseren.

Neh. 1-7: Nehemia, officieel aangesteld door Artaxerxes, koning van Perzië, keert terug en begint aan het herstel van de muren van Jeruzalem.

Neh. 8-10: Toch scheidt hij het burgerlijk leven niet van het religieuze leven. Zo steunt hij Ezra in zijn werk. We lezen van openbare lezingen van Gods wet en hernieuwing van het verbond.
Nehemia 9 is belangrijk, omdat het een samenvatting geeft van de hele geschiedenis van Gods verbond vanaf de tijd van het Paradijs.

Neh. 11-13: Het tempelpersoneel; inwijding van de muren; meer details over de hervormingen onder Nehemia.

een schamele rest

De terugkeer uit de ballingschap is een weinig glorieus gebeuren. Allereerst is het alleen Juda dat terugkeert uit de ballingschap, maar dan ook nog maar gedeeltelijk. De eerste keer keren slechts zo'n 50.000 mensen terug. Zo'n 80 jaar later komen er met Ezra nog eens 5000 mensen mee. Het duurt 20 jaar voordat de tempel hersteld is, en bijna 100 jaar voordat de muren van Jeruzalem weer zijn opgebouwd. Nehemia moet maatregelen nemen op Jeruzalem een beetje bewoond te krijgen, want de meeste mensen willen er niet eens wonen.

Daar komt dan nog bij dat Israël geen zelfstandige natie meer is en geen eigen koning meer heeft. Ze vormen een klein onderdeelje van het grote wereldrijk van die dagen. Deze situatie sluit aan bij wat profeten als b.v. Jesaja aangekondigd hadden: het zal slechts een rest zijn die terugkeert. Maar die rest vertegenwoordigt wel heel Israël. Vanaf dat moment wordt dan ook weer onbekommerd de naam 'Israël' gebruikt om het volk mee aan te duiden, en als Ezra in Jeruzalem aankomt worden er 12 stieren geofferd: "twaalf stieren voor heel Israël". (Ezra 8:35)

Het is niet de hoeveelheid mensen die de terugkeer tot een succes maakt, maar het is het feit dat God er weer wil zijn voor zijn volk: Hij wil weer onder hen wonen. Een zwaar accent valt dan bij de terugkeer ook op het heiligdom. Het eerste wat ze doen als ze in Jeruzalem aankomen is het altaar herstellen waarop de verzoening plaats vindt. De tempel is eerder klaar dan de muur, en het is opvallend dat de periode van de verwoesting van de tempel tot aan het herstel precies 70 jaar omvat: ballingschap is dat God niet bij je woont.

Het mag dan erg schamel zijn maar het heiligdom en het bestuur zijn hersteld. De eerste groep wordt aangevoerd door de priester Jozua en de davidische bestuurder Zerubabel, later zijn het de priester Ezra en de bestuurder Nehemia. Een schamel begin, maar het is duidelijk dat God al zijn beloftes voor zijn volk gaat vervullen. Want het loopt uit op de schamele stek die ontspringt aan de afgehouden tronk van Isaï, Jezus Christus. Hij die van zichzelf zei: ik ben de tempel, en die priester en koning tegelijk was.

doorgaande reformatie

De ballingschap was een straf vanwege de ongehoorzaamheid van Israël aan hun God. Maar het wordt duidelijk dat het volk niet beter is dan vóór de ballingschap. Elke keer moeten er weer hervormingen komen:

- Hervatting van het werk aan de tempel.

Al zo'n 15 jaar na de terugkeer moet God al een profeet sturen (Haggai), want de Israëlieten waren begonnen om mooie huizen voor zichzelf te bouwen, maar hadden de bouw van de tempel van God gestaakt. Haggai's boodschap was: Het huis van God is belangrijker dan je eigen huis. Bekeer je, dan belooft God je zegen, vrede en voorspoed.

- Gemengde huwelijken

Een van de eerste dingen waar Ezra zich mee moest bezighouden toen hij in Jeruzalem aankwam waren de gemengde huwelijken. Dat heeft niets te maken met het zuiver houden van het ras, maar het was noodzakelijk, want het nageslacht van de vrouw mag zich niet vermengen met het nageslacht van de slang. Ezra wilde de Israëlieten de wetten en verordeningen van de HEER leren (Ezra 7:10) en dat was ook nodig. Ook verbetert Ezra de organisatie van de tempeldienst.

- Maatregelen van Nehemia

Nehemia moest ook maatregelen nemen voor hervormingen. Hij moest het voor de armen opnemen, die door hun eigen broeders werden uitgebuit.

Nadat het volk Gods wet heeft gehoord belijden ze hun zonden en vernieuwen ze het verbond met de HEER (Neh. 8-10). Maar na 12 jaar moest Nehemia weer naar Babel terugkeren.

Wanneer hij enkele jaren later weer in Jeruzalem terugkomt, blijkt dat er weer allerlei dingen verkeerd zijn gegaan: een Ammoniet heeft zelfs een kamer in de tempel gekregen! Bovendien waren er weer behoorlijk veel gemengde huwelijken.

Heel deze geschiedenis laat zien dat er een meer definitieve oplossing moet komen: een priester die groter is dan Ezra, en een gouverneur groter dan Nehemia.

Lesopzet

a. leerdoelen

hoofd

- Ze weten dat de terugkomst uit Babel in verschillende groepen heeft plaatsgevonden: een groep onder leiding van Jozua/Zerubabel en één groep onder leiding van Ezra.
- Ze kunnen vertellen wie Ezra, Nehemia, Daniel en Ester waren.
- Ze kunnen uitleggen waarom Ester belangrijk was voor de heilsgeschiedenis.
- Ze kunnen aan de hand van 3 verhalen over Daniel en zijn vrienden uitleggen dat het voor Daniel heel moeilijk was om de Here God te blijven dienen binnen het Babylonische hof.
- Ze kunnen vertellen hoe Daniel in zijn levensstijl voor ons een voorbeeld is.

Hart

- Ze willen hun leven steeds meer richten op wat de Here wil en willen zo steeds meer op een christelijke manier leven.
- Ze willen graag over de Here Jezus en God vertellen en willen God ook vragen om hen daarbij te helpen.

b. lesopzet

Tijd	Theorie /werkvorm	Wie
19.00	Mentorkwartiertje:	
19.15	Terugkoppeling; intro van de periode van deze les Geef eerst weer even een kort overzicht van de lessen tot nu toe. We zijn begonnen bij de schepping. Daarna hebben we gesproken over de toren van Babel. Over Abraham en zijn nageslacht. Daarna over het volk Israel, de rechters, de koningen. De vorige les ging het over de scheuring van het grote rijk van Salomo. De 2 rijken die daaruit voortkwamen. We hebben gesproken over een aantal bekende koningen en profeten. Daarbij hebben we gesproken over hoe ga je om met Gods woord ook al is het soms moeilijk te begrijpen. Wil je gehoorzamen of ga je nog steeds je eigen gang. Deze les is de laatste les over het Oude Testament. Daarom de volgende opdracht: Zorg voor 3 setjes kaartjes met daarop de volgende namen: (document met kaartjes wordt bijgeleverd) Adam, Abraham, Jozef, Noach, Mozes, Simsom, David, Saul, Samuël, Elia, Elisa, Izaak, Salomo, Jozua, Juda, Debora, Jerobeam, Achab, Hizkia, Rachab, Ruth, Jeremia verder ook nog: Ezra, Nehemia, Daniël, Esther; maar deze 4 kaartjes houden we even apart. Verdeel de groep in 3 groepjes. Geef ze allemaal een set kaartjes Laat ze nu de namen van de personen op volgorde leggen. Misschien is het leuk om er een soort van wedstrijd van te maken. Wie heeft het als eerste voor elkaar.	

	Geef als ze klaar zijn met het op volgorde leggen de laatste 4 kaartjes (Ezra, Nehemia, Daniël, Esther) Kunnen ze die goed neerleggen? Vraag ze wat ze van deze personen al weten. Hang hierna de tijdlijn weer op. Herhaal het gedeelte dat al behandeld is maar niet meer. Dat hebben jullie al gedaan aan de hand van de kaarten. Trek de tijdlijn verder. (zie achtergrondmateriaal) Vertel het volgende erbij: Juda is voor 70 jaar in ballingschap geweest. Ze zijn in verschillende groepen teruggekeerd. De eerste groep olv Jozua en Zerubabel. Het eerste wat ze doen is het altaar van de tempel weer herstellen, en beginnen met de herbouw van de tempel. Maar 15 jaar later is de tempel nog steeds niet klaar. De profeten Hagai en Zacharia roepen daarom het volk tot beklering. In het jaar 516 v.Chr is de tempel dan klaar. NB precies 70 jaar na de verwoesting. De tweede groep olv Ezra gaat 80 jaar na de eerste terug. Ezra, was Schriftgeleerde en priester. Nehemia, hij was landvoogd, zorgt ervoor dat de muren van Jeruzalem weer herbouwd worden. Hierbij worden ze belemmerd door de Samaritanen. Dit was een volk dat ontstaan is tijdens de ballingschap. De koning van Babel liet andere mensen in Israel wonen. Die vermengden zich met achtergebleven joden. Zo ontstond er een soort van mengvolk. Met ook een godsdienst die een mengvorm was. Er bleven ook joden in Babel wonen. Tijdens de wereldrijken Babel en de persen leefde Daniel daar en ook Ester.	
19.25	Weetje: de wereldrijken We hebben net gezien dat de wereldrijken zich opvolgen in dit stuk bijbelse geschiedenis. Vraag de groep: welke grote rijken zijn we intussen tegengekomen? alternatief 1. Bekijk nu samen de video over de wereldrijken. (Te downloaden via www.mapsofwar.com > maps > imperial-history). Via laptop en beamer te projecteren. Daar zie je ze in het kort allemaal even voorbij komen. Leg even uit dat je een kaart van het midden oosten zie. Welke landen zie je op deze kaart. Je kunt hem tijdens het afspelen. (het is maar 1,5 minuut) even op pauze zetten en er bij vertellen welke rijken we eigenlijk voorbij zien komen. Vooraf van belang zijn de rijken: Het koninkrijk van Israel (jaartal 1050 VC).,Je kunt hierbij vertellen dat dit het koninkrijk van David en Salomo betreft. Assyrie: Hierbij moet je denken aan namen als Nineve, Jona, en de ballingschap van Israel.,	

	Het rijk Babel: Dit is het volk dat Juda in ballingschap heeft gevoerd. Hier horen verhalen bij zoals Daniel. Het Perzische rijk: Ester en Daniel. De terugkeer naar Jeruzalem. Romeinen: Dit is ten tijde van de Here Jezus. De video gaat nog verder maar dan belandden we buiten de bijbelse tijd. alternatief 2. Neem het beeld dat Nebukadnesar in zijn droom zag (Daniël 2) als uitgangspunt, en vertel kort over de 4 rijken waar naar verwezen wordt. (zie achtergrondmateriaal; het daar weergegeven schema staat ook op het werkblad): Het rijk Babel: Dit is het volk dat Juda in ballingschap heeft gevoerd. Hier horen verhalen bij zoals Daniel. Het Perzische rijk: Ester en Daniel. De terugkeer naar Jeruzalem. Het Griekse rijk van Alexander de grote. Daarover lezen we niets in de bijbel, omdat het tussen het OT en NT inviel. Romeinen: Dit is ten tijde van de Here Jezus. Welke rijken waren er voor Babel? - Assur, hoofdstad Nineve ; denk aan de geschiedenis van Jona, het 10 stammenrijk Israël ging in ballingschap naar Assur. En voor Assur had je: - Aram, hoofdstad Damascus; denk aan de geschiedenis van Naäman.						
19.30	De vensterkaarten 28-32 Laat ze nu de volgende vensterkaarten erbij pakken: - verwoesting van (Jeruzalem en) de tempel - Daniël - De tempel herbouwd - Esther - Nehemia Bekijk allemaal even kaart 28: Deze kaart gaat over de ballingschap van Juda. Wij gaan nu vooral kijken naar de kaarten: Daniël, Esther en Nehemia. Die laatste kaart gaat ook over Ezra. Verdeel de groep in 4 groepen: Elk groepje krijgt 1 van de 4 personen: Daniël, Esther, Nehemia, Ezra. Laat ze nu per groepje van de personen de volgende vragen opzoeken: Welke persoon heb je? Wat was hij/zij? Wat heeft hij/zij gedaan? Het volgende schema staat op het werkblad: <table><tr><td></td><td>Dan.1:3-6 6:1-4</td><td>Est.2:5-7 2:16-18 7:1-6</td><td>Ezra 7:1-10 7:25; 10:10-12</td><td>Neh.2:1-6 2:17-18 13:15-17</td></tr></table>		Dan.1:3-6 6:1-4	Est.2:5-7 2:16-18 7:1-6	Ezra 7:1-10 7:25; 10:10-12	Neh.2:1-6 2:17-18 13:15-17	
	Dan.1:3-6 6:1-4	Est.2:5-7 2:16-18 7:1-6	Ezra 7:1-10 7:25; 10:10-12	Neh.2:1-6 2:17-18 13:15-17			

	<table><tr><td>Welke persoon:</td><td>Daniël</td><td>Ester</td><td>Ezra</td><td>Nehemia</td></tr><tr><td>Wat was hij/zij:</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Wat heeft hij/zij gedaan.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table> Laat ze per groepje de teksten opzoeken, die bij de persoon die zij hebben gekregen genoemd worden, en vervolgens de vragen beantwoorden. Laat vervolgens elk groepje verslag doen. Geef daarbij evt. aanvullende informatie. Leg wanneer Ester besproken wordt uit dat dit bijbelboek in de bijbel staat omdat door Ester het volk van de joden gered blijft. Anders zouden de joden uitgeroeid zijn en dan kon later de Here Jezus niet geboren worden.	Welke persoon:	Daniël	Ester	Ezra	Nehemia	Wat was hij/zij:					Wat heeft hij/zij gedaan.					
Welke persoon:	Daniël	Ester	Ezra	Nehemia													
Wat was hij/zij:																	
Wat heeft hij/zij gedaan.																	
19.40	Daniëls voorbeeld We gaan nu nog preciezer kijken naar het venster over Daniel. Daniel was een joodse prins die aan het hof van de Babylonische koning Nebukadnessar kwam. Het blijkt dat het enorm moeilijk is voor Daniel om de Here God te blijven dienen. Op allerlei manieren proberen de koning en zijn helpers om Daniel en zijn vrienden steeds Babylonisch te laten worden. Ze mogen niet anders blijven en moeten zich aanpassen. Daarachter zie je de duivel die graag ziet dat Gods kinderen gewoon opgaan in de wereld en dat er geen onderscheid meer is. Ondanks dat houden Daniel en zijn vrienden vast aan het dienen van Hun Heer, de Here God. We gaan nu uit de bijbel 3 verhalen nemen waarin dit tot uitdrukking komt: a. Daniël 1; b. Daniël 3: 1-27 ; c. Daniël 6:2-25 Verdeel de groep in 3 groepjes. Elke groep krijgt 1 van de drie genoemde verhalen. opdracht 1: Teken dit verhaal in een paar tekeningetjes (strip). Geef ze daarvoor een groot vel papier, of een aantal kleinere vellen. opdracht 2 Laat ze in het groepje met elkaar de volgende vraag beantwoorden: Hoe zie je dat de duivel er voor wil zorgen dat Daniel en zijn vrienden de Here niet meer dienen maar dat ze Babylonisch worden? Hoe helpt de Here God Daniel en zijn vrienden? Laat ze hun antwoorden invullen in het schema dat op het werkblad staat:																

	Welke verleiding om mee te doen aan de cultuur van Babel:	Hoe helpt de Here God
Daniel 1		
Daniel 3		
Daniel 6		

Laat de drie groepjes nu aan elkaar presenteren wat ze getekend en ingevuld hebben.

Iedereen vult nu ook de andere 2 rijen van de tabel op het werkblad in.

Leg uit: En hoe zit het dan met ons. Kun je aan ons christenen zien dat we christen zijn.

Kunnen vrienden, vriendinnen aan jou zien dat je christen bent.

Of ben je net zo als alle anderen?

Maakt het wat uit. Christen of niet?

Stel hen de volgende vraag: Stel ik vraag een vriend of vriendin van jou hoe hij/zij aan jou merkt dat je christen bent wat zal ze antwoorden?

Laat ze dat eerst ieder persoonlijk op hun werkblad invullen in de tekstballon van het figuurtje (zie volgende bladzij)

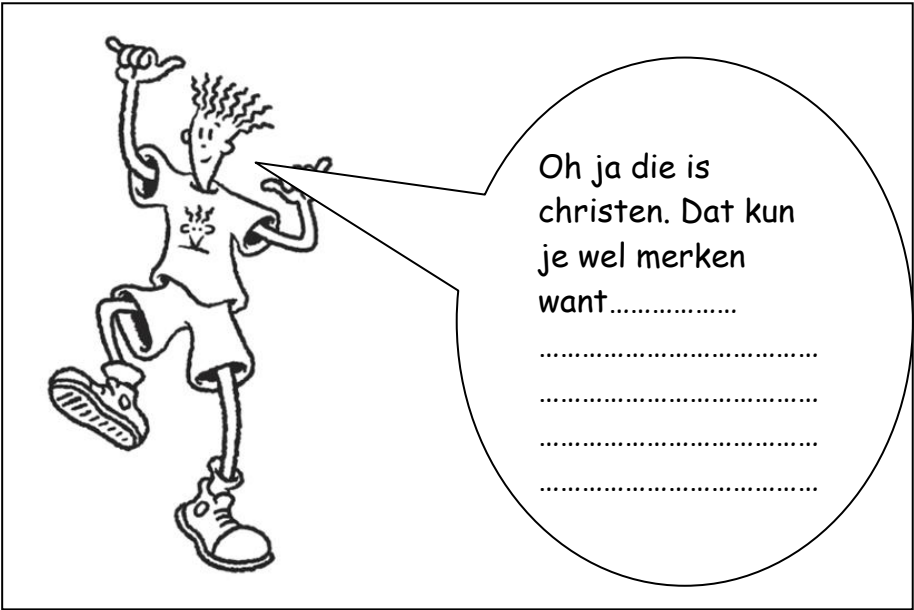
Bespreek dit samen.

Durf je er ook voor uit te komen dat je christen bent. Daniel en zijn vrienden deden dat wel. Ook al zou dat hun leven kunnen kosten.

Durf jij over jouw geloof te praten met anderen?

Soms is dat moeilijk en durf je niet. Maar vraag dan de Here God om kracht en durf en om Zijn Geest. Hij heeft Zijn Geest beloofd en Hij heeft beloofd je te helpen. Daar mag je op vertrouwen.

		
19.55	Gebedspunt formuleren Bedenk nu een gebedspunt. Moet je in je leven dingen veranderen zodat anderen nog meer aan jou merken dat je christen bent en dat je Christus wilt volgen. Of dat je het lef hebt om het te zeggen tegen anderen? Schrijf dat gebedspunt op je werkblad. (het is slim om bij het eindgebed even een kleine stilte in te lassen zodat ze dit zacht voor zichzelf kunnen bidden).	
20.00	Presentatie Bespreek nu samen welke vensters uit deze les jullie willen uitbeelden. Misschien moet je voor een venster een verhaal uit een bepaalde periode nemen. Zijn er al foto's en platen af? Kunnen jullie die aan elkaar laten zien? Is er al werk af voor de presentatie aan de gemeente? Zijn daarvoor al plannen klaar? Kunnen jullie dat aan elkaar doorgeven en aan elkaar presenteren. Kijk welke dingen er nog moeten gebeuren. Wie gaat wat doen? Dit is les 6. Dus langzaam maar zeker moeten de dingen klaar gemaakt worden. Jullie hebben hierna nog 3 weken. De eerste dingen moeten nu al aardig af zijn. Is dat gelukt tot nu toe?	
20.15	Sluiting Zie het laatste punt voor de prestatie.	

	Het bijbelleesrooster: <i>Zeven foto 's van Jezus</i> -Matteüs 4:1-11 Hij was volmaakt gehoorzaam -Matteüs 7:21-29 Hij sprak met het gezag van God zelf -Matteüs 8:1-13 Hij genas -Matteüs 8:23-27 Hij had macht over de schepping -Matteüs 9:1-8 Hij vergaf zonde -Matteüs 9:9-13 Hij riep zondige mensen tot bekering -Matteüs 16:21-23 Hij kwam om zich op te offeren		
--	--	--	--

c. benodigde materialen

- poster met tijdlijn
- kaartjes met namen (document wordt bijgeleverd)
- laptop, beamer > presentatie wereldrijken
- papier, potloden> tekeningen verhalen Daniël
- vensterkaartjes

d. suggesties

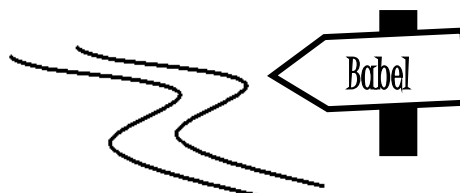
zingen: Ps 79:1,3,5; Ps. 126; Ps 137:1 -3; Gz 24, Gz 25, Gz 32; Gz 34; LB 32
 bijbelgedeelten Ezra, Nehemia, Ester, Daniël 1-6, Haggai

e. evaluatie

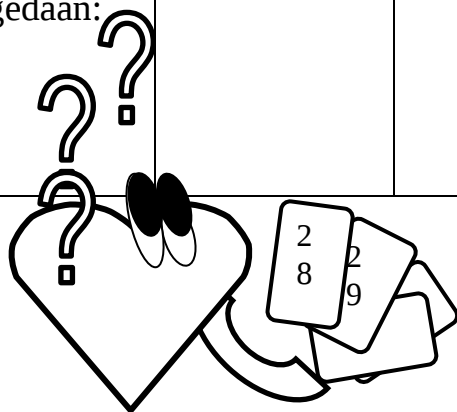
1	In hoeverre leerdoelen gehaald? <table border="1"> <thead> <tr> <th></th><th>--</th><th>-</th><th>+</th><th>++</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1 - Ze weten dat de terugkomst uit Babel in verschillende groepen heeft plaatsgevonden: een groep onder leiding van Jozua/Zerubabel en één groep onder leiding van Ezra.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>2 - Ze kunnen vertellen wie Ezra, Nehemia, Daniel en Ester waren.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>3 - Ze kunnen uitleggen waarom Ester belangrijk was voor de heilsgeschiedenis.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>4 - Ze kunnen aan de hand van 3 verhalen over Daniel en zijn vrienden uitleggen dat het voor Daniel heel moeilijk was om de Here God te blijven dienen binnen het Babylonische hof.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>5 - Ze kunnen vertellen hoe Daniel in zijn levensstijl voor ons een voorbeeld is</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>6 - Ze willen hun leven steeds meer richten op wat de Here wil en willen zo steeds meer op een christelijke manier leven.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>7. - Ze willen graag over de Here Jezus en God vertellen en willen God ook vragen om hen daarbij te helpen.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table>		--	-	+	++	1 - Ze weten dat de terugkomst uit Babel in verschillende groepen heeft plaatsgevonden: een groep onder leiding van Jozua/Zerubabel en één groep onder leiding van Ezra.					2 - Ze kunnen vertellen wie Ezra, Nehemia, Daniel en Ester waren.					3 - Ze kunnen uitleggen waarom Ester belangrijk was voor de heilsgeschiedenis.					4 - Ze kunnen aan de hand van 3 verhalen over Daniel en zijn vrienden uitleggen dat het voor Daniel heel moeilijk was om de Here God te blijven dienen binnen het Babylonische hof.					5 - Ze kunnen vertellen hoe Daniel in zijn levensstijl voor ons een voorbeeld is					6 - Ze willen hun leven steeds meer richten op wat de Here wil en willen zo steeds meer op een christelijke manier leven.					7. - Ze willen graag over de Here Jezus en God vertellen en willen God ook vragen om hen daarbij te helpen.				
	--	-	+	++																																					
1 - Ze weten dat de terugkomst uit Babel in verschillende groepen heeft plaatsgevonden: een groep onder leiding van Jozua/Zerubabel en één groep onder leiding van Ezra.																																									
2 - Ze kunnen vertellen wie Ezra, Nehemia, Daniel en Ester waren.																																									
3 - Ze kunnen uitleggen waarom Ester belangrijk was voor de heilsgeschiedenis.																																									
4 - Ze kunnen aan de hand van 3 verhalen over Daniel en zijn vrienden uitleggen dat het voor Daniel heel moeilijk was om de Here God te blijven dienen binnen het Babylonische hof.																																									
5 - Ze kunnen vertellen hoe Daniel in zijn levensstijl voor ons een voorbeeld is																																									
6 - Ze willen hun leven steeds meer richten op wat de Here wil en willen zo steeds meer op een christelijke manier leven.																																									
7. - Ze willen graag over de Here Jezus en God vertellen en willen God ook vragen om hen daarbij te helpen.																																									
2	Opmerkingen mentor/ catecheet																																								
3	Wat moet de volgende keer anders																																								

De vensterkaarten 28-32

	<i>Daniel</i> 1:3-6; 6:1-4	<i>Ester</i> 2:5-7; 2:16-18; 7:1-6	<i>Ezra</i> 7:1-10 7:25; 10:10-12	<i>Nehemia</i> 2:1-6; 2:17-18; 13:15-17
Welke persoon:	Daniël	Ester	Ezra	Nehemia
Wat was hij/zij:				
Wat heeft hij/zij gedaan:				

Daniels voorbeeld

	Welke verleiding om mee te doen aan de cultuur van Babel:	Hoe helpt de Here God:
Daniel 1		
Daniel 3:1-27		

Daniel 6:2-25		
------------------	--	--

Oh ja die is christen. Dat
kun je wel merken want

.....
.....
.....
.....
.....

Gebedspunt formuleren

Bijbelleesrooster -----

Zeven foto's van Jezus

Matteüs 4:1-11

Hij was volmaakt gehoorzaam

Matteüs 7:21-29

Hij sprak met het gezag van God zelf

Matteüs 8:1-13

Hij genas

Matteüs 8:23-27

Hij had macht over de schepping

Matteüs 9:1-8

Hij vergaf zonde

Matteüs 9:9-13

Hij riep zondige mensen tot bekering

Matteüs 16:21-23

Hij kwam om zich op te offeren

Avond 7 Het leven van Jezus

Achtergrondinformatie

Inleiding

De bedoeling van deze les is om de jongeren meer zicht te geven op Jezus: in welke tijd Hij leefde, wie Hij was en wat Hij deed. Verder om ze dat te laten betrekken op hun eigen leven.

De romeinen in Israël

De belangrijkste feiten:

63	De Romeinse generaal Pompeius veroverd Jeruzalem. Hierbij komen 12.000 Joden om en wordt de Tempel verwoest.
37-4	Herodus de Grote, vazalkoning van Judea onder Rome, bouwt de burcht Antonia en begint met de restauratie van de Tempel.
26(n.Chr)	Pontius Pilatus benoemd tot stadhouder van Judea.
30	Kruisiging van Jezus Christus in Jeruzalem.
41	Koning Agrippa, kleinzoon van Herodus, bouwt de derde stadsmuur.
66	Joodse opstand tegen de Romeinse onderdrukking. Deze grote opstand eindigt met de val van Jeruzalem en de verwoesting van de Tweede Tempel door Titus in 70 n. Chr.

Wat kwam Jezus doen?

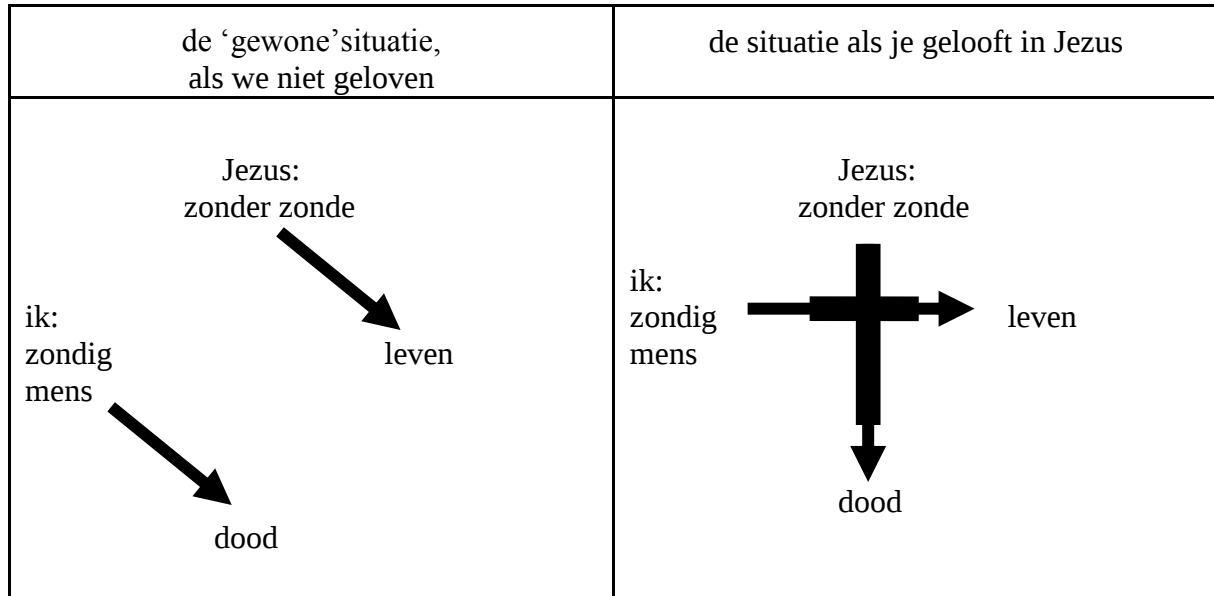
De indeling van de evangeliën laat al zien dat het in Jezus leven om zijn dood ging. Een normale biografie zal kort aandacht geven aan iemands geboorte en jeugd, en kort aandacht geven aan diens dood: het gaat immers om wat de persoon tijdens zijn leven gedaan heeft. Vergelijk daarmee de evangeliën: weinig aandacht voor geboorte en jeugd; Er worden maar een paar hoofdstukken aan zijn eerste 30 levensjaren gewijd. Alle aandacht gaat naar de laatste 3 jaar, maar daarbinnen gaat de allermeeeste aandacht naar de week van zijn sterven en opstanding. Het is met name zijn veroordeling en kruisiging die in alle 4 de evangeliën breed uitgemeten wordt. Jezus kwam om te sterven. Dat was de prijs die Hij moest betalen om ons los te kopen. Dat was de straf die Hij in onze plaats droeg. De volgende teksten illustreren dat:

- Jesaja 53: 3 - 6
Nochtans, onze ziekten heeft hij op zich genomen, en *onze smarten gedragen*; wij echter hielden hem voor een geplaagde, een door God geslagene en verdrukte. Maar *om onze overtredingen werd hij doorboord, om onze ongerechtigheden verbrijzeld; de straf die ons de vrede aanbrengt, was op hem*, en door zijn striemen is ons genezing geworden. Wij allen dwaalden als schapen, wij wendden ons ieder naar zijn eigen weg, maar de HERE heeft ons aller ongerechtigheid om hem doen neerkomen.
- 1 Timotheüs 1: 15:
Dit is een getrouw woord en alle aanneming waard, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om zondaren te behouden.

- 1 Timotheüs 2: 5:
Want er is één God en ook één middelaar tussen God en mensen, de mens Christus Jezus, die Zich gegeven heeft tot een losprijs voor allen.

De bedoeling van Jezus werk in een schemaatje:

De reactie op Jezus: gek of God

Wie met Jezus geconfronteerd wordt moet reageren: wat is deze Jezus voor een persoon? Al in Jezus eigen tijd zie je dat dit leidt tot uiteenlopende reacties.

Nadat de volgelingen al een tijd bij Hem waren geweest, stelde Jezus hun deze vraag: “En jullie, voor wie houden jullie mij?” Het antwoord van de volgelingen is, dat Jezus de Christus, de Messias, dat is de beloofde Verlosser, is, en de Zoon van de levende God. (Mt 16:13-17) Maar ieder van zijn volgelingen vandaag moet nadenken over en antwoord geven op deze vraag: voor wie houd jij Mij?

In dat verband kan het ook goed zijn om nota te nemen van de volgende uitspraken van Jezus:

- 'De Mensenzoon heeft de bevoegdheid op aarde zonden te vergeven.'
(Lucas 5:24)
- Vanaf dat moment begon Jezus aan zijn volgelingen duidelijke te maken dat Hij naar Jeruzalem moest gaan en het daar zwaar te verduren zou krijgen van de oudsten, hogepriesters en schriftgeleerden, dat Hij gedood moest worden, en op de derde dag weer opstaan.
(Matteüs 16:21)
- De Mensenzoon is niet gekomen om zich te laten dienen, maar om te dienen, en om zijn leven te geven als een prijs om veel mensen vrij te kopen.'
(Marcus 10:45)
- 'Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven.'
(Johannes 14:6)

Tegen de achtergrond van dergelijke uitspraken is de volgende uitspraak van C.S. Lewis goed te begrijpen:

Wat ik hier probeer te voorkomen is de waarlijk zotte uitspraak die zo vaak over hem wordt gedaan: 'Ik wil de ethische leer van Jezus wel aanvaarden als van een grote leermeester der mensheid, maar ik aanvaard niet zijn bewering dat Hij God is.' Dat is nu precies wat we niet moeten zeggen. Iemand die alleen maar mens is en het soort dingen zegt dat Jezus zei, zou geen grote leermeester zijn. Hij zou ofwel krankzinnig zijn - gelijk te stellen met iemand die zegt dat hij een schemerlamp is - ofwel een duivel uit de hel. U moet een keuze doen. Deze man was, en is, ofwel de Zoon van God, ofwel een krankzinnige of erger.
(C.S. Lewis, *Onversneden Christendom, Ten Have, 1999, 69-70*)

Jezus werd mens om ons te redden; als illustratie een verhaal

De Mierenheuvel

De professor bestudeerde de grote mierenheuvel in het bos al jaren. Hij was zich verantwoordelijk gaan voelen voor de kolonie. Hij had zelfs een methode ontwikkeld waarmee hij door geurstoffen en trillingen met de mieren kon praten.

Op een dag zag hij bij de bosrand een bulldozer staan. Op de plaats van het bos zou een appartementencomplex komen. De mierenheuvel zou worden vernietigd. Dit kon de professor niet zomaar laten gebeuren. Met stukjes fruit en vlees probeerde hij de mieren weg te lokken. Sommigen gingen hem achterna, maar de meeste keerden terug naar hun vertrouwde plekje. Geen enkele methode werkte.

Hij moest de mieren ervan overtuigen dat ze gevaar liepen, dat alleen hij hen kon redden. Maar was dat wel mogelijk? Hij was zo anders dan zij, dat ze niets van hem konden begrijpen. Hun ogen waren zo klein dat ze hem hoog boven hen niet eens konden zien. Hij gebruikte zijn uitvinding om de mieren te waarschuwen, maar ze negeerden zijn stem. Er waren wel vaker mieren die zeiden dat ze namens een hogere macht spraken. Waarom zouden ze dit bericht wel geloven en het andere niet? Hun leven ging gewoon door.

Ondertussen kwam de bulldozer dichterbij. De professor kon de grond al voelen trillen. Hij wist dat er slechts één mogelijkheid overbleef. Hij zou zelf een mier moeten worden. De professor verschilde in alles van hen, maar zou toch in elk opzicht aan hen gelijk zijn. Als ze merkten dat hij als mier, liefdevol, betrouwbaar en eerlijk was, zouden ze hem misschien ook als mens willen volgen. Of zouden ze hem weggagen, omdat hij hun comfortabele leventje verstoorde? De professor besloot de gok te wagen.

de verzoeking in de woestijn

Zowel de geschiedenis van de eerste als van de tweede Adam begint met een verzoeking door de duivel:

De eerste Adam werd verzocht in het paradijs. Hij wilde zelf beslissen, hij wilde als God zijn, en dat bracht de zonde en de dood in zijn leven en in deze wereld.

Waar wij als mensen gefaald hebben stuurt God een nieuwe mens, zijn Zoon. En Hij is in alle dingen verzocht net als wij (Hebr 4). En dat terwijl zijn situatie veel moeilijker was: Hij werd verzocht in de woestijn na 40 dagen vasten, en dat terwijl Hij een mens was als wij.

- De verzoeking van de broden (Mt 4,3-4)

Hij had vreselijke honger, maar Hij gebruikte zijn macht niet voor zichzelf. Hij had satan kunnen vernietigen, maar Hij was echt mens, en versloeg de satan met Gods Woord.

- De verzoeking om om een teken te vragen (Mt 4,5-6)

Nu citeert ook satan Gods Woord. Maar Jezus laat voelen: het is een kwestie van vertrouwen op God, en daarom moet je God niet verzoeken

- De verzoeking van macht zonder lijden (Mt 4:7-8)

De aarde is door de zonde in de macht van satan gekomen. Satan biedt die macht aan: het enige wat nodig is is hem aanbidden. Maar Jezus kent de weg van de Vader: door lijden tot heerlijkheid en wil die gaan.

Waar de eerste mensheid in het paradijs in zonde viel liet Jezus zich niet verleiden ; waar het volk de 40 jaar in de woestijn een periode permanent opstandig en ongehoorzaam was bleef Jezus gehoorzaam. Hij kwam overdoen waar wij mensen in faalden.

Hij leefde ons leven en stierf onze dood

Met Tim Keller kun je het werk van Jezus zo kort samenvatten: Hij leefde het leven dat wij hadden moeten leven en stierf de dood die wij hadden moeten sterven.

Hij stierf plaatsvervangend en nam daarmee de straf die wij verdiend hadden voor z'n rekening. Maar Hij leefde ook plaatsvervangend: Hij vervulde de wet van God in onze plaats. Het is dus niet zo dat Jezus voor onze zonde stierf, en dat wij nu als reactie daarop weer zelf uit dankbaarheid de wet moeten vervullen. Het is al goed tussen de gelovige en God, en zelfs het nieuwe leven naar Gods wet is een leven dat Jezus voor je gedaan heeft, en dat Hij nu door zijn Geest ook in jou wil doen.

Lesopzet

a. leerdoelen

Hoofd

- De catechisanten weten dat Israel overheerst werd door de Romeinen ten tijde van het leven van Jezus.
- Ze kunnen Pontius Pilatus, Herodes plaatsen binnen deze context.
- Ze kunnen vertellen wat het zinnetje: "Jezus leefde het leven dat wij zouden moeten leven en stierf de dood die wij zouden moeten sterven" uitleggen.
- Ze kunnen de geschiedenis van de verzoeking in de woestijn en de geschiedenis van de verzoeking in het Paradijs vertellen en laten zien dat Jezus de verzoeking weerstond en dat dit in tegenstelling was met de reactie van Adam en Eva.
- Ze kunnen aangeven waarom de 4 evangeliën geen 'gewone' levensbeschrijving zijn van het leven van de Here Jezus.
- Ze weten dat de nadruk bij de schrijvers van de evangeliën ligt bij Jezus dood en opstanding.

Hart

- Ze zijn dankbaar dat de Here Jezus voor hen op aarde heeft geleefd en is gestorven en willen Hem daarvoor danken.
- Ze willen steeds meer voor Hem leven en kiezen steeds meer om voor hun naasten het goede te zoeken en de Here God te gehoorzamen.

b. lesopzet

Tijd	Theorie /werkvorm	Wie
19.00	Mentorkwartiertje:	
19.15	Terugblik, herhaling, wat gaan we doen	

	Vertel dat we nu beland zijn bij het Nieuwe testament. We hebben 6 lessen gehad over het OT. We gaan nu niet opnieuw de hele tijdlijn doen tot nu toe. De volgende keer herhalen we alles nog een keer. Evt. zou je ze wel in twee groepen nog even de 32 vensterkaartjes van het OT op volgorde laten leggen. We gaan in deze les kijken naar het leven van de Here Jezus. Naar de tijd waarin Hij leefde en wat Zijn taak op de aarde was.	
19.20	De romeinse overheersing We gaan nu eerst kijken in welke tijd Jezus leefde. Het wordt heel goed gedateerd. Je hoeft er niet naar te raden. Lees samen Lucas 2:1 en 2. Leg uit dat we in tijd nu ongeveer 400 jaar verder zijn dan waar we in de vorige les gestopt zijn. We lezen in onze bijbel over deze periode niets. Israël is geregeerd door verschillende koningshuizen. Ze hebben onder invloed gestaan van de griekse overheersing. (het Macedonische rijk in het korte filmpje in de vorige les) In het jaar 63 v. Chr. wordt Jeruzalem ingenomen door de Romeinen. Ze verwoesten de tempel. Nu worden de joden overheerst door de romeinen. Dit was voor de joden verschrikkelijk. Ze werden niet alleen onderdrukt maar ook nog geregeerd door heidenen. De joden hebben hun eigen godsdienst en willen die houden. De Romeinen aanbidden beelden en hebben hele andere wetten. Vaak ontstaan de opstanden bij de joden wanneer de Romeinen de tempel willen ontheiligen. De joden waren een opstandig en onrustig volk. Daardoor kregen ze toch vrijheden die andere volken niet hadden. De Romeinen stellen in 37 v.Chr. koning Herodes aan als koning over Palestina. Tijdens de regering van Herodes (hij heette de grote) wordt de Here Jezus geboren. Herodes heeft de tempel opnieuw herbouwd omdat hij graag geliefd wilde zijn bij de joden. Hij regeerde met harde hand. (vraag aan de groep: In de bijbel zie je dat ook terug. Wat doet Herodes dan om zijn regering veilig te stellen? (Hij vermoorde de kinderen van Bethlehem Mt 2.). In 4 v.Chr. sterft Herodes de Grote. (je kunt dus nu weten dat de Here Jezus niet geboren is in het jaar 0 maar kort voor het jaar 4 v.Chr. Dat komt omdat de monnik die onze jaartelling ontwierp een vergissing maakte) Nadat Herodes de grote is gestorven wordt zijn rijk over zijn 3 zonen verdeeld. (Zie b.v. de kaart 'Kanaän in de tijd van Jezus' achter in de meeste edities van de NBV vertaling) Wisselend wordt Jeruzalem geregeerd door afstammelingen van Herodes en Romeinse stadhouders. Pontius Pilatus is daar eentje van. vraag aan de groep: Bij welke verhalen kom je Pontius Pilatus tegen? (Het lijden en sterven van de Here Jezus) Bij welke verhalen kom je	

	Herodes Antipas tegen? (De dood van Johannes: mar 6, en bij het lijden en sterven van de Here Jezus: luc 23.) In het jaar 66 n.Chr. komt er weer een joodse opstand. De Romeinen sturen extra troepen naar het land en in 70 n. Chr wordt Jeruzalem en de tempel totaal verwoest. Neem het kaartje van Jeruzalem van achterin de bijbel voor:. Zo was Jeruzalem ten tijde van de romeinen. De burcht Antonia stond vlak bij het tempelterrein. Het was hoger gebouwd zodat de Romeinen de joden goed in de gaten konden houden. De Romeinen volgden alles wat er gebeurde. Wanneer je de mogelijkheid hebt om iets te projecteren met een beamer is het misschien leuk om een stukje van de stripbijbel te laten zien. De eerste 2 bladzijden worden bijgevoegd.							
19.25	Het verhaal van Jezus' leven Verdeel de groep in duo's. Aan de wand hangen de volgende posters: <table border="1"> <tr> <td>Here Jezus: De dingen die Hij deed</td><td>Here Jezus: de dingen die Hij zei</td><td>Here Jezus Dit vind ik moeilijk of hierbij heb ik vragen:</td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td></tr> </table> Iedereen gaat aan tafel op geeltjes gebeurtenissen en uitspraken van de Here Jezus opschrijven. Ze kunnen ook op geeltjes schrijven wat je moeilijk vindt als je aan de Here Jezus denkt of waar je vragen bij hebt. Na ongeveer 5 á 10 minuten gaan ze de geeltjes op de goede poster plakken. Bekijk daarna samen wat iedereen heeft opgeschreven. Teken op een bord of poster ook een lijn: de tijdlijn van Jezus leven:	Here Jezus: De dingen die Hij deed	Here Jezus: de dingen die Hij zei	Here Jezus Dit vind ik moeilijk of hierbij heb ik vragen:				
Here Jezus: De dingen die Hij deed	Here Jezus: de dingen die Hij zei	Here Jezus Dit vind ik moeilijk of hierbij heb ik vragen:						

	Plak nu de geeltjes ongeveer op de goede plek. Van welke periode weten we dus eigenlijk het meest? Als je nog voldoende tijd hebt kun je het bovenstaande nog illustreren door de vergelijking te maken tussen de evangeliën en een gewone biografie. De 4 boeken die over het leven van Here Jezus gaan, zijn geen gewone levensbeschrijvingen. Vaak zie je in een gewone levensbeschrijving het volgende: Een heel groot deel gaat over het werk van iemand of zijn daden. En maar een heel klein stukje over het begin van zijn leven en over het eind, zijn dood. Nu kijken we ook even naar de levensbeschrijvingen van de Here Jezus. Vraag de groep: Welke Bijbelboeken gaan over het leven van de Here Jezus? Kijk vervolgens naar het onderstaande schema op het werkblad: Wat is een opvallende verschil? Wat was blijkbaar het belangrijkste in het leven van de Here Jezus? Schema: <table><tr><th>Gewone biografie</th><th>Matteüs</th><th>Marcus</th><th>Lukas</th><th>Johannes</th></tr><tr><td>geboorte/ ieugd</td><td>geboorte/ ieugd</td><td rowspan="3">werkzame leven</td><td>geboorte/ ieugd</td><td>werkzame leven</td></tr><tr><td>werkzame leven</td><td>werkzame leven</td><td>werkzame leven</td><td rowspan="3">laatste dagen, sterven</td></tr><tr><td>ltste dgn,sterven</td><td>laatste dagen, sterven</td><td>laatste dagen, sterven</td></tr></table>	Gewone biografie	Matteüs	Marcus	Lukas	Johannes	geboorte/ ieugd	geboorte/ ieugd	werkzame leven	geboorte/ ieugd	werkzame leven	werkzame leven	werkzame leven	werkzame leven	laatste dagen, sterven	ltste dgn,sterven	laatste dagen, sterven	laatste dagen, sterven	
Gewone biografie	Matteüs	Marcus	Lukas	Johannes															
geboorte/ ieugd	geboorte/ ieugd	werkzame leven	geboorte/ ieugd	werkzame leven															
werkzame leven	werkzame leven		werkzame leven	laatste dagen, sterven															
ltste dgn,sterven	laatste dagen, sterven		laatste dagen, sterven																
19.35	De canonvensters Laat ze de kaartjes pakken met de volgende vensters: 33: geboorte van Jezus 34: Johannes de Doper 35: verzoeking in de woestijn 36: Jezus kiest 12 apostelen 37: Jezus' optreden 38: Het laatste avondmaal 39: kruisiging 40: opstanding 41: zendingsopdracht Verdeel de groep in groepjes van 3. Laat ze nu op hun tafel de kaarten op volgorde leggen. Bekijk nog even samen waar de kaarten op de levenslijn van de Here Jezus horen.																		

19.40

Wat kwam Jezus doen

Leg uit: Het laatste deel van deze les proberen we te achterhalen wat nu precies de taak van de Here Jezus was toen hij op aarde was. Wat ging Hij doen en waarom. Dat doen we aan de hand van 2 geschiedenissen uit de bijbel uit het leven van de Here Jezus: De verzoeking in de woestijn (venster 38) en de vrijlating van Barabbas

Verdeel de groep in duo's.

Op het werkblad het volgende:

Stel iemand vraagt jou in één zin moet formuleren wat de Here Jezus op aarde moest doen. Wat zou je zeggen?

.....

Laat ze dit even heel kort in duo's bespreken en opschrijven. Wissel dit daarna in de groep uit. Zijn er veel overeenkomsten? Zijn er ook verschillen?

Verdeel de groep in 2 groepen. Laat de ene groep Gen 2:15-17 en Gen 3:1-7 lezen en de tabel invullen.

Laat de andere groep Lucas 4: 1-13 lezen en ook de tabel invullen.

Op het werkblad:

	Wiewordt/ worden verleid	Wie is de verleider	Wat is de verleiding	Weerstaan ze de verleiding?
Genesis 2:15-17, 3:1-7				
Lucas 4:1- 13			1. 2. 3.	

	Laat ze per groepje aan de grote groep vertellen welk verhaal ze hadden. Wat er gebeurde en wat ze in hebben gevuld in	
19.55	Jezus stierf in onze plaats DAGBLAD VAN JUDEA Moordenaar weer op vrije voeten Van onze redactie binnenland. Jeruzalem: Pontius Pilatus heeft vanmorgen op aandringen van een grote groep joden Barabbas Jezus losgelaten. Deze Barabbas Jezus is recentelijk opgepakt en veroordeeld wegens moord. Deze vrijlating heeft plaatsgevonden tijdens het Pascha. Het is de gewoonte dat onze stadhouder Pilatus jaarlijks bij elk Pascha een gevangene gratie verleent. Deze keer had de menigte voor de burcht Antonia de keuze. Ze konden kiezen uit: Jezus die de Messias genoemd wordt en afkomstig is uit Nazareth en Barabbas Jezus een veroordeelde moordenaar. Van de eerstgenoemde is zijn schuld niet bewezen. De laatst genoemde is onlangs eerlijk veroordeeld. De menigte riep na aandringen van de joodse leiders dat Pontius Pilatus Barabbas los moest laten. Pilatus is voor de publieke druk bezwiken en heeft Barabbas uit de gevangenis ontslagen. Nadat Pontius Pilatus verklaarde dat Jezus onschuldig is en hij voor de veroordeling geen verantwoordelijkheid heeft, is Jezus van Nazareth gekruisigd buiten Jeruzalem. Dit krantenbericht op het werkblad. Lees samen met de groep dit 'krantenartikel' Wat gebeurt hier. Is het eerlijk? Wie was schuldig en had straf verdiend? Wie was onschuldig en had geen straf verdiend? Lees samen: Lucas 23:18-25. Vooral het laatste vers geeft een duidelijke samenvatting. De onschuldige wordt veroordeeld, de schuldige gaat vrij uit. Als je jezelf een plaats zou moeten geven in dit verhaal, wie zou je dan zijn? Leg uit: In dit verhaal zie je als het ware het werk van Jezus uitgebeeld: Wij waren schuldig (eigenlijk een soort Barabbas) en Hij droeg de straf, hoewel Hij onschuldig was. Hij is de dood gestorven die wij hadden moeten sterven. Hij leefde onschuldig. Hij leefde zoals wij moesten leven. Dat is in het kort het werk van de Here Jezus en het doel van Zijn leven hier op aarde.	

	Onder het krantenartikel op het werkblad: (beetje groot). Hij stierf de dood die wij hadden moeten sterven. Hij leefde het leven dat wij hadden moeten leven. Kijk nu eens terug naar je zin die je op hebt geschreven in de tekstballon. Zie je daarin iets terug over het vetgedrukte zinnetje?	
19.55	Weer leven zoals het bedoeld is. In het zinnetje op het werkblad staat: Hij leefde het leven dat wij hadden moeten leven. Vraag de groep: Wat was ook alweer de samenvatting van de wet? (De Here God liefhebben boven alles en je naaste als jezelf). Kijk nu samen met de groep weer naar de lijsten die jullie helemaal aan het begin van deze les hebben opgeschreven over de Here Jezus. Hoe zie je dat Hij zich aan deze 2 grote geboden hield? Zie je dat in de lijst terug? Lees samen nog: Joh 20:21. Zoals Jezus Zijn Vader diende wil Hij graag dat wij voor anderen zorgen. Maak nu in duo's een "Dit wil de Here Jezus graag dat ik doe"- lijst. Wat wil de Here Jezus graag dat wij doen? (Op het werkblad: Dit wil de Here Jezus graag dat ik doe-lijst) Als je daar niet meer aan toe komt kan je ze ook de opdracht geven deze lijst thuis te maken. Facultatieve toevoeging voor aan het eind van de les: Op het werkblad het volgende: Dank u Here Jezus voor..... Wilt u mij helpen om..... Laat ze dit individueel opschrijven. Misschien durven ze dit aan het eind van de les hardop te bidden. Je kunt een kringgebed doen. Iemand begint en degene ernaast is de volgende. Zo kan iedereen om de beurt bidden. Iedereen bidt hetgene wat ze hebben opgeschreven. Je stopt met "om Jezus' wil, Amen " en dan gaat de volgende. Wanneer iemand het niet durft, kan hij/zij meteen Amen zeggen. Dan kan de volgende.	
20.00	Presentatie Dit is de één na laatste les. Welke vensters moeten nog uitgebeeld. Denk eraan dat het wel eerbiedig	

	gebeurt. Voor sommige mensen binnen onze gemeente is het lastig wanneer de Here Jezus afgebeeld wordt op een plaatje. Dan is het voor die mensen misschien heel moeilijk wanneer iemand Hem speelt op een foto of een plaatje. Wanneer jullie een situatie gaan nadoen doe dit dus heel eerbiedig. Misschien kun je kiezen voor een situatie waarin je de Here Jezus zelf niet ziet. Praat hierover met elkaar. Wat ga je kiezen en waarom? Verder ga ook bekijken hoe ver de andere platen/foto's zijn. Hoever zijn jullie met de presentatie op de gemeenteavond. Zijn jullie plannen klaar zijn er al dingen uitgevoerd. Zijn de teksten voor een eventuele presentatie al geschreven of teksten voor op de posters? Bekijk dus goed wat er al gedaan is en wat nog moet gebeuren. Bespreek ook met de commissie die die gemeenteavond regelt (contactpersoon: zie www.gkv-haulerwijk.nl) hoe en wat je gaat doen. Dan kunnen zij dit inplannen.	
20.15	Huiswerk opgeven - evt de 'dit wil de Here Jezus graag dat ik doe-lijst' invullen	

c. benodigde materialen

- evt materialen voor de prestatie
- evt. stripbijbelpagina's op beamer of in kleurenkopie.
- posters, poster tijdlijn Jezus' leven; geeltjes, stiften, pennen
- vensterkaartjes

d. suggesties

zingen: Ps 22:1,11,14; Gz 40; Gz 48:1,4; Gz 57;Gz 69; Gz 89; Gz 91; Gz 111; Gz 164

bijbelgedeelten: de evangeliën

belijdenis: NGB art 21; HC znd 11-19

e. evaluatie

1	In hoeverre leerdoelen gehaald? <table border="1"> <thead> <tr> <th></th><th>--</th><th>-</th><th>+</th><th>++</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1 - De catechisanten weten dat Israel overheerst werd door de Romeinen ten tijde van het leven van Jezus.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>2 - Ze kunnen Pontius Pilatus, Herodes plaatsen binnen deze context.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>3 - Ze kunnen vertellen wat het zinnetje: "Jezus leefde het leven dat wij zouden moeten leven en stierf de dood die wij zouden moeten sterven" uitleggen.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>4 - Ze kunnen de geschiedenis van de verzoeking in de woestijn en de geschiedenis van de verzoeking in het Paradijs vertellen en laten zien dat Jezus de verzoeking weerstond en dat dit in tegenstelling was met de reactie van Adam en Eva.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>5 - Ze kunnen aangeven waarom de 4 evangeliën geen 'gewone' levensbeschrijving zijn van het leven van de Here Jezus.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>6 - Ze weten dat de nadruk bij de schrijvers van de evangeliën ligt bij Jezus dood en opstanding.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>7 - Ze zijn dankbaar dat de Here Jezus voor hen op aarde heeft geleefd en is gestorven en willen Hem daarvoor danken.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>8 - Ze willen steeds meer voor Hem leven en kiezen steeds meer om voor hun naasten het goede te zoeken en de Here God te gehoorzamen.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table>		--	-	+	++	1 - De catechisanten weten dat Israel overheerst werd door de Romeinen ten tijde van het leven van Jezus.					2 - Ze kunnen Pontius Pilatus, Herodes plaatsen binnen deze context.					3 - Ze kunnen vertellen wat het zinnetje: "Jezus leefde het leven dat wij zouden moeten leven en stierf de dood die wij zouden moeten sterven" uitleggen.					4 - Ze kunnen de geschiedenis van de verzoeking in de woestijn en de geschiedenis van de verzoeking in het Paradijs vertellen en laten zien dat Jezus de verzoeking weerstond en dat dit in tegenstelling was met de reactie van Adam en Eva.					5 - Ze kunnen aangeven waarom de 4 evangeliën geen 'gewone' levensbeschrijving zijn van het leven van de Here Jezus.					6 - Ze weten dat de nadruk bij de schrijvers van de evangeliën ligt bij Jezus dood en opstanding.					7 - Ze zijn dankbaar dat de Here Jezus voor hen op aarde heeft geleefd en is gestorven en willen Hem daarvoor danken.					8 - Ze willen steeds meer voor Hem leven en kiezen steeds meer om voor hun naasten het goede te zoeken en de Here God te gehoorzamen.									
	--	-	+	++																																															
1 - De catechisanten weten dat Israel overheerst werd door de Romeinen ten tijde van het leven van Jezus.																																																			
2 - Ze kunnen Pontius Pilatus, Herodes plaatsen binnen deze context.																																																			
3 - Ze kunnen vertellen wat het zinnetje: "Jezus leefde het leven dat wij zouden moeten leven en stierf de dood die wij zouden moeten sterven" uitleggen.																																																			
4 - Ze kunnen de geschiedenis van de verzoeking in de woestijn en de geschiedenis van de verzoeking in het Paradijs vertellen en laten zien dat Jezus de verzoeking weerstond en dat dit in tegenstelling was met de reactie van Adam en Eva.																																																			
5 - Ze kunnen aangeven waarom de 4 evangeliën geen 'gewone' levensbeschrijving zijn van het leven van de Here Jezus.																																																			
6 - Ze weten dat de nadruk bij de schrijvers van de evangeliën ligt bij Jezus dood en opstanding.																																																			
7 - Ze zijn dankbaar dat de Here Jezus voor hen op aarde heeft geleefd en is gestorven en willen Hem daarvoor danken.																																																			
8 - Ze willen steeds meer voor Hem leven en kiezen steeds meer om voor hun naasten het goede te zoeken en de Here God te gehoorzamen.																																																			
2	Opmerkingen mentor/ catecheet																																																		
3	Wat moet de volgende keer anders																																																		

Het leven van Jezus

blok F - nivo 1 - avond 7

Het verhaal van Jezus' leven

Gewone biografie

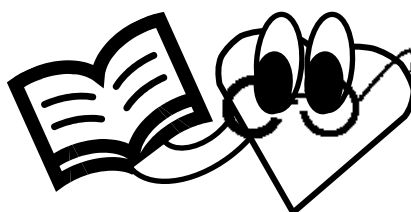
Mattheus

Marcus

Johannes

Geboorte/jeugd	Geboorte/jeugd		Geboorte/jeugd	
Werkzame leven	Werkzame leven	Werkzame leven	Werkzame leven	Werkzame leven
Laatste dagen , sterven	Laatste dagen , sterven	Laatste dagen , sterven	Laatste dagen , sterven	Laatste dagen , sterven

Wat kwam Jezus doen

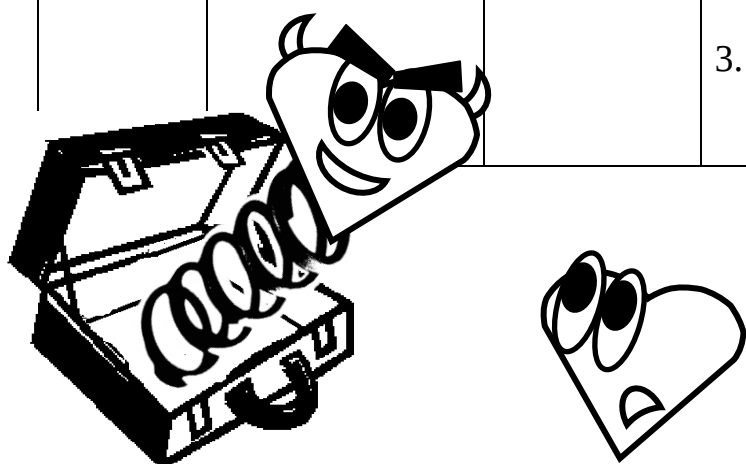
Stel iemand vraagt jou in één zin moet formuleren wat de Here Jezus op aarde moest doen. Wat zou je zeggen?

.....

Genesis 2:15-17 en Genesis 3:1-7 of Lucas 4: 1-13

	Wie wordt/ worden verleid	Wie is de verleider	Wat is de verleiding	Weerstaan ze de verleiding?
Genesis 2:15-17 3:1-7				
Lucas 4:1-13			1. 2. 3.	

Jezus stierf in onze plaats - Lucas 23:18-25

DAGBLAD VAN JUDEA

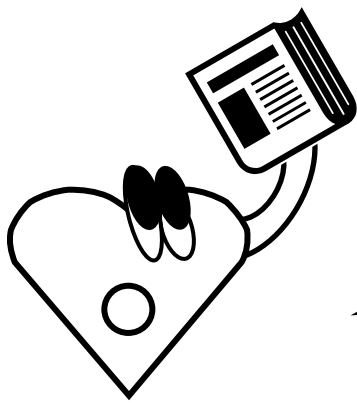
Moordenaar weer op vrije voeten

Van onze redactie binnenland.

Jeruzalem: Pontius Pilatus heeft vanmorgen op aandringen van een grote groep joden Barabbas Jezus losgelaten. Deze Barabbas Jezus is recentelijk opgepakt en veroordeeld wegens moord. Deze vrijlating heeft plaatsgevonden tijdens het Pascha. Het is de gewoonte dat onze stadhouder Pilatus jaarlijks bij elk Pascha een gevangene gratie verleent. Deze keer had de menigte voor de burcht Antonia de keuze.

Ze konden kiezen uit: Jezus die de Messias genoemd wordt en afkomstig is uit Nazareth en Barabbas Jezus, een veroordeelde moordenaar. Van de eerstgenoemde is zijn schuld niet bewezen. De laatst genoemde is onlangs eerlijk veroordeeld. De menigte riep na aandringen van de joodse leiders dat Pontius

*Hij stierf de dood die wij hadden moeten sterven!!!
Hij leefde het leven dat wij
hadden moeten leven!!!*

Weer leven zoals het bedoeld is

“Dit wil de Here Jezus graag dat ik doe”

-
-
-
-
-
-
-
-

Dank u Here Jezus voor.....
Wilt u mij helpen om.....

‘Dit wil de Here Jezus graag
dat ik doe-lijst’ invullen

**WWJ want
me to D**

Bijbelleesrooster -----

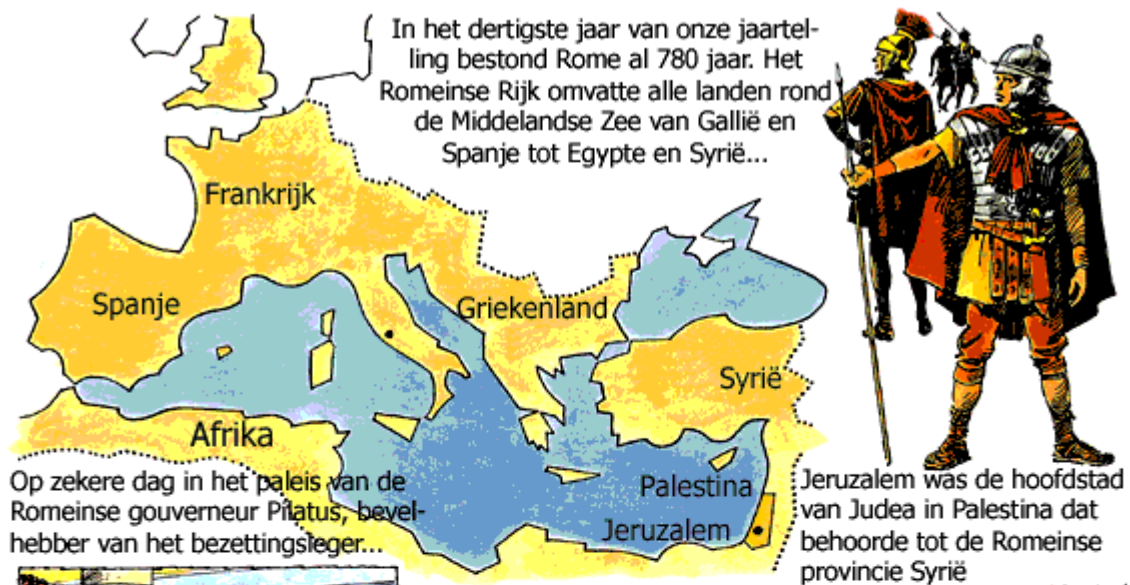

Belangrijke momenten in het boek Handelingen

<i>Handelingen 1:1-11</i>	- De hemelvaart, de zendingsopdracht
<i>Handelingen 2:1-21</i>	- De uitstorting van de Geest en de eerste preek
<i>Handelingen 2:41-47</i>	- Het leven van de eerste gemeente
<i>Handelingen 9:1-18</i>	- De bekering van Paulus
<i>Handelingen 10:1-35</i>	- Visioen van Petrus, bekering eerste heidenen
<i>Handelingen 16:4-15</i>	- Het evangelie bereikt voor het eerst Europa
<i>Handelingen 28:11-31</i>	- Paulus bereikt Rome

Avond 8 Handelingen tot en met Openbaring

Achtergrondinformatie

Inleiding

Bedoeling van deze les is dat de jongeren nadenken over de periode van Pinksteren tot de Wederkomst. Naast een korte uitleg van de laatste canonvensters krijgt met name de betekenis van Pinksteren ruime aandacht. En verder wordt het eind van de lijn (de nieuwe aarde) vergeleken met het begin. Tenslotte wordt aan de hand van een spel nog een keer naar de hele bijbelse tijdlijn gekeken.

Het Pinksterfeest

In de tijd van het Oude Testament kwam de Geest van God over grote nationale leiders (zoals Mozes), belangrijke profeten (zoals Elia), belangrijke koningen (als David) en over andere bijzondere personen. God gaf Zijn Geest aan zulke mensen om hen toe te rusten voor een bijzondere taak die zij van Hem hadden gekregen.

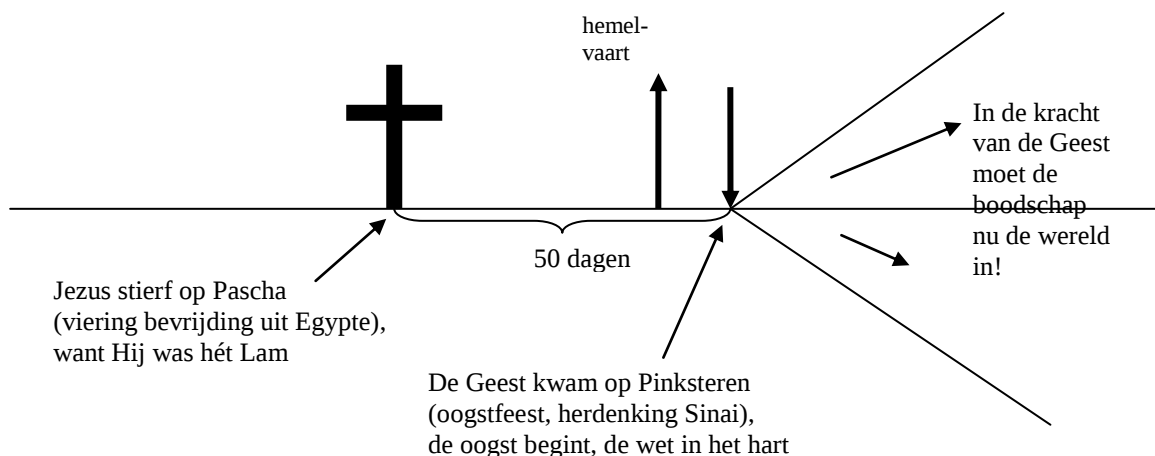
Toen Jezus aan Zijn publieke optreden begon kwam de Geest van God ook over hem. Op dat moment klonk Gods stem uit de hemel: 'Jij bent Mijn geliefde zoon, in jou heb Ik genoeg.' Jezus beloofde dat God Zijn Geest zou geven aan alle gelovigen. Nadat Jezus uit de dood was opgestaan en vervolgens teruggekeerd naar de hemel, kwam de Geest van God niet lang daarna met grote kracht over Jezus' volgelingen. Dat was al aangekondigd door profeten in het Oude Testament. Dat noemen we 'Pinksteren'.

Die eerste pinksterdag markeert het begin van een tijdperk waarin de Geest van God op een nieuwe manier actief is onder alle leden van Gods volk.

Dezelfde belofte van de Heilige Geest is gegeven aan iedere christen vandaag.

Pinksteren is een heel belangrijk moment op de lijn van paradijs naar Nieuw Jeruzalem. De Babylonische spraakverwarring wordt omgedraaid. In Babel werd de taal van de mensen verward. Ze verstonden elkaar niet meer en werden over de hele aarde verstrooid. Met Pinksteren waren mensen uit allerlei volken met heel verschillende talen bij elkaar in Jeruzalem. Maar toen Petrus ging vertellen over de Here Jezus verstonden ze het allemaal! Een talenwonder, precies het tegenovergestelde van wat er in Babel gebeurde.

De lijn Hof van Eden → Nieuw Jeruzalem

Vergelijk je de eerste twee hoofdstukken van de bijbel met de laatste twee, dan zie je een duidelijke verbinding:

Genesis 1-2
“hemel en aarde”

- een donkere oervloed (1:2)
- duisternis (1:2-4)
- God schiep de lichten (1:14)
- de mens zal heersen (1:26-28 ; 2:15)
- twee bomen (2:9 en 17 ; 3:22-24)
- rivieren (2: 10-14)
- de man krijg een vrouw (2:18-25)

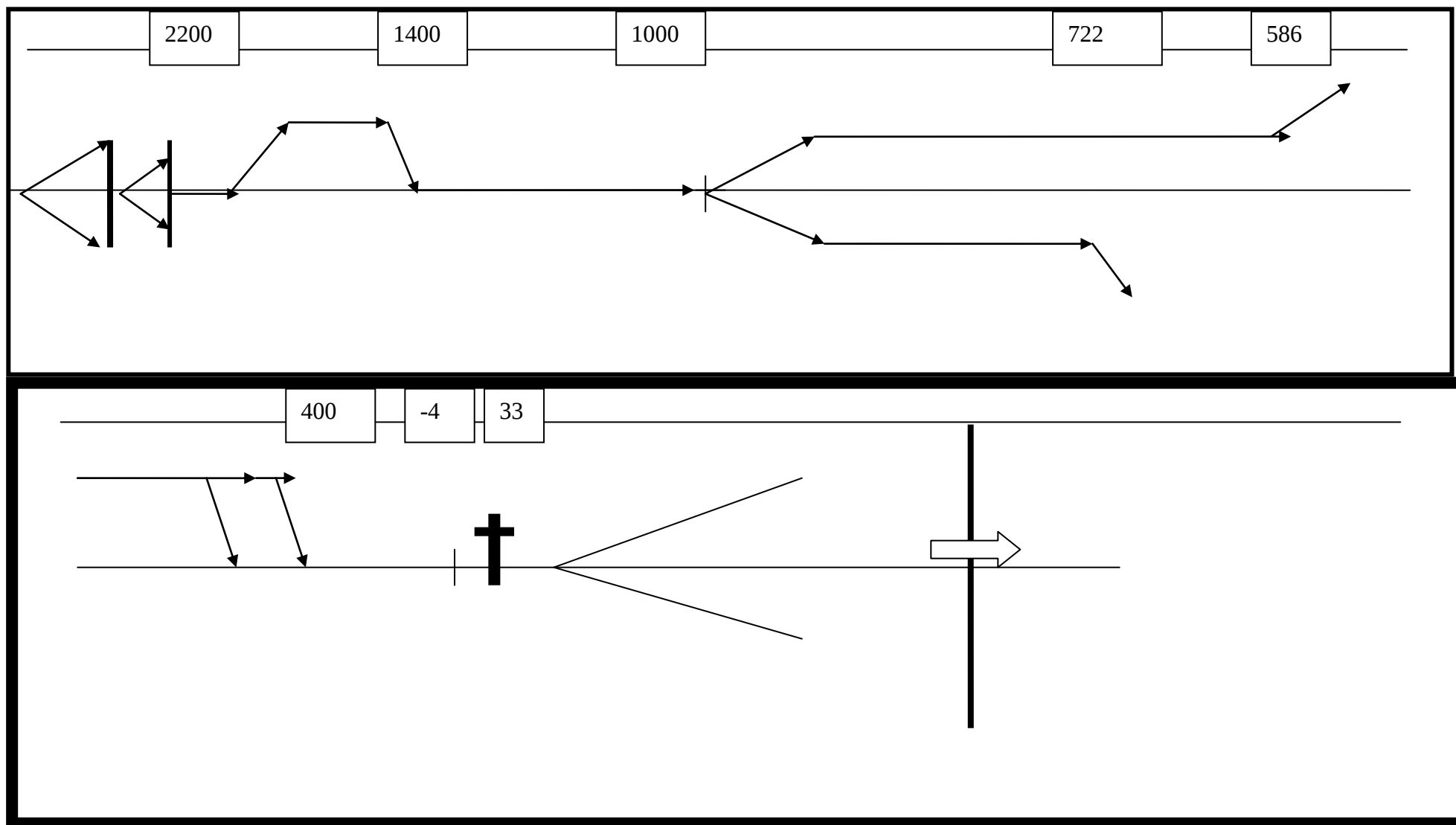
→ *Openbaring 21-22*
“nieuwe hemel en aarde”

- – er is geen zee meer (21:1)
- – er zal geen nacht meer zijn (22:5)
- – geen zon en maan meer (21:23 ; 22:5)
- – de mens zal weer regeren (22:5)
- – alleen de levensboom (22:2)
- – rivier met levend water (22:1-2)
- – de Man krijgt een bruid (21:2 en 9)

De complete tijdlijn nog een keer

(zie volgende bladzijde)

Lesopzet

a. leerdoelen

Hoofd

- De jongeren realiseren zich dat er op de wereld nog veel mensen geen bijbel hebben of geen toegang tot een Bijbeltekst.
- Ze kunnen vertellen dat de betekenis van Pinksteren is dat de Heilige Geest voor iedereen is.
- Ze kunnen vertellen dat vanaf Pinksteren iedereen bij God mag horen en niet alleen de joden.
- Ze kunnen 2 overeenkomsten noemen tussen de beschrijving van het Paradijs en de beschrijving van de nieuwe hemel en aarde.

Hart

- Ze zijn dankbaar dat ze wel toegang hebben tot de bijbel en zijn blij dat we hem hier in zoveel verschillende uitvoeringen hebben.
- Ze voelen dat Gods Geest in hen werkt doordat ze geloven wat er in de bijbel staat.
- Ze zijn dankbaar en blij met onze toekomst op de nieuwe hemel en aarde.

b. lesopzet

Tijd	Theorie /werkvorm	Wie
19.00	Mentorkwartiertje:	
19.15	herhaling les vorige week Geef eerst een terugblik naar de vorige lessen. We hebben in de eerste 6 lessen het Oude Testament besproken in 32 vensters. We hebben een groot aantal keren de tijdlijn van het OT besproken. We zagen dat de bijbelse lijn door te trekken is naar het Nieuwe Testament naar de Here Jezus. Dat was iets wat steeds terugkeerde. Mozes was middelaar. De Here Jezus is onze middelaar. Mozes was dat tijdelijk, voor één volk en hij maakte fouten. De Here Jezus is middelaar voor altijd, voor iedereen die in Hem wil geloven en Hij was zondeloos. David was koning. Tijdelijk en ook hij deed zonden. De Here Jezus is Koning. Maar dan volmaakt en voor altijd. Het volk Israel was voortdurend ongehoorzaam. Ze wilden steeds de Here God niet dienen en dienden afgoden. Tijdens de rechterentijd, tijdens de koningentijd. Maar de Here God bleef geduldig. Steeds opnieuw waarschuwde Hij hen. En gaf Hij hun tijd om zich te bekeren. Uiteindelijk ging het hele volk in ballingschap. Maar dat het mooie was steeds: God zorgt aldoor voor een nieuw begin. Steeds opnieuw. In het volk Israel kunnen we onszelf herkennen. Wij zijn ook steeds ongehoorzaam. Maar omdat de Here Jezus voor ons gestorven is mogen we ook steeds opnieuw beginnen. Net als het volk Israel. De vorige keer hebben we het leven van de Here Jezus besproken. Hij weerstond de verleidingen van de duivel. Daarin was Hij het tegengestelde van Adam en Eva.	

	Hij is gestorven terwijl wij dat hadden gemoeten. Hij heeft goed geleefd. Dat kunnen wij niet. Maar het goede wat Hij heeft gedaan, krijgen wij van de Here God kado. Deze les gaan we aan het eind uitgebreider terugblikken en eerst gaan we de laatste vensters bespreken.	
19.20	Weetje: over bijbelvertalingen. Korte inleiding: We hebben in les 1 gezien dat de bijbel van oorsprong in 3 talen is geschreven. (OT: Hebreeuws/ een klein stukje in het Aramees; NT: Grieks) Wij hebben de bijbel in het Nederlands. Er is er pas geleden ook één uitgekomen in het Gronings. De bijbel is in veel talen vertaald. Maar het vertaalwerk is nog niet klaar. De vorige keer hebben we de les afgesloten met Joh 20:21. De Here Jezus zendt ons ook uit om Zijn blijde boodschap de wereld over te brengen. Daarvoor is het van belang dat de bijbel in alle talen van de wereld verkrijgbaar is. Zodat mensen de bijbel in hun eigen taal kunnen lezen. Zodat ze allemaal kunnen weten dat de Here God ook van hen houdt en dat de Here Jezus ook voor hen is gestorven. Het is van veel belang dat de bijbel steeds meer vertaald wordt. Het is heel goed zijn wanneer steeds meer mensen toegang hebben tot het evangelie. Daarom is het bijbelvertaalwerk van heel veel belang. In dit blokje willen we als ‘weetje’ wat informatie doorgeven over bijbelvertaalwerk. Je kunt daarbij de volgende bouwstenen gebruiken (vanwege de tijd zul je moeten selecteren): bouwsteen 1. Vraag eerst aan de groep. Hoeveel bijbels heb jij thuis. Geef ze even gelegenheid om ze te tellen. (vergeet kinderbijbels niet) Op hoeveel bijbels komen jullie als jullie de bijbels optellen van de hele groep? bouwsteen 2. Een van de organisaties die aan bijbel-vertaalwerk doet is de organisatie: Wycliffe. Hierover is een pp presentatie. Die wordt bij deze les geleverd. Bekijk deze presentatie samen en spreek er even over door. bouwsteen 3. Op het werkblad staat als extraatje nog de Wycliffe –woordzoeker	

bouwsteen 4.

Op het werkblad staat het volgende kader:

Raadt eens hoeveel?

Hoeveel talen worden er op de wereld gesproken?

- A 4000 -5000
- B 5000-6000
- C. 6000-7000

In hoeveel talen is de hele bijbel verkrijgbaar?

- A 429
- B 829
- C 1229

In hoeveel talen is alleen het nieuwe testament vertaald?

- A 944
- B 1144
- C 1344

4. In hoeveel talen zijn ze nu bezig met vertalen van de bijbel?

- A: 1953
- B: 2353
- C 2553

5: In hoeveel talen zijn er nog geen bijbels, Bijbelgedeeltes verkrijgbaar? Dus helemaal niets.

- A: 1851
- B: 2051
- C 2251

Geef ze allemaal 3 kaarten met daarop A, B,C

Lees eerst vraag 1 voor. Laat ze het kaartje met hun antwoord naar boven steken. Geef het goede antwoord. Lees daarna vraag 2 enz.

1:Het goede antwoord is C. Er zijn 6912 talen in de wereld. Dialecten niet meegerekend. Hadden ze dat verwacht?

2; Het goede antwoord is: 429 talen. Dat is maar 6,2% van alle talen.

3: Het goede antwoord is 1144 talen. Dat is 17 % van alle talen

4: het goede antwoord is 1953 talen. 74% van dit vertaalwerk gebeurt door Wycliffe medewerkers.

5: het goede antwoord is 2251. Dat betekent dat er op de wereld nog 193 miljoen mensen zijn die geen toegang tot een stukje van de bijbel hebben.

(Voor de goede rekenaar onder ons. Er mist één getal. Er zijn ook nog 853 talen waarin 'losse' stukken bijbel vertaald zijn).

19.25	De vensters 42-50 We gaan nu even heel kort de volgende venters bekijken. Laat ze de vensterkaartjes 42-50 erbij pakken. Neem ook de kaart van de zendingsreizen van Paulus hierbij. Vertel in het kort bij elke kaart iets. Vertel over pinksteren niet teveel dat komt straks weer terug. Laat ze even de reizen van Paulus zien aan de hand van de kaart.																			
19.30	Het pinksterfeest - Inleiding: Op het pinksterfeest werd de Heilige Geest uitgestort over de discipelen. Vanaf dat moment is de Heilige Geest er voor alle gelovigen. We hebben in les 1 al gezien dat bij de torenbouw van Babel de verschillende talen ontstonden. Omdat de mensen niet meer op God vertrouwden maar op hun eigen bouwsel, verwarde God hun taal. We hebben in les 1 ook al gezien dat met pinksteren het omgekeerde gebeurde. Iedereen kon de apostelen verstaan. - de Geest in het OT De vraag die we nu gaan behandelen is: Was de Heilige Geest er in het OT ook al? En wat deed Hij dan in het OT? We gaan naar een aantal teksten kijken: en op basis daarvan de volgende tabel (staat op werkblad) invullen: <table border="1"> <thead> <tr> <th>Tekst</th><th>Bij wie was Gods Geest</th><th>En wat gebeurde er dan? Welke taak kreeg hij?</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Num 11:24-25</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Deut 34:9</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Rechters 6:34</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>1 Samuël 16:13</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>2 Kron.15:1</td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table> Verdeel de 5 teksten over de groep en laat ze in tweetallen hun tekst opzoeken en de tabel invullen. Wissel nu de resultaten uit zodat iedereen de hele tabel kan invullen. Leg uit: natuurlijk was Gods Geest er ook al in het OT. (Zonder Gods Geest kan niemand leven en kan ook niemand in God geloven). Maar met Pinksteren werden alle gelovigen vervuld (helemaal in beslag genomen) door Gods Geest (zie Hnd 2:17), terwijl in het OT sommige mensen die dat speciaal voor hun taak nodig hadden (leiders, koningen, profeten) de speciale hulp van Gods Geest kregen. Het betekent ook dat in het NT alle gelovigen de taak gekregen om het evangelie voor te leven en door te geven (vgl Hnd 1:8). - de Geest in het NT; een voorbeeld	Tekst	Bij wie was Gods Geest	En wat gebeurde er dan? Welke taak kreeg hij?	Num 11:24-25			Deut 34:9			Rechters 6:34			1 Samuël 16:13			2 Kron.15:1			
Tekst	Bij wie was Gods Geest	En wat gebeurde er dan? Welke taak kreeg hij?																		
Num 11:24-25																				
Deut 34:9																				
Rechters 6:34																				
1 Samuël 16:13																				
2 Kron.15:1																				

	We gaan een voorbeeld lezen samen waarin je kunt zien dat iedereen de Heilige geest krijgt na het pinksterfeest. Vertel het verhaal over Cornelius: Hij was een romeinse centurio die gedoopt werd. Petrus zag een visioen over beesten die hij allemaal mocht eten van de Here God (hand 10). Tegelijk stuurt God een engel naar Cornelius om hem op te dragen Petrus op te halen. Wanneer Petrus in het huis van Cornelius komt en ze vertellen elkaar wat er gebeurd is, volgt het volgende: Lees hand 10:44-48. Hier zie je dat de Heilige Geest niet alleen op enkele mensen komt maar op allemaal. Dat is de betekenis van Pinksteren. De Geest van God is voor iedereen. Het maakt niet meer uit of je joods was of heiden. Na een groot aantal jaren (meer dan 2000 jaar : kijk maar op de tijdlijnen) waarin alleen de joden Gods volk waren, mag nu iedereen bij God horen en kan iedereen zijn Geest krijgen. Voorbeeldje: Dit lijkt een beetje op het verschil tussen een druppelende kraan en een kraan die wijd is open gedraaid.. Eerst was de Geest een druppelende kraan. Sommige mensen kregen de Geest andere niet. Na Pinksteren is de kraan wijd open gegaan: de Geest overstroomt iedereen. Als er voldoende tijd is: Stel de groep de volgende vraag: Wat merk jij van de Geest? Werkt hij ook in jou? Bespreek dit samen.					
19.40	Van hof naar stad We gaan nu nog samen kijken naar het begin van de tijdlijn en het einde ervan. Hang een lege tijdlijn op. (voorbeeld in achtergrondinformatie). Je hebt de tijdlijn ook nodig bij het spel dat straks volgt, maar nu dient die alleen maar om naar het begin en het eind van de lijn te wijzen. Vraag de groep: Wat was er aan het begin? Wat zal er zijn aan het eind? Die twee dingen gaan we vergelijken. Je zult zien dat er veel overeenkomsten zijn tussen de beschrijving van het paradijs en de beschrijving van de nieuwe hemel en aarde. Verdeel de groep in groepjes van 3: Laat ze binnen de groepjes de volgende teksten lezen (naast elkaar op het werkblad) Gen 2: 4-13 / Openb 22: 1-5 Geef ze per groepje een vel papier (bijvoorbeeld een half flapovervel) dat er zo uitziet: <table><tr><td>Paradijs</td><td>Nieuwe hemel en aarde</td></tr><tr><td></td><td></td></tr></table>	Paradijs	Nieuwe hemel en aarde			
Paradijs	Nieuwe hemel en aarde					

	Geef ze deze opdracht: Welke dingen kom je zowel in de beschrijving van het paradijs, als in die van de nieuwe hemel en aarde tegen? Teken die dingen in de vakken. Zijn er ook verschillen, schrijf die in kernwoorden erbij. Bekijk daarna het resultaat van de groepjes en bespreek dat. Leg uit: Je ziet dus dat er een grote overeenkomst is tussen de beide beschrijvingen. - boom van het leven >> geboomte van het leven Mochten Adam en Eva na de zondeval niet meer eten van de boom van het leven. Wij mogen later onbeperkt ervan eten. We mogen weer eeuwig leven. De boom later geeft ook onbeperkt vruchten. Elke maand. Er zal geen ziekte meer zijn. - een rivier >> een rivier van levend water Was er in het paradijs genoeg water. Op de nieuwe hemel en aarde zal er ook in overvloed zijn. (bij ons is dat beeld niet zo tekenend omdat wij altijd genoeg water hebben. Soms teveel. In Israël was water van levensbelang omdat ze bijna altijd tekort hadden. Dan is water echt een symbool voor leven). - God en twee mensen >> God en de volken God zal weer dichtbij de mensen zijn. Dat was Hij in het paradijs ook. Hij wandelde regelmatig met Adam en Eva door de tuin. Op de nieuwe hemel en aarde zal Hij er ook dichtbij ons zijn. Verdeel de groep in tweetallen. Laat ze nog kort over de volgende vraag praten: Kijk jij uit naar de nieuwe hemel en aarde of niet? Waarom wel/ waarom niet? Laat ze dit kort op het werkblad schrijven in een paar woorden. Wissel dit binnen de groep uit. Laat vooral zien dat het op de nieuwe hemel en aarde prachtig is. Er is geen geweld, geen ziekte geen honger en dorst meer, geen armoede. (openb 21:1-4) Voor ons is dit niet goed te begrijpen omdat wij simpelweg een wereld zonder deze dingen niet kennen. Maar God zegt dat het prachtig wordt en als wij zelf wel in aanraking komen met dood en ziekte is dit vooruitzicht wel een troost. Gelukkig hebben wij zo'n mooie toekomst voor ons.	
19.45	Wie ben ik? We gaan nu terugblikken op dit hele blok. Dat gaan we doen aan de hand van het spel: Wie ben ik? Maak kaarten (ongeveer 1/8 A4 tje) met daarop bijbelse personen. Hele bekende en iets minder bekende: Adam, Eva, Jacob, Abraham, Rebecca, Ezau, David, Saul, Simson, Paulus, Petrus, Elia, Achab, Rachab, Farao enz enz. Geef iedereen nu een stevig papier (A4) en laat ze die door de midden	

	vouwen en als een tentje voor zich neer zetten. Vooraan de tafel. (als een naambordje). Zet nu tegen dat A4tje bij iedereen één kaart, en wel zo dat ze zelf niet kunnen zien welke kaart er staat. Nu moeten ze erachter zien te komen wie ze zijn (welke naam er op de kaart staat). Dat moeten ze doen door vragen te stellen. Maar de anderen mogen alleen maar met 'ja' of 'nee' antwoorden. Bijvoorbeeld iemand heeft dus het kaartje "David" getrokken. Die staat vooraan bij zichzelf op tafel op het naambordje. Hij/zij kan gaan vragen: Ben ik een man of vrouw? Ben ik een koning ? Ben ik een profeet? Kom ik uit het Oude testament? Enz. Zo moet hij erachter komen wie hij/zij is. Is hij/zij erachter wie hij/zij is dan moet diegene hem goed op de tijdlijn plakken/ of aanwijzen waar het kaartje zou moeten. Maak de personen niet te lastig want dan kan het nogal lang duren.	
20.00	Presentatie: Dit is de laatste les van dit blok. Wat moet er nog gebeuren? Is er contact geweest met de andere groepen? Zorg dat in ieder geval aan domie Jasper Klapwijk doorgegeven wordt wat jullie op de gemeentevergadering van 15 mei gaan presenteren. Bespreek samen wat er voor de volgende week af moet. (misschien is er nog één dag extra om het af te werken).	
Bijbelleesrooster:	- Het bijbelleesrooster: We zijn in dit blok heel intensief met de bijbel bezig geweest. Het is belangrijk om je in de bijbel te verdiepen, want zo leer je God kennen in al zijn veelzijdigheid. Je ziet wat God gedaan heeft in de geschiedenis, je leert zien hoe Christus de vervulling is van het Oude Testament, hoe God in Hem al veel van zijn beloften is nagekomen en wat Hij nog gaat doen. Deze week zeven bijbelgedeelten die het belang van bijbellezen onderstrepen. (zie werkblad)	

c. benodigde materialen

- ppt presentatie Wycliffe + laptop/beamer / kaarten A,B,C voor vragenspel
- vensterkaartjes
- tijdlijn (evt ingespoten met lijm)
- halve flapover vellen; stiften
- kaartjes met namen bijbelse figuren/ A4 stevig papier

d. suggesties

Zingen: Ps 87, Ps 117, Gz 73; Gz 75; Gz 102; Gz 105; Gz 118; LB 249;

Bijbelgedeelten: Gal 1 en 2, Handelingen, Gen 11 en Hnd 2, Joël 2:28-32, Jer 16:19-20

Belijdenis: HC zd 20, HC zd 21

e. evaluatie

1	In hoeverre leerdoelen gehaald?				
		--	-	+	++
	1. De jongeren realiseren zich dat er op de wereld nog veel mensen geen bijbel hebben of geen toegang tot een Bijbeltekst.				
	2. Ze kunnen vertellen dat de betekenis van Pinksteren is dat de Heilige Geest voor iedereen is.				
	3. Ze kunnen vertellen dat vanaf Pinksteren iedereen bij God mag horen en niet alleen de joden.				
	4. Ze kunnen 2 overeenkomsten noemen tussen de beschrijving van het Paradijs en de beschrijving van de nieuwe hemel en aarde.				
	5. Ze zijn dankbaar dat ze wel toegang hebben tot de bijbel en zijn blij dat we hem hier in zoveel verschillende uitvoeringen hebben.				
	6. Ze voelen dat Gods Geest in hen werkt doordat ze geloven wat er in de bijbel staat.				
	7. - Ze zijn dankbaar en blij met onze toekomst op de nieuwe hemel en aarde.				
2	Opmerkingen mentor/ catecheet				
3	Wat moet de volgende keer anders				

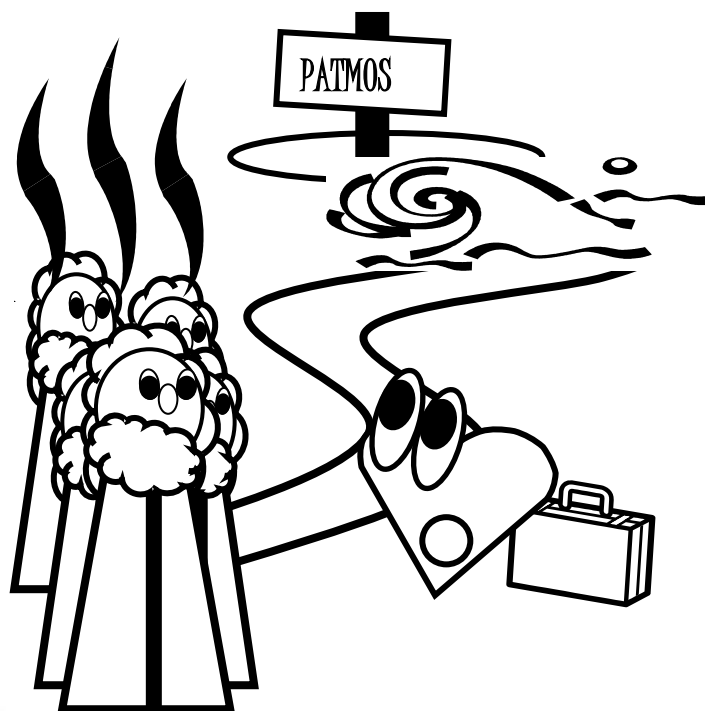

Werkbladen

Handelingen tot en met Openbaring

blok F - nivo 1 - avond 8

Bijbelvertalingen

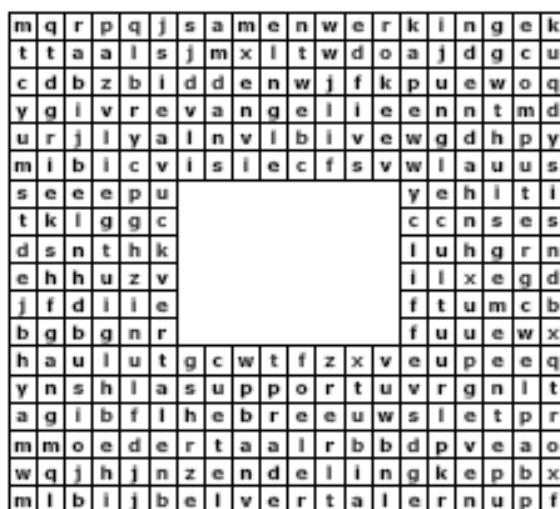
WYCLIFFE WOORDZOEKER

Alle woorden in deze woordzoeker hebben te maken met bijbelvertaalwerk.

Vind ze allemaal!

Wnt God heeft zfeel liefduh vor
d wrld, dt Hij Zn enigh Zoon
heeft ggefuh; zdt idur die n Hem
glooft, nej vrloruh gat mar
eeuwg lefuh heeft. **Chill!**

SMS-BBL

jungle
geven
bijbelvertaler
zendeling
taal
vertalen
vliegtuig

hebreuws
bijbel
computer
evangelie
visie
moedertaal
wycliffe

bidden
cultuur
grieks
support
samenwerking
thuisgemeente

Raadt eens hoeveel?

Hoeveel talen worden er op de wereld gesproken?

- A 4000 -5000
- B 5000-6000
- C 6000-7000

In hoeveel talen is de hele bijbel verkrijgbaar?

- A 429
- B 829
- C 1229

In hoeveel talen is alleen het nieuwe testament vertaald?

- A 944
- B 1144
- C 1344

4. In hoeveel talen zijn ze nu bezig met vertalen van de bijbel?

- A: 1953
- B: 2353
- C 2553

5: In hoeveel talen zijn er nog geen bijbels/
bijbelgedeeltes verkrijgbaar? Dus helemaal niets.

- A: 1851
- B: 2051
- C 2251

Het pinksterfeest

Tekst	Bij wie was Gods Geest?	En wat gebeurde er dan? Welke taak kreeg hij?
Numeri 11:24-25		
Deuteronomium 34:9		
Rechters 6:34		
1 Samuël 16:13		
2 Kronieken.15:1		

Van hof naar stad

Genesis 2: 4-13

4 Dit is de geschiedenis van de hemel en de aarde. Zo ontstonden ze, zo werden ze geschapen. In de tijd dat God, de HEER, aarde en hemel maakte, 5 groeide er op de aarde nog geen enkele struik en was er geen enkele plant opgeschoten, want God, de HEER, had het nog niet laten regenen op de aarde, en er waren geen mensen om het land te bewerken; 6 wel was er water dat uit de aarde opwelde en de aardbodem overal bevroede. 7 Toen maakte God, de HEER, de mens. Hij vormde hem uit stof, uit aarde, en blies hem levensadem in de neus. Zo werd de mens een levend wezen. 8 God, de HEER, legde in het oosten, in Eden, een tuin aan en daarin plaatste hij de mens die hij had gemaakt. 9 Hij liet uit de aarde allerlei bomen opschieten die er aanlokkelijk uitzagen, met heerlijke vruchten. In het midden van de tuin stonden de levensboom en de boom van de kennis van goed en kwaad. 10 Er ontspringt in Eden een rivier die de tuin bevoert. Verderop vertakt ze zich in vier grote stromen. 11 Een daarvan is de Pison; die stroomt om heel Chawila heen, het land waar goud gevonden wordt. 12 (Het goud van dat land is uitstekend, en er is daar ook balsemhars en onyx.) 13 De tweede rivier heet Gichon; die stroomt om heel Nubië heen.

Openbaring 22: 1-5

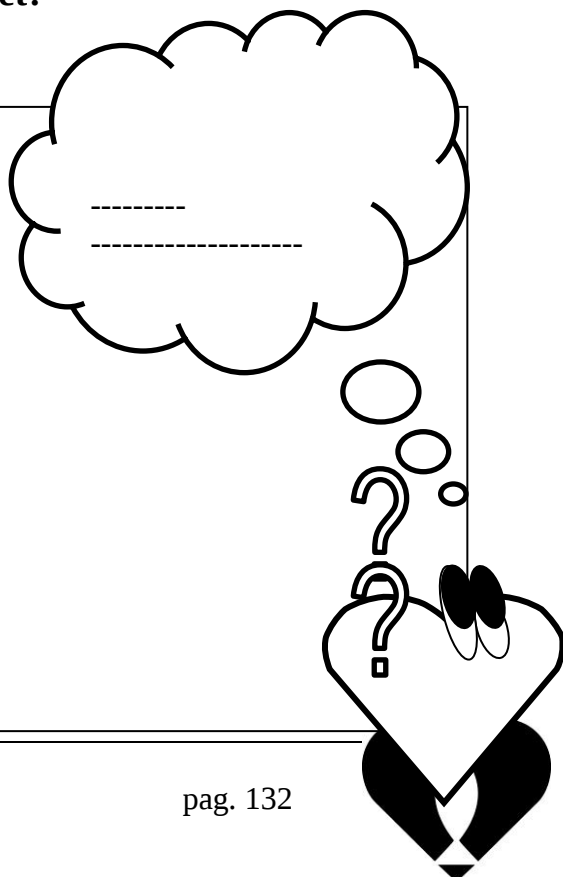
1 Hij liet me een rivier zien met water dat leven geeft. De rivier was helder als kristal en ontsprong aan de troon van God en van het lam. 2 In het midden van het plein van de stad en aan weerskanten van de rivier stond een levensboom, die twaalf vruchten gaf, elke maand zijn eigen vrucht. De bladeren van de boom brachten de volken genezing. 3 Er zal niets meer zijn waarop nog een vloek rust. De troon van God en van het lam zal daar in de stad staan. Zijn dienaren zullen hem vereren 4 en hem met eigen ogen zien, en zijn naam staat op hun voorhoofd. 5 Het zal er geen nacht meer zijn en het licht van een lamp of het licht van de zon hebben ze niet nodig, want God, de Heer, zal hun licht zijn. En zij zullen als koningen heersen tot in eeuwigheid.

**Kijk jij uit naar de nieuwe hemel en aarde of niet?
Waarom wel/ waarom niet?**

Aantekeningen:

Bijbelleesrooster -----

We zijn in dit blok heel intensief met de bijbel bezig geweest. Het is belangrijk om je in de bijbel te verdiepen, want zo leer je God kennen in al zijn veelzijdigheid. Je ziet wat God gedaan heeft in de geschiedenis, Je leert zien hoe Christus de vervulling is van het Oude Testament, hoe God in Hem al veel van zijn beloften is nagekomen en wat Hij nog gaat doen. Deze week zeven bijbelgedeelten die het belang van bijbellezen onderstrepen.

Psalm 78:1-11

Wat God heeft gedaan en gezegd moet doorverteld worden.

Johannes 5:37-40

Om Jezus te herkennen als de Verlosser is blijkbaar kennis van het Oude Testament nodig, dat is in elk geval wat Jezus zelf duidelijk maakt.

2 Timoteüs 3:14-17

Wat God heeft laten opschrijven, daar moet je je winst mee doen.

Handelingen 17:1-12

De Joden in Berea onderzochten ijverig het oude testament om te controleren of waar was wat Paulus over Christus vertelde.

1 Korintiërs 10:1-13

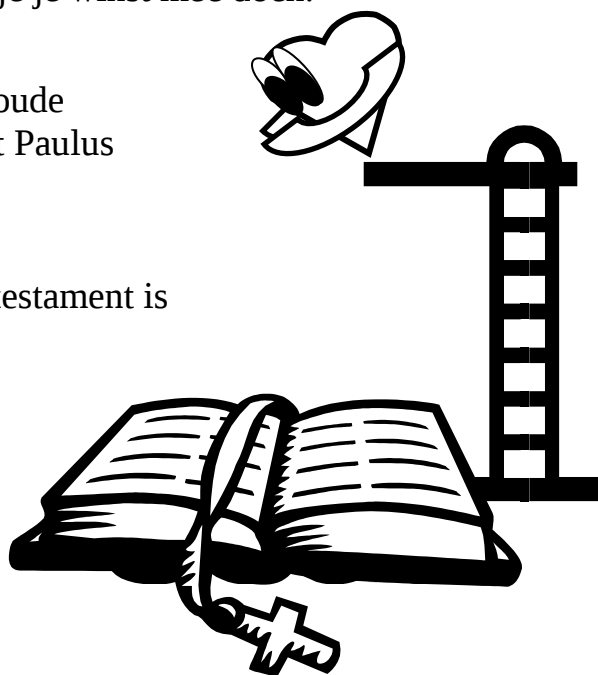
De geschiedenis van Gods volk in het oude testament is opgeschreven om er van te leren (vers 11).

Romeinen 15:1-6

Opnieuw wordt hier het belang van het oude testament onderstreept (vers 4). Het is voor ons opgeschreven om stand te houden in het geloof.

2 Petrus 3:14-16

De brieven van Paulus worden door Petrus aanbevolen. Zelfs als ze moeilijk te begrijpen zijn moeten we onze winst ermee doen.

Adam

Abraham

Jozef

Noach

Mozes

Simson

David

Saul

Salomo

Elia

Elisa

Izaäk

Jozua

Samuël

Juda

Debora

Jerobeam

Achab

Hizkia

Rachab

Ruth

Jeremia

Ezra

Nehemia

Daniel

Ester

